

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра міжнародних економічних відносин

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Ефективність міжнародної комерційної діяльності
підприємства-експортера»**

(на матеріалах Кролевецьке дочірнє агролісогосподарське підприємство
«Кролевецький агролісгосп», Сумська обл., м. Кролевець)

Студентки 2 курсу, 2М групи,
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Міжнародна
економіка»

Богдашко Анастасії
Анатоліївни

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин

Стукач Тетяна
Миколаївна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
професор

Кудирко Людмила
Петрівна

Київ 2018

АНОТАЦІЯ

Богдашко А.А. Ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка» спеціалізації «Міжнародна економіка». Київський національний торговельно-економічний університет, 2018.

Випускна кваліфікаційна робота містить теоретико-методичні засади дослідження ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера та пропозиції щодо її підвищення. У перебігу дослідження проаналізовано стан та тенденції розвитку світового ринку лісоматеріалів, проведено ґрунтовний аналіз фінансово-господарської діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп», оцінено міжнародну комерційну діяльність досліджуваного підприємства. Проведений аналіз дозволив сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємств-експортерів, розробити комплекс заходів щодо підвищення ефективності експортної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» та здійснити прогностичні розрахунки діяльності досліджуваного підприємства з урахуванням запропонованих заходів та рекомендацій.

Ключові слова: експорт, ефективність, міжнародна комерційна діяльність, підприємство-експортер, ринок лісоматеріалів.

SUMMARY

Bogdashko A.A. Efficiency of the international commercial activity of the exporting enterprise.

The final qualifying work for the master's degree in the 051 "Economics" specialization "International Economics". Kiev National University of Trade and Economics, 2018.

The final qualification paper contains theoretical and methodological principles for the study of the efficiency of the international business activity of the exporting company and proposals for its improvement. For this study were analyzed the trends in the global timber market, The financial and economic activities analysis of the subsidiary "Krolevetskiy Argoleshoz" was estimated international commercial activity of the Enterprise. The performed analysis allowed us to create proposals for improving the international commercial activities of the exporting enterprise, develop a set of measures to improve the efficiency for exporting activities of the subsidiary "Krolevetskiy Argoleshoz" and make predictive calculations of the activities of the studied enterprise, taking into account the proposed activities and recommendations.

Key words: export, efficiency, international commercial activity, enterprise-exporter, timber market

РЕФЕРАТ

«Ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера»

(на матеріалах Кролевецьке дочірнє агролісогосподарське підприємство «Кролевецький агролісгосп», Сумська обл., м. Кролевець)

Випускна кваліфікаційна робота: 134 с., 13 рис.,

24 табл., 9 формул, 5 додатків, 70 джерел

Об'єкт дослідження – процес оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні аспекти оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

Підприємство, за матеріалами якого виконано випускну кваліфікаційну роботу – Кролевецьке дочірнє агролісогосподарське підприємство «Кролевецький агролісгосп», Сумська обл., м. Кролевець.

Мета роботи – визначення напрямів підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

Методи дослідження – метод теоретичного узагальнення (при вивченні сутності експортної діяльності підприємства), методи обробки інформації (порівняння, групування, графічного і табличного подання даних), методи економічного та статистичного аналізу (для аналізу фінансово-господарської та міжнародної комерційної діяльності досліджуваного підприємства), абстрактно-логічний метод (для формулювання висновків).

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, виявлено ступінь її розкриття в економічній літературі вітчизняними і зарубіжними науковцями; сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження.

У **першому розділі** «Теоретико-методичні засади дослідження ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера» уточнено сутність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера; визначено та систематизовано фактори впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера; наведено методичні підходи до оцінювання ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

У **другому розділі** «Аналіз ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»» досліджено стан та тенденції розвитку світового ринку лісоматеріалів; проаналізовано фінансово-господарську діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп»; оцінено ефективність міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп».

У **третьому розділі** «Підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»» визначено напрями підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера; розроблено комплекс заходів щодо підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»; розраховано прогностичні показники ефективності експортної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп».

Висновки окреслюють теоретичне узагальнення і вирішення наукової проблеми, сутність якої полягає у комплексному дослідженні, оцінці та розробленні пропозицій щодо підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА-ЕКСПОРТЕРА	5
1.1. Теоретичні засади визначення сутності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера	5
1.2. Фактори впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера	12
1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера	22
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «КРОЛЕВЕЦЬКИЙ АГРОЛІСГОСП»	33
2.1. Стан та тенденції розвитку світового ринку лісоматеріалів	33
2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»	44
2.3. Оцінка ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»	52
Висновки до розділу 2	62
РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «КРОЛЕВЕЦЬКИЙ АГРОЛІСГОСП»	65
3.1. Визначення напрямів підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера	65
3.2. Розробка комплексу заходів щодо підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»	73
3.3. Прогнозна оцінка ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»	81
Висновки до розділу 3	88
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97
ДОДАТКИ	106

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У даний час розвиток міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера має величезне значення не тільки для економіки країни в цілому, а й для кожного підприємства, що прагне до розвитку своєї діяльності. Для економіки країни зростання обсягів експорту підприємств є основним інструментом підтримки позитивного зовнішньоторговельного балансу, забезпечення стабільності валютного курсу, повного та своєчасного фінансування імпортних закупівель, збільшення впливу підприємств на глобальні процеси тощо.

Головним критерієм результативності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера є її ефективність. Ефективність господарської діяльності є однією з економічних категорій, яка виступає підґрунтям для відбору та реалізації альтернативних варіантів економічного розвитку підприємства, обумовлює доцільність реалізації інноваційно-інвестиційних проектів створення нових видів продукції і послуг, розробки і впровадження нової техніки, впровадження заходів з удосконалення організації та управління виробництвом та ін.

Теоретико-методологічні та практичні аспекти вирішення проблеми оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера розглядалися у роботах вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як А. Босак, Ф. Бутинець, А. Герасимович, С. Голов, Р. Дарміць, С. Казанцев, О. Кузьмін, Ю. Кузьминський, М. Кужельний, О. Паршина, І. Піддубний, В. Пономаренко, Л. Стровський, В. Лінник, Ю. Логвіненко, О. Мельник, Т. Міролюбова, Е. Мних, А. Муравйов, Л. Піддубна, Г. Пухтаєвич, І. Смирнова, М. Чумаченко, В. Шевчук, А. Яковлєв та інші.

Об'єктом дослідження є процес оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

Метою дослідження є визначення напрямів підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

Для досягнення зазначеної мети було вирішено такі завдання:

- уточнено сутність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера;
- визначено фактори впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера;
- наведено методичні підходи до оцінювання ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера;
- досліджено стан та тенденції розвитку світового ринку лісоматеріалів;
- проаналізовано фінансово-господарську діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп»;
- оцінено ефективність міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»;
- визначено напрями підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера;
- розроблено комплекс заходів щодо підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»;
- здійснено прогностичну оцінку ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп».

Інформаційною базою роботи є теоретичні джерела, аналітичні матеріали, міжнародні та національні статистичні бази, економічна інформація, що характеризує діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп».

При написанні роботи використано такі методи дослідження: теоретичного узагальнення (при вивченні сутності експортної діяльності підприємства), обробки інформації (порівняння, групування, графічного і табличного подання даних), економічного та статистичного аналізу (для аналізу фінансово-господарської та міжнародної комерційної діяльності досліджуваного підприємства), абстрактно-логічний (для формулювання висновків).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА-ЕКСПОРТЕРА

1.1. Теоретичні засади визначення сутності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера

Міжнародна комерційна діяльність є важливим резервом економічного зростання, першочерговим заходом підвищення рентабельності і стійкості підприємства. Здійснення міжнародної комерційної діяльності підприємствами-експортерами, як результат досягнення конкурентоспроможності продукції на зовнішньому ринку, свідчить одночасно про ефективну роботу підприємства як з точки зору його контрагентів так і з точки зору зовнішнього оточення. У цьому полягає подвійність експорту з позицій його участі у забезпеченні ефективної діяльності підприємства: експорт одночасно виступає і як фактор, і як результат ефективної роботи підприємства.

Т.Бондарева зазначає, що міжнародна комерційна діяльність підприємства-експортера є важливою і невід'ємною складовою господарської активності підприємства. Здійснення експортних операцій є важливою передумовою для розширення ринків збуту, збільшення обсягів виробництва та підвищення якості продукції, що, в свою чергу, дозволяє також створити сприятливе підґрунтя для зміцнення конкурентних позицій підприємства на внутрішньому ринку [1, с.91].

При дослідження міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера поширеним в наукових працях є паралельне вживання термінів «експортна діяльність» та «експорт».

Експорт – це продаж та вивезення товарів, технологій та послуг для реалізації їх на зовнішньому ринку [2]. К.Афанасьєв трактує експорт, як один

з видів міжнародної комерційної діяльності, за допомогою якого підприємства залучаються у міжнародний бізнес [3, с.8].

На важливому моменті для розуміння сутності міжнародної комерційної діяльності наголошує І.Левицька – оцінка її місця та ролі в економічній діяльності підприємства-експортера. Автор стверджує, що експорт є окремим напрямом збутової діяльності, та в той же час характеризується низкою особливостей, які не притаманні збуту на внутрішньому ринку [4, с.107]:

- юридичні питання, пов'язані з експортною діяльністю, регулюються не тільки законодавством країни-експортера, але й законодавством країни-імпортера;
- здійснення експортної діяльності практично завжди пов'язане з подоланням різного роду тарифних та нетарифних бар'єрів та обмежень, що існують на ринку країни-імпортера;
- експортний ринок якісно відрізняється від внутрішнього умовами реалізації продукції, торговими звичаями, мовою та культурою потенційних споживачів, що спричиняє додаткові складності при здійсненні експортної діяльності.

А.Череп та О.Ортинська розглядають міжнародну комерційну діяльність як комплекс дій, господарську діяльність організовану в послідовність певних етапів та функцій з виходу підприємства-експортера на зовнішні ринки [5, с.107].

О.Мельник та М.Нагірна зазначають, що міжнародна комерційна діяльність підприємства-експортера – це низка взаємопов'язаних операцій, що передбачають продаж товарів з обов'язковим переміщенням їх через митний кордон з метою надання у володіння цієї продукції партнеру з-за кордону [6, с.64].

Для того, щоб зрозуміти сутність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера, необхідно визначити, що ж змушує підприємства

виходити на зарубіжні ринки, які мотиви здійснення експортної діяльності.

На думку О.Кузьміна основними такими мотивами є [7, с.173]:

- створення позитивного іміджу підприємства на вітчизняному ринку (стереотип «європейських стандартів»);
- розширення ринків збуту з метою збільшення очікуваної норми доходу;
- перерозподіл ринку, який змушує підприємство здійснювати пошук нових партнерів за межами локального ринку;
- місткість ринку, яка не дозволяє реалізовувати усі вироблені активи;
- ефективність здійснення зовнішньоекономічної діяльності, а саме – переорієнтація на експортну діяльність у зв'язку з більшою прибутковістю;
- реструктуризація підприємства.

Й.Гессель та А. ван Стель дуже просто пояснюють причини, які змішують підприємства вдаватися до міжнародної комерційної діяльності. Вони пояснюють це тим, що експорт є найпростішою формою міжнародної експансії підприємств, методом виходу на іноземні ринки, що не потребує значних фінансових витрат, як, наприклад, прямі іноземні інвестиції. Не менш важливим є і той факт, що комерційні та фінансові ризики є також незрівнянно нижчими [8, с.260]. Подібне пояснення наводить і К.Суза, який протиставляє міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера таким методам виходу на зарубіжні ринки, як створення спільних підприємств за кордоном та вкладання прямих іноземних інвестицій [9, с.3].

Здатність підприємств виробляти експортну продукцію часто означає досягнення ними світового рівня вирішення технологічних, організаційних та соціальних проблем [10, с.40].

Подібні твердження часто зустрічаються в працях як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Так, З.Акс, С.Десаї, Й.Гессель, вважають міжнародну комерційну діяльність важливим інструментом, за допомоги якого малі та середні підприємства можуть створювати додану вартість, отримувати доступ до новітніх технологій. Міжнародна комерційна

діяльність є важливою як для розвинутих країн, так і для тих, що розвиваються.

Підприємства, що здійснюють міжнародну комерційну діяльність шляхом експорту, мають кращі показники, ніж підприємства неекспортери, є більш продуктивними, інноваційними та ефективними [11, с.229].

Результати досліджень португальських вчених А.Сільва та О.Афонсо доводять, що досвід, отриманий від експорту, допомагає підприємствам бути інноваційними та більш ефективними завдяки надходженню інформації від іноземних клієнтів, конкурентів та інших джерел, недоступних підприємствам неекспортерам [9, с.35].

Й.Гессель та А. ван Стель, досліджуючи вплив міжнародної комерційної діяльності на розвиток підприємств-експортерів, звертають увагу на те, що ця діяльність може розглядатися не лише як інструмент збагачення, а й як процес отримання досвіду, знань та технологій. В зарубіжній літературі це явище отримало назву «learning-by-exporting», тобто отримання досвіду від експортної діяльності [8, с.257]. Автори пояснюють, що досвід, отриманий підприємствами-експортерами від міжнародної комерційної діяльності може стимулювати їх досліджувати нові іноземні ринки та спонукати до використання інших форм діяльності, таких, як створення спільних підприємств, ліцензування та прямого іноземного інвестування.

Я.Де Локер в результаті дослідження впливу міжнародної комерційної діяльності на функціонування підприємств також доходить висновку, що підприємства-експортери є більш продуктивними та мають кращі показники ефективності, ніж неекспортери, та наводить два пояснення цього явища. Перше пояснення ґрунтується на тому, що тільки ефективні підприємства, здійснюючи експортну діяльність, здатні вести конкурентну боротьбу на зарубіжних ринках. Друге пояснення – підприємства-експортери здійснюючи міжнародну комерційну діяльність, тим самим отримують новий досвід, що допомагає їм досягти нових рівнів ефективності [12, с.70]. В іншому дослідженні вчений доповнює своє друге пояснення та стверджує, що

отримання досвіду від міжнародної комерційної діяльності може відбуватися як безпосередньо, через відносини експортера та покупця, так і опосередковано – через зростання конкуренції з боку іноземних виробників. Процес набуття досвіду від закордонних клієнтів та конкурентів може, зокрема, відзначатись поліпшенням якості продукції, пакування, доставки, або ж навіть отриманням інвестицій [13, с.2].

Британські вчені Д.Гринуей та Р.Кнеллер, досліджуючи міжнародну комерційну діяльність англійських підприємств-експортерів, дійшли висновку, що вона здійснює вагомий вплив на рівень ефективності підприємств, але цей вплив різниться залежно від галузі, в якій працює підприємство. Вчені вказують на закономірність, згідно з якою такий вплив є вищим у галузях з низьким рівнем технологічних досягнень, і навпаки – чим вищі стандарти та досягнення НДДКР в галузі, тим нижчим є ефект впливу [14, с.432].

Американські економісти Р.Саломон та Б.Джин дослідивши міжнародну комерційну діяльність на прикладі іспанських підприємств-експортерів стверджують, що на мікрорівні вона є стратегічним інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємств, позитивно впливає на показники діяльності підприємств [15, с.23].

Подібні результати досліджень також у А.Фернандес та А.Ісгут, які стверджують, що міжнародна комерційна діяльність позитивно впливає на ефективність діяльності підприємств-експортерів. Вчені з'ясували залежність такого впливу від країни експортування і дійшли висновку, що міжнародна комерційна діяльність найкраще впливає на показники діяльності підприємств, що експортують до високорозвинених країн [16, с.3]. Цей ефект досягається, на думку вчених, необхідністю вирішення підприємствами-експортерами різного роду проблем, таких, як приведення у відповідність до жорсткіших стандартів, задоволення потреб вимогливіших клієнтів.

Виробництво продукції для експорту може вимагати нового, більш прогресивного та ефективного обладнання, що ставить нові завдання перед

працівниками всіх рівнів. Експортні ринки, зазвичай більш конкурентні, змушують експортерів дотримуватись сучасних вимог та випускати продукцію у відповідності з високими стандартами. Саме необхідність подолання подібних бар'єрів і допомагає підприємствам-експортерам, на думку авторів, поліпшувати ефективність їх діяльності.

Отже, не викликає сумніву той факт, що міжнародна комерційна діяльність позитивно впливає на стан функціонування підприємств-експортерів, так само, як і твердження про те, що показники діяльності підприємств-експортерів є в цілому кращими за аналогічні показники підприємств неекспортерів. Але, крім розглянутих нами тверджень про те, що підприємства поліпшують показники діяльності та стають ефективнішими безпосередньо в процесі здійснення міжнародної комерційної діяльності, є й інші погляди дослідників на цю проблему.

Й.Гессель та А. ван Стель висувають гіпотезу про те, що підприємствам для того, щоб почати експортувати, тобто здійснювати міжнародну комерційну діяльність, необхідні конкурентні переваги: такі, як певні ресурси або інноваційні можливості, оскільки їм необхідно адаптувати свою продукцію або послуги до вимог закордонних ринків. Припускається, що підприємства володіють цими ресурсами та можливостями до початку виходу на закордонні ринки або ж набувають їх в процесі діяльності на внутрішньому ринку. Згідно з даною гіпотезою, саме наявність ресурсів є ключовим моментом в набутті підприємством конкурентних переваг, що передують здатності підприємства виходити на зовнішні ринки [8, с.258].

Схоже припущення висловлює група науковців з США, Англії та Канади – А.Бернард, Дж.Дженсен, С.Ріддінг, П.Скотт. На їх думку, підприємства-експортери більш продуктивні, тому що лише продуктивні підприємства здатні осилити витрати для виходу на зарубіжні ринки [17, с.2]. На підтримку ресурсного підходу, А.Бернард та Дж.Дженсен в іншій своїй праці стверджують, що міжнародна комерційна діяльність зумовлює перетікання ресурсів від менш ефективних до більш ефективних

підприємств. Таке переміщення ресурсів можливе як в межах однієї галузі, так і між підприємствами різних галузей [18, с.5].

На основі проведеного аналізу підходів до розуміння сутності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера виділимо цілі, що змушують підприємства виходити на зовнішні ринки, ключові передумови, необхідні для здійснення такої діяльності та наслідки для країни та експортерів, що виникають внаслідок експорту (рис.1.1).

Рис.1.1. Цілі, передумови та наслідки міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера [19, с.19]

Міжнародна комерційна діяльність є важливим екзогенним фактором, що значно впливає на динаміку й стійкість розвитку підприємств, формування їх структури, ефективність функціонування. Завдяки глобалізації міжнародних економічних відносин різко підвищується роль і значення

міжнародної комерційної діяльності як для економіки країни в цілому, так і для окремих підприємств [20, с.330]. Наведені вище твердження пояснюють важливість міжнародної комерційної діяльності підприємств-експортерів, її вплив на загальне економічне зростання.

1.2. Фактори впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера

Міжнародна комерційна діяльність є складовою діяльності підприємства-експортера, орієнтована на отримання прибутку та характеризується самодостатністю у виборі іноземних партнерів, номенклатури продукції, встановлення цін, обсягів та строків поставки. З огляду на це важливо визначити фактори, що впливають на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

У сучасній економічній науці існує велика кількість праць як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, присвячених дослідженню факторів ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера. Так, одні виділяють групи найбільш впливових факторів на здійснення міжнародної комерційної діяльності за допомогою експертного опитування, другі класифікують фактори залежно від стадії залучення суб'єкта міжнародної комерційної діяльності до зовнішнього ринку, інші розглядають та здійснюють типологію факторів впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера на основі ланцюжка вартості М. Портера. Однак більшість авторів, досліджуючи ці фактори, наводять їх описово, не групуючи за певними спільними ознаками.

Так, О. Жмайлова та І. Кобзар поняття «фактор ефективності міжнародної комерційної діяльності» визначають як обставину, яка має значний вплив на ефективність експортної діяльності підприємства [21].

А. Фатенок-Ткачук пропонує відокремлювати зовнішні фактори впливу країни-виробника та країни-партнера на двох рівнях: «держава» та «ринок». Внутрішні фактори мають вплив в межах підприємства і спричинені його діяльністю. Зовнішні фактори мікросередовища – це чинники, що виникають в результаті державної політики, діяльності конкурентів, середовища, в якому функціонує підприємство. На макрорівні діють фактори, що мають вплив зі сторони іноземних конкурентів та країни-партнера [22, с. 2].

Т. Косянчук також поділяє фактори впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера на внутрішні та зовнішні, які, в свою чергу, поділяються на основні та неосновні, прямого та непрямого впливу [23].

Більшість дослідників стверджують, що зовнішні фактори не залежать від діяльності підприємства, але кількісно визначають рівень використання всіх видів ресурсів. До зовнішніх факторів прямої дії відносять: державно-адміністративні (державна підтримка, державне регулювання, регулювання і підтримка збоку органів місцевого самоврядування); науково-технічні (технологічні, технічні, організаційно-економічні); кон'юнктурні (зміна попиту та пропозиції у взаємозв'язку з ціною в умовах конкуренції). До зовнішніх факторів непрямої дії відносять загальноекономічні (демографічні фактори, політична ситуація в країні, рівень доходів населення), соціально-політичні та природні (природно-кліматичні, територіально-географічні).

На внутрішні фактори безпосередній вплив здійснює діяльність підприємства та трудового колективу. Основні внутрішні фактори безпосередньо пов'язані з сутністю показників ефективності та визначають результати роботи підприємства. Внутрішні неосновні фактори не пов'язані безпосередньо з сутністю показників ефективності, хоча також визначають кінцеві результати. Внутрішні основні фактори включають чотири групи: організаційні, технологічні, фінансово-економічні та ринкові.

А. Бондаренко, класифікуючи фактори впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера на зовнішні та

внутрішні, зазначає, що фактори зовнішнього середовища сприймаються підприємством як такі, які змінити практично неможливо [23]. Автор звертає увагу на те, що при поділі факторів на внутрішні та зовнішні головним критерієм може виступати можливість контролю над фактором. Для класифікації факторів ефективності авторка пропонує використовувати такі ознаки, як сфера виникнення, ступінь контролю над фактором, ступінь впливу фактора, дискретність фактору, час дії, масштаб дії, направленість впливу.

Т. Бондарева та А. Осадчук акцентують увагу на необхідності врахування впливу специфічних факторів, дія яких є характерною особливістю, що відрізняє зовнішньоекономічні операції від інших видів господарської діяльності підприємства [24, с. 97]. Мається на увазі вплив валютного курсу і курсових різниць на фінансові параметри реалізації міжнародних комерційних угод, розмір митних платежів, які підлягають сплаті підприємством при міжнародних комерційних поставках продукції.

Р. Скриньковський, О. Клювак та О. Процевят для аналізу факторів, що впливають на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера, поділяють їх на контрольовані та неконтрольовані. При цьому контрольованими науковці вважають ті фактори, які підприємство може змінювати в потрібному для себе руслі. Неконтрольовані, в свою чергу, можна розділити на контрольовані та неконтрольовані державою. До контрольованих державою факторів відносять ті, які держава може змінити в цілях підвищення ефективності експортних операцій підприємств [25]. Розуміння факторів впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера дозволяє, на думку авторів, класифікувати умови, що створюють середовище для здійснення ефективності експортних операцій, на: економічні, політико-правові, соціально-культурні, технічні, природно-кліматичні. Ці фактори дослідники пропонують розділяти (відповідно до ступеню контролю над ними) на: ендогенні (внутрішні) – пов'язані з діяльністю підприємства, його маркетинговою стратегією, характеристиками менеджменту; екзогенні

(зовнішні) – містять характеристики політичного, географічного, природно-кліматичного середовища внутрішнього та зовнішнього ринків.

С. Пермінова, О. Савицька, Я. Омельченко розділяють фактори на внутрішні та зовнішні з позиції середовища функціонування [26]. Зовнішні фактори, зазначають дослідники, виникають у зовнішньому середовищі підприємства. Під зовнішнім середовищем слід розуміти сукупність суб'єктів та сил, що знаходяться за межами організації та здійснюють вплив на її діяльність. Зовнішнє середовище є джерелом ресурсів, необхідним для підтримки внутрішнього потенціалу підприємства на необхідному рівні. Підприємство знаходиться у стані постійного обміну з зовнішнім середовищем, забезпечуючи тим самим собі можливість існування.

З позиції впливу на стійкість функціонування підприємства автори поділяють зовнішні фактори на фактори загального та робочого середовища. Загальне середовище складається з елементів, які не пов'язані з підприємством безпосередньо, але впливають на формування загальної атмосфери діяльності та створюють загальні умови функціонування підприємства. Робоче середовище – це середовище безпосередніх контактів підприємства, воно включає тих учасників ринку, з якими в підприємства існують прямі відносини чи котрі здійснюють вплив на підприємство.

Внутрішнє середовище підприємства, стверджують автори, справляє постійний і безпосередній вплив на функціонування підприємства. Фактори внутрішнього середовища є джерелом тих можливостей, якими володіє підприємство.

Деякі автори зосереджуються більше на зовнішніх факторах впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

В. Шарко, досліджуючи підходи до оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера, наголошує, що вона залежить від здатності підприємства здійснювати торговельну діяльність на зовнішньому ринку саме під впливом зовнішніх факторів [27].

Л. Черчик з цього приводу відзначає, що макросередовище характеризує фактори та сили, зовнішні по відношенню до підприємства, які впливають на можливість підтримки успішного співробітництва з покупцями та продавцями [28]. Це середовище, на думку вченого, включає в себе природні, економічно-фінансові, політико-правові, науково-технічні, соціально-культурні фактори. Так само, як і згадані вище дослідники, Л. Черчик відзначає, що ці фактори не можуть бути керованими з боку підприємства.

Найширша типологія факторів, що впливають на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера, на нашу думку, є фактори, що запропоновані Л. Чернобай та Н. Вацик [29, с. 316]. Дослідники зазначають, що ці фактори безпосередньо стосуються експортних операцій та частково основного об'єкта у системі міжнародної комерційної діяльності – витрат. Таким чином для формування комплексу факторів актуальності набуває розгляд усієї їх сукупності, що прямо чи опосередковано впливають на міжнародну комерційну діяльність підприємства-експортера. Оскільки витрати на здійснення експортних операцій є одним із найважливіших об'єктів у системі міжнародної комерційної діяльності, то визначення чинників та їх можливого впливу на формування таких витрат є, на думку авторів, надзвичайно важливим.

Автори виділяють дві групи взаємопов'язаних чинників, щодо здійснення певного виду експортної операції, а саме: внутрішні та зовнішні. Додатково автори характеризують вплив цих факторів на формування витрат на експортні операції залежно від стадій залучення суб'єкта господарювання до зовнішнього ринку. На думку авторів, це надасть можливість об'єктивно оцінити величину витрат на кожній із стадій здійснення експортної операції та виявити шляхи щодо її оптимізації.

Як бачимо, в дослідженнях усіх авторів існують розбіжності, пов'язані з повнотою охоплення сукупності факторів формування ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

У результаті аналізу даної проблематики Котишем здійснено ідентифікацію та систематизацію факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємства, що наведена на рис. 1.2.

За ступенем спонукання до міжнародної комерційної діяльності розрізняють: фактори, що заохочують підприємство до здійснення міжнародної комерційної діяльності, та фактори, що гальмують (ускладнюють) започаткування та/або розширення міжнародної комерційної діяльності підприємством. До стимулюючих можна віднести: зростання попиту на продукцію; вищу рентабельність продукції на закордонних ринках; наявність конкурентних порівняльних переваг; встановлення закордонних зв'язків; уникнення сезонності попиту на основні товари тощо [30, с. 183].

До факторів, що затримують започаткування підприємством-експортером здійснення міжнародної комерційної діяльності, можна зарахувати: нестабільність законодавчої бази щодо міжнародних комерційних операцій; необізнаність в особливостях нормативно-правової бази інших країн тощо.

За ступенем охоплення середовища впливу пропонуємо розділяти фактори на внутрішні (ендогенні) та зовнішні (екзогенні). Внутрішні фактори пов'язані з діяльністю підприємства та можуть впливати як позитивно, так і негативно на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера (наприклад, основні цілі та завдання міжнародної комерційної діяльності підприємства; інформаційну базу міжнародної комерційної діяльності; ресурсне забезпечення експорту; технологію виробництва експортної продукції тощо). Зовнішні фактори виникають у зовнішньому середовищі відносно до підприємства та впливають на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера ззовні.

Рис. 1.2. Типологія факторів впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера [31]

Як зазначалося вище, фактори цього типу не піддаються контролю з боку підприємства. Пермінова пропонує розділити зовнішні фактори на ті, що виникають у зовнішньому макросередовищі та зовнішньому мікросередовищі. Зовнішні фактори макросередовища – це фактори, що виникають у результаті державної політики на галузевому, державному чи міжнародному рівнях. Зовнішні фактори мікросередовища – це фактори, що виникають внаслідок діяльності конкурентів, обслуговування споживачів, тобто виникають і діють на рівні підприємств [32].

За ступенем взаємозалежності, фактори поділяються на незалежні, частково залежні та взаємопов'язані. Фактори ефективності міжнародної комерційної діяльності, на нашу думку, не слід розглядати ізольовано, оскільки деякі фактори сильно впливають один на одного, інші є абсолютно незалежними.

За можливістю прогнозування фактори діляться на прогнозовані та непрогнозовані. Ця група охоплює фактори, вплив і зміна яких на діяльність підприємства може спричиняти як негативний, так і позитивний ефект на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства. До непрогнозованих відносяться здебільшого фактори зовнішнього середовища.

За ступенем контрольованості фактори поділяються на контрольовані, частково контрольовані та неконтрольовані. Контрольовані фактори – це ті, зміна і наслідки яких знаходяться під контролем підприємства. Неконтрольовані – фактори, наслідки впливу яких не залежать від підприємства. До контрольованих зазвичай зараховують: цілі підприємства; організаційну структуру; завдання організації; технологію ведення бізнесу або виробництва тощо. До неконтрольованих зараховують: споживачів продукції; постачальників сировини (готових виробів); нормативно-правову базу країн-контрагентів тощо. Цілком очевидно, що поділ факторів за можливістю контролю є досить умовним, оскільки часом неможливо однозначно віднести певний фактор до однієї з груп. Вагоме значення при такому поділі становить тип ринку, на якому функціонує підприємство. Для

одних підприємств він може бути цілком контрольованим, в той час як для інших – не піддаватися контролю. В такому випадку правильним буде говорити про ступінь контролю над даним фактором, або ж віднесення його до групи частково контрольованих. Наприклад, якщо ринок олігополістичного типу, то окремі неконтрольовані фактори можуть стати частково контрольованими або ж, навіть, контрольованими [34].

За способом оцінювання та вимірювання фактори можна розділити на такі, що піддаються або ж не піддаються вимірюванню, та такі, що вимірюються експертним методом.

За часом дії фактори можуть бути довгостроковими, середньостроковими та короткостроковими. Довгострокові фактори – це фактори, вплив яких на ефективність експортних операцій справляє розтягнуту у часі дію. Дія середньострокових факторів проявляється не одразу. Короткострокові фактори характеризуються моментальним впливом на ефективність міжнародної комерційної діяльності [35].

За тривалістю дії фактори можна розділити на постійно діючі, періодичні та спорадичні. Постійно діючі фактори це ті, що завжди є присутніми та безперервно впливають на ефективність міжнародних комерційних операцій підприємства-експортера. Періодичні фактори зазвичай проявляються через певні проміжки часу. Спорадичні, або ж епізодичні фактори, виникають не постійно, випадково, поодинокі, як, наприклад, за форсмажорних обставин.

За рівнем конструктивності фактори діляться на конструктивні або функціональні (позитивні), дія яких сприяє підвищенню ефективності міжнародних комерційних операцій, та деструктивні або дисфункціональні (негативні), що перешкоджають ефективному здійсненню міжнародних комерційних операцій підприємства-експортера. До конструктивних можна зарахувати фактори, що полегшують міжнародну комерційну діяльність (сприяють її функціонуванню), наприклад, зниження ставок ввізного або вивізного мита; спрощення процедур здійснення митного оформлення;

зменшення функціонального навантаження на працівників шляхом відкриття на підприємстві відділу ЗЕД, що буде відповідати за здійснення міжнародних комерційних операцій тощо. До деструктивних можна віднести чинники, які ускладнюють процедури здійснення міжнародних комерційних операцій: подорожчання сировини та матеріалів; відтік висококваліфікованих кадрів тощо. Нейтральні фактори жодним чином не впливають на здійснення експортних операцій підприємством у короткостроковому періоді, проте, у довгостроковому можуть стати конструктивними або ж деструктивними [36].

За сферою впливу фактори поділяються на фінансово-економічні, маркетингові, управлінські, пов'язані з виробничим процесом, логістичні, соціальні тощо [32; 34].

За рівнем важливості: основні, другорядні. До основних факторів зараховують ті, що чинять значний вплив на здійснення міжнародних комерційних операцій та, зазвичай, мають тривалу дію. До другорядних логічно було б віднести фактори, вплив яких не є значним, та якими можна знехтувати у певних випадках.

За механізмом дії розрізняють фактори прямого впливу та опосередкованої дії. До факторів прямого впливу, зазвичай, відносять такі: трудові ресурси підприємства; план діяльності організації тощо. До факторів непрямого (опосередкованого) впливу зараховують: конкурентів підприємства; покупців продукції чи послуг певної організації; економічну ситуацію в країні тощо.

За рівнем комплексності об'єкта впливу фактори впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності поділяють на фактори одиничного впливу та комплексного впливу. До факторів одиничного впливу належать: фактори, що впливають на перевезення продукції підприємства; розрахунки між іноземними партнерами; виробництво продукції, що підлягає експортуванню тощо. До факторів комплексного впливу можна віднести фактори, що впливають на кадрове забезпечення підприємства; організаційну структуру суб'єкта господарювання; ресурси підприємства тощо [35; 38].

Важливо зазначити, що перелік найважливіших факторів буде залежати від галузевої приналежності підприємства, так само, як і від обраного ринку експорту.

Результати дослідження дають можливість на основі комплексної класифікації факторів моделювати господарську діяльність підприємства, здійснювати пошук резервів та шляхів підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера. Аналіз та оцінка цих факторів дасть підстави для вироблення управлінських рішень щодо підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера

З розвитком міжнародних комерційних зв'язків експортна діяльність набуває все більшої популярності не тільки як додатковий канал збуту продукції, але й як один з факторів скорочення витрат підприємства, отримання більших надприбутків і, як наслідок, досягнення підвищення конкурентоспроможності. Для оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємств-експортерів існують різні методики, які, в свою чергу, включають перелік всіляких показників.

Серед існуючих методик можна виділити методики кількісні та експертні. Найпростішими є кількісні методики оцінки експорту, що ґрунтуються на розрахунку й аналізі комплексу показників, що характеризують міжнародну комерційну діяльність підприємства-експортера. В кількісних за одиницю виміру беруться класичні одиниці виміру. Експертні методики базуються на залученні експертів та спеціалістів та базуються на системі експертних оцінок [37].

У якості основоположної методики аналізу ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера нами обрану методику, що наведено на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Методика оцінювання ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера [36]

Ця методика пропонує розглянути міжнародні комерційні операції підприємства-експортера в три етапи.

Спочатку проводиться аналіз зовнішнього і внутрішнього макросередовища, дослідження ринку, оцінка конкурентів, наявність бар'єрів для виходу на зовнішній ринок, актуальність і перспективи його розвитку.

Все це допомагає спрогнозувати можливе зростання або скорочення прибутку підприємства залежно від динаміки розвитку і основних тенденцій.

Другим етапом аналізу ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера є докладний розгляд основних показників експорту протягом певного періоду, що дає результати про позитивну або негативну динаміку розвитку.

Третій етап – безпосередній розрахунок показників економічної ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера. Підходів до аналізу досить багато, тому ми розглянемо чотири основних підходи та наведемо необхідні показники для визначення ефекта та ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера.

Для аналізу деяких проектів на дієвість, сучасною економічною теорією сформовано потужний апарат аналізу. Відповідно до принципів фінансового аналізу кожна торговельна угода, у тому числі і зовнішньоекономічна, є об'єктом інвестицій і внаслідок цього може бути піддана процесу оцінювання на ефективність за допомогою одного або декількох головних методів (рис. 1.4).

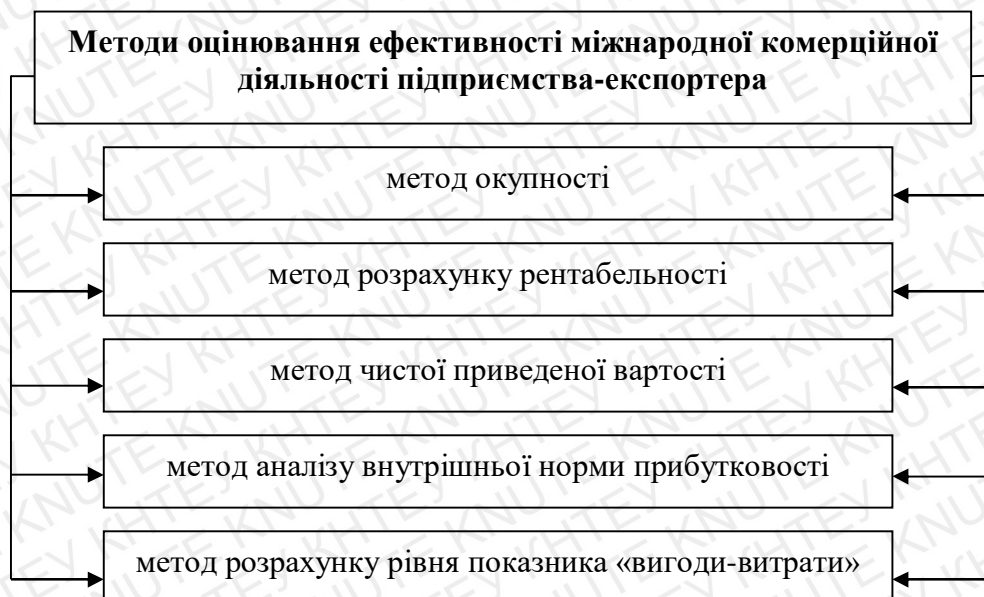

Рис. 1.4. Методи оцінювання ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера [38]

Міжнародна комерційна угода є ефективною, якщо в процесі аналізу за одним з наведених методів буде дотриманий критерій результативності, який справедливий для зазначеного методу.

Перспектива отримання високого прибутку і мінімізація витрат в умовах невизначеності міжнародної комерційної діяльності диктують необхідність здійснення економічних розрахунків і, в першу чергу, розрахунків ефективності експортних операцій.

Під витратами розуміють вартісну (грошову) оцінку залучених ресурсів: ціна сировини, енергії, матеріалів, послуг сторонніх фірм, оплата праці, обов'язкові відрахування в бюджет і інші витрати, без яких операція, угода була б неможливою.

Результати представляють собою грошову оцінку отриманого доходу: капітал за поставлені товари, виконані роботи і послуги, ціна отриманої продукції і т. д. Повні витрати експортера включають витрати на виробництво експортної продукції (якщо експортером є сам виробник), а також весь комплекс додаткових витрат: за перевезення по території експортуючої країни до митного кордону, страхування, навантаження, перевантаження, сплату вивізного мита (якщо це передбачено законодавством) та інше.

Економічна ефективність міжнародної комерційної операції підприємства-експортера визначається співвіднесенням всього комплексу матеріальних, трудових і фінансових витрат на виробництво товарів, що експортуються, та реалізацію самої операції з фінансовими або іншими результатами цієї операції.

Кількісний показник економічної результативності експортної операції визначається відношенням розміру чистої валютної виручки експортера до повних його витрат на виготовлення продукції та її реалізацію.

Здійснюючи розрахунок показників ефективності важливо дотримуватися таких принципових методологічних положень (рис. 1.5).

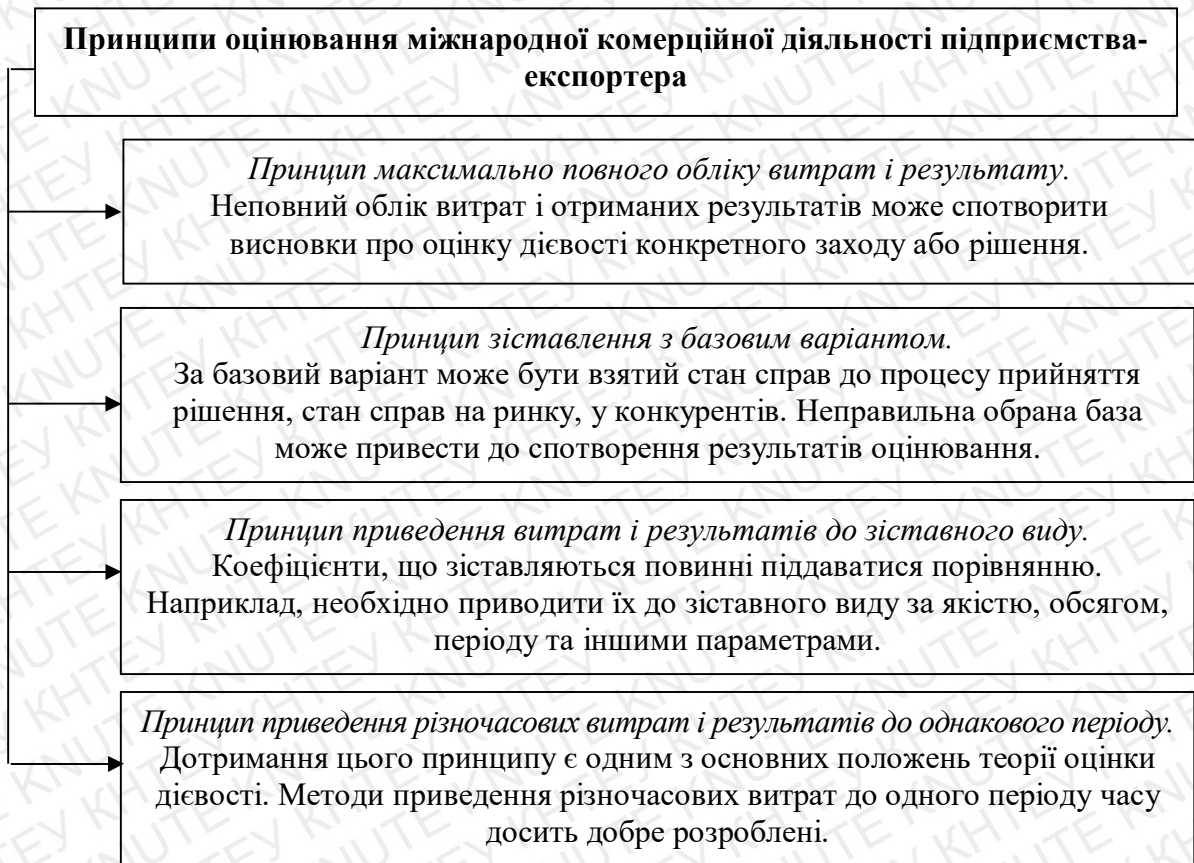

Рис.1.5. Методологічні принципи оцінювання експортної діяльності підприємства

Джерело: складено автором за [37; 38].

Методичний підхід Андришина В.П. передбачає, що у процесі експорту підприємство може отримати як прямий економічний ефект від удосконалення фінансових результатів діяльності, так і непрямий від здешевлення виробничого процесу і т. д. [39].

Економічний ефект експорту визначають як різницю між обсягом виручки від продажу продукції на зовнішніх ринках та обсягом витрат на експорт:

$$E_{\text{Екс}} = B - Z \quad (1.1)$$

де $E_{\text{Екс}}$ – економічний ефект від експорту продукції;

B – обсяг виручки від продажу продукції на зовнішніх ринках;

Z – обсяг витрат, понесених підприємством на експорт продукції.

На розмір накладних витрат впливає ряд таких факторів:

- 1) витрати на транспортування: кількість (вага) вантажу, дальність шляху перевезення, страхування з транспортування, спосіб і умови транспортування;
- 2) витрати на завантаження, перевантаження: кількість (вага) вантажу, розмір ставки за завантаження, перевантаження, величина надбавки до тяжких і нестандартних вантажів;
- 3) витрати на зберігання: кількість (вага) вантажу, час зберігання, спосіб зберігання, розмір ставки за зберігання.

Ефективність експорту може бути визначена як відношення результатів до витрат:

$$E_{\text{екс}} = V / Z, \quad (1.2)$$

де $E_{\text{екс}}$ – коефіцієнт економічної ефективності експорту.

На основі методики І.І. Кретьової обчислення ефективності експорту має такий вигляд. Спочатку здійснюється визначення чистого грошового еквівалента валютної виручки (тобто за мінусом додаткових витрат усередині країни і митних виплат):

$$Ц_e = V_e \cdot K_e - D_e - T_e, \quad (1.3)$$

де C_e – розмір чистого грошового еквівалента валютної виручки;

V_e – розмір валютної виручки за експортовану продукцію;

K_e – значення чинного ринкового курсу іноземної валюти до національної;

D_e – розмір додаткових витрат всередині країни, що пов'язані з експортом продукції;

T_e – обсяг митних платежів при експорті.

Як показник економічної дієвості експортної операції обчислюється рентабельність експорту:

$$Pe = Ce / Ce \quad (1.4)$$

де Pe – значення рентабельності експорту;

Ce – собівартість продукції.

Ця методика І.І. Кретової використовується великими компаніями, як основа для побудови власного найбільш ефективного алгоритму аналізу ефективності експортних операцій [7].

За методичним підходом до оцінки ефективності експортних операцій Н.А. Янковського розраховується коефіцієнт валютної ефективності експорту, який використовується для обґрунтування включення тієї чи іншої продукції в експортний план. Коефіцієнт обчислюється за такою формулою:

$$\text{Квал.} = B / (Ce + Te), \quad (1.5)$$

де Квал. – показник валютної ефективності експорту продукції;

B – обсяг валютної виручки від експорту продукції (зовнішньоторговельна ціна);

Ce – собівартість експортної продукції;

Te – транспортні та накладні витрати з доставки продукції до митного кордону.

Цей показник відображає розмір валютної виручки, яка припадає на одиницю витрат з виробництва конкретної продукції. При використанні коефіцієнта валютної ефективності експорту слід приймати до уваги, що з метою забезпечення порівнянності в світовій практиці весь ряд експортних цін розраховується на умовах франко-борт судна (при морських перевезеннях) або франко-сухопутний кордон країни [11].

Коефіцієнт валютної ефективності експорту має ряд недоліків, які не дозволяють підприємству використовувати лише цей показник в процесі прийняття рішення щодо доцільності вивезення тієї або іншої продукції, не надає можливості здійснювати зіставлення рівнів ефективності експорту

продукції на різних ринках, тому що ціни продукції в іноземній валюті і певні умови її реалізації на різних ринках можуть не співпадати. Крім цього, коефіцієнт валютної ефективності експорту не може застосовуватися для обчислення економії витрат праці в наслідок зовнішньої торгівлі.

З метою подолання зазначених недоліків розрахунки показників валютної ефективності вивезення і ввезення доповнюються розрахунками коефіцієнтів абсолютної ефективності. Показник абсолютної ефективності експорту обчислюється за формулою:

$$K_{\text{абс}} = (B / 3e) + V, \quad (1.6)$$

де $K_{\text{абс}}$ – показник абсолютної ефективності експорту;

V – індикатор валютного курсу, що відображає господарську цінність іноземної валюти, яка купується на даному ринку;

$3e$ – розмір повних витрат підприємства на експорт продукції.

Повні витрати підприємства на експорт продукції є виробничою собівартістю експортної продукції, скоригованої на розмір витрат, які пов'язані з виконанням експортної операції (ціна фрахтування транспорту, навантаження, розвантаження продукції, страхування; сума експортного мита, акцизного податку, вартості ліцензій; плата за послуги митного брокера; зберігання на митному складі; сертифікація та ін.).

Якщо значення коефіцієнта $K_{\text{абс}} > 1$, то експорт продукції економічно доцільний, а якщо значення $K_{\text{абс}} < 1$, то експорт продукції призведе до втрат.

Розмір абсолютного ефекту від експорту окремої продукції може бути визначений за такою формулою:

$$E_{\text{абс}} = B \cdot V - 3e, \quad (1.7)$$

Чим вище значення цього показника, тим ефективніше експорт даної продукції.

Здійснюючи оцінку економічної ефективності експорту, інтерес представляє порівняння коефіцієнта абсолютної ефективності експорту з коефіцієнтом ефективності реалізації цієї продукції на внутрішньому ринку, який визначається за такою формулою:

$$K_{вн} = O_e / C_e, \quad (1.8)$$

де $K_{вн}$ – показник ефективності реалізації експортної продукції на внутрішньому ринку;

O_e – обсяг експорту у внутрішніх середньорічних цінах.

Таким чином, вивезення відповідної продукції є для організації економічно вигідним, якщо значення $K_{абс.} > K_{вн}$.

Всі зазначені показники доцільно обчислювати в процесі укладення кожної експортної угоди для вибору більш кращої, а також в процесі аналізу міжнародної комерційної діяльності підприємства за минулий період і в процесі планування на майбутнє.

Для оцінювання ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера використовується метод факторного аналізу експортних операцій. Під факторним аналізом розуміється методика комплексного системного вивчення і вимірювання взаємодії факторів на величину результативних показників.

Для визначення впливу факторів на міжнародну комерційну діяльність підприємства-експортера використовується також індексний метод, який є одним з основних методів статистичного аналізу. Практичні завдання індексного методу в основному зводяться до оцінки змін в часі або до порівняльного структурному аналізу.

Для аналізу динаміки експортних операцій визначають зміни в вартості, товарній структурі, фізичному обсязі. Для цього здійснюється

розрахунок абсолютної зміни експорту, темпів зростання і темпів приросту, товарної структури.

Далі здійснюється дослідження зміни вивізної експортної виручки під впливом трьох чинників – контрактних цін, фізичного обсягу вивезення та офіційно встановленого курсу національного банку до іноземної валюти. Взаємозв'язок цих факторів виражений такою формулою:

$$B = \sum_{i=1}^n Q_i \cdot P_i \cdot K_i, \quad (1.9)$$

де n – значення номенклатури (видів) продукції, що експортується;

Q_i – значення фізичного обсягу експорту;

P_i – розмір контрактної ціни;

K_i – значення офіційного курсу іноземної валюти до національної.

Отже, для оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера існують різні методики, які, в свою чергу включають перелік певних показників. Аналіз ефективності міжнародної комерційної діяльності є необхідною умовою для успішного здійснення експортних операцій з метою встановлення найбільш оптимальної форми виходу на зовнішній ринок, визначення раціональної структури експорту і прийняття обґрунтованих рішень у сфері управління цим процесом.

Висновки до розділу 1

За результатами дослідження сутності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера встановлено, що більшість науковців ототожнюють це поняття з експортом. На основі проведеного аналізу підходів до розуміння сутності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера було виділено цілі, що змушують підприємства виходити на зовнішні ринки, ключові передумови, необхідні для здійснення

такої діяльності та наслідки для країни та експортерів, що виникають внаслідок експорту.

За результатами аналізу та систематизації існуючих підходів до класифікації факторів впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера, їх було поділено на внутрішні (ендогенні) та зовнішні (екзогенні). Внутрішні фактори – це фактори, пов'язані з діяльністю підприємства, передбачають внутрішнє формування підприємства, можуть впливати як позитивно, так і негативно на розвиток міжнародної комерційної діяльності. Зовнішні фактори – виникають у зовнішньому середовищі відносно підприємства та впливають на розвиток міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера ззовні. Перелік найважливіших факторів залежить від галузевої приналежності підприємства, так само, як і від обраного ринку експорту. Комплексна класифікація факторів впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера дає можливість моделювати господарську діяльність підприємства, здійснювати пошук резервів та шляхів підвищення ефективності його діяльності.

Аналіз методичних підходів до оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера дозволив дійти висновку про існування двох основних підходів. Перший ґрунтується на використанні економіко-математичних методів, другий – на визначенні впливу факторів методом експертних оцінок. Обидва підходи заслуговують на увагу, тому залежно від доступності інформації можливо використовувати один з підходів або ж використовувати їх комплексно. Набір показників, що застосовується в розглянутих методичних підходах, доцільно застосовувати для всебічної оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності окремого підприємства-експортера.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «КРОЛЕВЕЦЬКИЙ АГРОЛІСГОСП»

2.1. Стан та тенденції розвитку світового ринку лісоматеріалів

Лісова і деревообробна промисловість – сукупність галузей, які здійснюють заготівлю, комплексну механічну і хімічну обробку та переробку деревини. У гармонізованій системі опису та кодування товарів ця продукція класифікується за кодом 44 «Деревина та вироби з неї».

Основна частина угод по лісоматеріалам здійснюється на трьох великих регіональних ринках – північноамериканському, європейському і східноазіатському.

Світовий обсяг виготовлення дерев'яної продукції становить майже 400 млн. м³. Головний виробник в цій сфері – США, обсяг пиломатеріалів, що випускаються в США – 22% (87,5 млн. м³). Друге місце займає Канада – 15% (60,6 млн. м³). Російська Федерація посідає третє місце і випускає близько 5% від загальносвітової кількості (21,5 млн. м³) [41].

Для світового ринку деревини та виробів з неї характерна велика кількість постачальників і досить високий рівень пропозиції.

Міжнародна торгівля лісоматеріалами розвивається досить динамічно. Цьому сприяє постійне зростання світового споживання пиломатеріалів в різних секторах економіки і зростання значущості деревини як натурального, екологічно чистого універсального матеріалу.

За даними ООН світовий оборот торгівлі деревиною та виробів з неї протягом 2013-2017 рр. зменшився з 262,1 млрд. дол. США до 200,5 млрд. дол. США. При цьому експорт зменшився майже на 20%, імпорт – на 27% (рис. 2.1).

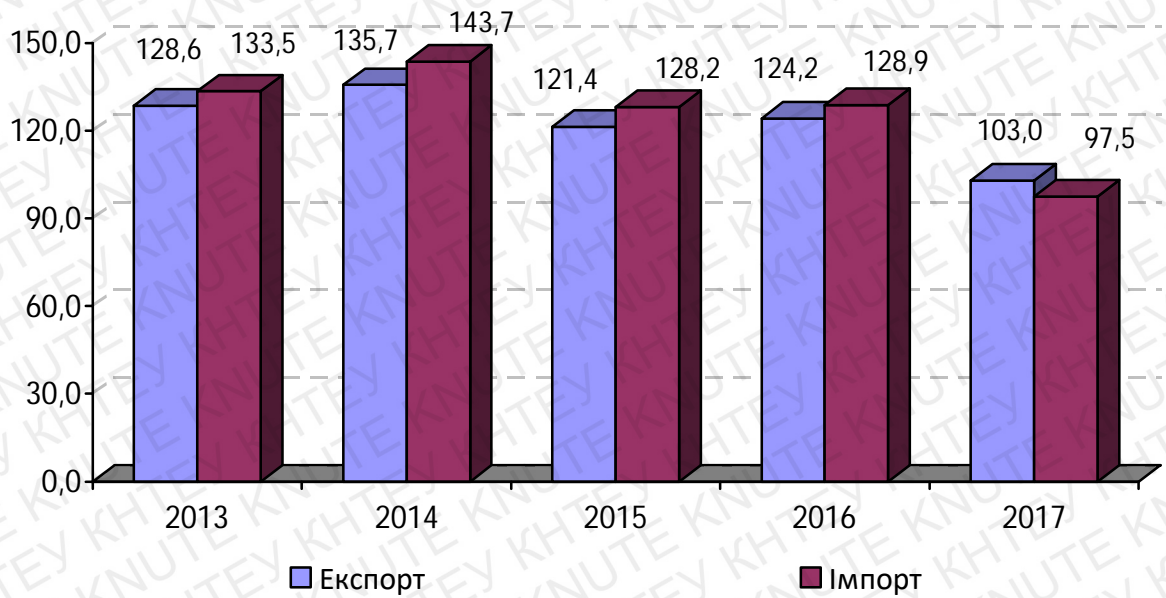

Рис. 2.1. Динаміка обсягів світової торгівлі деревиною та виробів з неї у 2013-2017 рр., млрд. дол. США

Джерело: розраховано автором за [52].

У табл. 2.1 наведено Топ-10 країн світових експортерів деревини та виробів з неї. Світовими лідерами експорту цієї продукції у 2017 р. були Канада, США, Німеччина, Росія, Польща. Разом ці країни протягом 2013-2017 рр. забезпечували більше 45% світового експорту деревини та виробів з неї. У 2017 р. частка цих країн у загальному світовому експорті зросла до 61,29%. Аналізуючи динаміку обсягів світового експорту необхідно відзначити, що серед основних країн-експортерів експорт збільшився зі всіх країн світу, крім Швеції та Малайзії (зменшення на 8,17% та 41,93% відповідно). Так, експорт Канади збільшився на 14,25%, Індонезії – на 10,16%, Польщі – на 9,15%, США – на 8,71%, Росії – на 7,79%. Експорт інших країн світу зменшився у 1,7 раза. У структурі експорту зменшилася частка всіх країн світових лідерів.

Суттєвого зменшення зазнали такі країни, як Канада (-13,98%), США (-9,25%), Німеччина (-8,84%), Росія (-7,65%). Дещо менше скоротилася частка Швеції (-8,84%), Індонезії (-3,72%), Малайзії (-3,58%), Нової Зеландії (-3,42%). Частка інших країн світу зменшилася на 14,66%.

Таблиця 2.1

Основні світові експортери деревини та виробів з неї у 2013-2017 рр.

Країни	2013	2014	2015	2016	2017	Відносне відхилення, %				
						2017/2016	2016/2015	2015/2014	2014/2013	2017/2013
Обсяги, млн. дол. США										
Канада	12337,04	12631,40	11683,96	13181,54	14095,41	106,93	112,82	92,50	102,39	114,25
США	8963,66	9745,33	8927,94	9018,77	9744,59	108,05	101,02	91,61	108,72	108,71
Німеччина	8764,20	9149,45	7866,72	8244,45	9023,36	109,45	104,80	85,98	104,40	102,96
Росія	7330,19	7763,75	6313,52	6523,93	7901,56	121,12	103,33	81,32	105,91	107,79
Польща	3907,59	4206,59	3718,22	3840,03	4265,19	111,07	103,28	88,39	107,65	109,15
Швеція	4424,49	4657,00	3828,86	3736,03	4063,15	108,76	97,58	82,22	105,26	91,83
Індонезія	3634,92	4071,12	4005,76	3864,88	4004,29	103,61	96,48	98,39	112,00	110,16
Малайзія	4357,45	4348,48	3764,31	3492,16	3497,87	100,16	92,77	86,57	99,79	80,27
Нова Зеландія	3168,29	3052,09	2468,33	2881,20	3298,56	114,49	116,73	80,87	96,33	104,11
Фінляндія	3089,18	3268,64	2745,10	2848,73	3217,90	112,96	103,78	83,98	105,81	104,17
Інші	68626,17	72839,27	66068,39	66568,79	39853,96	59,87	100,76	90,70	106,14	58,07
Усього	128603,18	135733,12	121391,11	124200,51	102965,84	82,90	102,31	89,43	105,54	80,06
Частка у загальному обсязі, %										
Країни	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення				
						2017/2016	2016/2015	2015/2014	2014/2013	2017/2013
Канада	9,59	9,31	9,63	10,61	13,69	3,08	0,99	0,32	-0,29	4,10
США	6,97	7,18	7,35	7,26	9,46	2,20	-0,09	0,17	0,21	2,49
Німеччина	6,81	6,74	6,48	6,64	8,76	2,13	0,16	-0,26	-0,07	1,95
Росія	5,70	5,72	5,20	5,25	7,67	2,42	0,05	-0,52	0,02	1,97
Польща	3,04	3,10	3,06	3,09	4,14	1,05	0,03	-0,04	0,06	1,10
Швеція	3,44	3,43	3,15	3,01	3,95	0,94	-0,15	-0,28	-0,01	0,51
Індонезія	2,83	3,00	3,30	3,11	3,89	0,78	-0,19	0,3	0,17	1,06
Малайзія	3,39	3,20	3,10	2,81	3,40	0,59	-0,29	-0,1	-0,18	0,01
Нова Зеландія	2,46	2,25	2,03	2,32	3,20	0,88	0,29	-0,22	-0,22	0,74
Фінляндія	2,40	2,41	2,26	2,29	3,13	0,83	0,03	-0,15	0,01	0,73
Інші	53,37	53,66	54,44	53,61	38,71	-14,9	-0,83	0,78	0,29	-14,66
Усього	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	-	-	-	-	-

Джерело: розраховано автором за [42].

Ключовим імпортером деревини в світі є Китай. Попит на круглий ліс в Китаї в сучасних умовах є головним фактором, що визначає розвиток світової торгівлі лісоматеріалами.

Необхідно відзначити, що Україна останнім часом відновила свої позиції у рейтингу світових експортерів деревини та виробів з неї. Якщо у 2013 р. вона займала 47 місце, то у 2014-2016 рр. втратила позиції (54; 69 та 66 місце відповідно). Проте у 2017 р. український експорт досяг рівня 2013 р. і країна посіла 47 місце.

У сучасних умовах світовий ринок деревини та виробів з неї розвивається під впливом таких довгострокових кон'юктурообразуючих факторів [51, 53]:

- помірне зростання споживання лісоматеріалів в світі. За оцінками експертів Європейської економічної комісії ООН – UNECE, зростання світового споживання товарів лісопромислової групи – круглих лісоматеріалів і пиломатеріалів – у 2018 р. порівняно з попереднім роком повинен скласти, відповідно, 1% і 2,5%;

- зниження попиту на лісоматеріали в Китаї в результаті уповільнення темпів економічного зростання. Високий рівень конкуренції зарубіжних постачальників на ринку Китаю, перш за все, постачальників лісоматеріалів з Росії, Нової Зеландії, США та Канади, визначає стан світового ринку в цілому;

- надлишок пропозиції лісоматеріалів на ринках європейських країн. Прагнення провідних європейських виробників пиломатеріалів нарощувати обсяги експорту веде до істотного загострення конкуренції на зовнішніх ринках;

- стабільне внутрішнє споживання лісоматеріалів в США на тлі скорочення обсягів американського експорту лісоматеріалів, в силу різних факторів;

- невисокий, в цілому, рівень попиту на необроблену деревину і пиломатеріали в Японії, що впливає на обсяги японського імпорту в сторону їх зниження;
- високий ступінь нестабільності ринків пиломатеріалів в країнах – імпортерах Близького Сходу та Північної Африки. Жорстке загострення конкуренції між європейськими експортерами пиломатеріалів на ринках цього регіону;
- істотний вплив валютних чинників на розвиток ринкової кон'юнктури. Зміцнення американського долара знижувало конкурентоспроможність американських лісоматеріалів на провідних експортних ринках, перш за все, на ринках Китаю і Японії.

Істотний вплив на світовий ринок деревини здійснюють також тарифні та нетарифні заходи державного регулювання. Узгоджена лісова політика європейських держав з питань зміни клімату, а також лісової сертифікації і незаконних лісових рубок впливає на кон'юнктуру ринку і динаміку світових цін на лісові товари.

На сьогоднішній день ступінь залучення лісопромислової продукції в міжнародну торгівлю досить висока. Важлива роль зовнішнього ринку у виробництві та споживанні цієї продукції є наслідком нерівномірності розподілу в світі лісових ресурсів і споживачів продукції деревооброблення, а також зростаючої спеціалізації виробників.

Розглянемо тенденції розвитку зовнішньої торгівлі України деревиною та продукції з неї (рис. 2.2).

Експорт деревини та продукції з неї протягом досліджуваного періоду суттєво переважав імпорт. Найбільший обсяг експорту спостерігається у 2014 р. (1263,6 млн дол. США), найменший – у 2015 р. (1108,6 млн. дол. США). У 2017 р. експортні поставки були майже на рівні 2014 р. і склали 1204,3 млн. дол. США. У цілому протягом 2013-2017 рр. експорт збільшився на 5%.

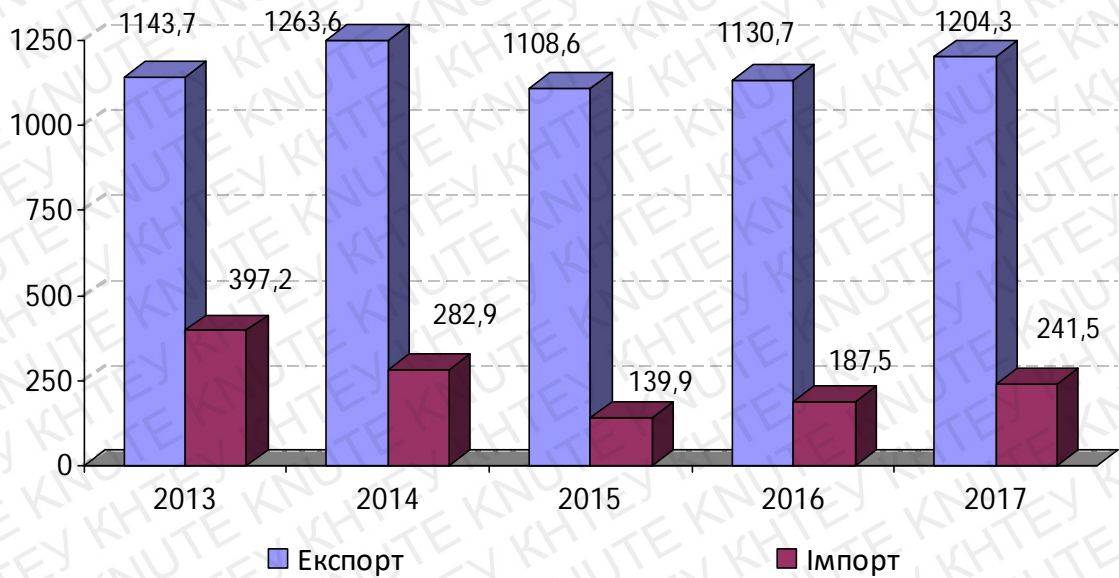

Рис. 2.2. Динаміка зовнішньої торгівлі України деревиною та виробів з неї у 2013-2017 рр., млн. дол. США

Джерело: розраховано автором за [55].

Динаміка обсягів експорту Україною деревини та виробів з неї у розрізі товарних позицій УКТЗЕД представлено у табл. 2.2.

Найсуттєвіше скорочення відбулося по позиції лісоматеріали необроблені (код 4403 УКТЗЕД). Це пов'язано з тимчасовою заборонаю, строком на 10 років, вивезення за межі митної території України в митному режимі експорту лісоматеріалів необроблених: деревних порід, крім сосни, – з 1 листопада 2015 року; деревних порід сосни – з 1 січня 2017 року [46]. У той же час вагомо збільшився експорт лісоматеріалів оброблених – на 187054 тис. дол. США (у 1,7 раза), листів для облицювання – на 92496 тис. дол. США (у 2,1 раза), тари з деревини, барабанів для кабелів, піддонів з деревини – 21529 тис. дол. США (у 2,2 раза), вугілля деревного – 18176 тис. дол. США (у 44%) та інших. У структурі українського експорту деревини та виробів з неї протягом досліджуваного періоду за рахунок скорочення частки лісоматеріалів необроблених (на 20,7 пунктів) збільшилася частка лісоматеріалів оброблених (на 14,33 пункти) та листів для облицювання, листів для фанери (на 7,32 пункти).

**Динаміка обсягів експорту деревини та виробів з неї в Україні у розрізі товарів
у 2013-2017 рр., тис. дол. США**

Код УКТ ЗЕД	Опис товару	2013	2014	2015
4401	Деревина паливна; деревна тріска або стружка	107142	112543	100366
4402	Вугілля деревне	41145	38618	37493
4403	Лісоматеріали необроблені	237544	254486	173021
4404	Деревина бондарна; колоди; палі, кілки, стовпи, деревина луцена	359	608	432
4405	Шерсть деревна або тонка стружка; борошно деревне	588	863	1109
4406	Шпали дерев'яні для залізничних чи трамвайних колій	2422	2383	1372
4407	Лісоматеріали оброблені, завтовшки більш як 6 мм	273028	356186	361880
4408	Листи для облицювання, листи для фанери	82507	94291	99211
4409	Пилопродукція з деревини у вигляді профільованого погонажу	19772	22234	16760
4410	Плити деревостружкові та подібні	102930	98769	85114
4411	Плити деревоволокнисті	49912	37080	16283
4412	Фанера клесна, панелі фанеровані	51574	59198	37090
4413	Деревина пресована	–	185	43
4414	Рами дерев'яні для картин, фотографій, дзеркал	53	125	33
4415	Тара з деревини, барабани для кабелів, піддони з деревини	18646	23703	26611
4416	Бочки, барила, чани, діжки та їх частини з деревини	2070	2999	4667
4417	Інструменти, оправы та ручки для інструментів з деревини	4883	5446	4677
4418	Вироби столярні та теслярські будівельні деталі	124961	132283	124403
4419	Посуд та прибори столові або кухонні, дерев'яні	1080	1030	1416
4420	Дерев'яні декоративні вироби, предмети меблів	687	367	466
4421	Інші вироби з дерева	22432	20154	16159
Усього		1143735	1263551	1108606

Джерело: розраховано автором за [54,55].

За іншими позиціями суттєвих змін не відбулося (табл. 2.3).

Питома вага в товарній структурі експорту України деревини з неї у 2013-2017 рр., %

Код УКТ ЗЕД	Опис товару	2013	2014	2015	2016	2017
4407	Лісоматеріали оброблені	23,87	28,19	32,64	34,87	38,14
4408	Листи для облицювання, листи для фанери	7,21	7,46	8,95	11,95	14,14
4418	Вироби столярні та теслярські будівельні деталі	10,93	10,47	11,22	10,85	11,11
4401	Деревина паливна; деревна тріска або стружка	9,37	8,91	9,05	8,99	9,00
4410	Плити деревостружкові та подібні	9,00	7,82	7,68	7,68	7,70
4402	Вугілля деревне	3,60	3,06	3,38	4,22	4,22
4412	Фанера клеєна, панелі фанеровані	4,51	4,69	3,35	3,12	3,12
4415	Тара з деревини, барабани для кабелів, піддони з деревини	1,63	1,88	2,40	2,98	3,12
4421	Інші вироби з дерева	1,96	1,60	1,46	1,73	2,00
4409	Пилопродукція з деревини у вигляді профільованого погонажу	1,73	1,76	1,51	1,56	1,56
4411	Плити деревоволокнисті	4,36	2,93	1,47	1,22	1,11
4416	Бочки, барила, чани, діжки та їх частини з деревини	0,18	0,24	0,42	0,48	0,48
4417	Інструменти, оправы та ручки для інструментів з деревини	0,43	0,43	0,42	0,48	0,48
4405	Шерсть деревна або тонка стружка; борошно деревне	0,05	0,07	0,10	0,17	0,17
4404	Деревина бондарна; колоди; палі, кілки, стовпи, деревина лушена	0,03	0,05	0,04	0,07	0,07
4406	Шпали дерев'яні для залізничних чи трамвайних колій	0,21	0,19	0,12	0,09	0,09
4420	Дерев'яні декоративні вироби, предмети меблів	0,06	0,03	0,04	0,06	0,06
4403	Лісоматеріали необроблені	20,77	20,14	15,61	9,38	0,00
4419	Посуд та прибори столові або кухонні, дерев'яні	0,09	0,08	0,13	0,06	0,06
4414	Рами дерев'яні для картин, фотографій, дзеркал	0,00	0,01	0,00	0,01	0,01
4413	Деревина пресована	0,00	0,01	0,00	0,01	0,01

Джерело: розраховано автором за [54,55].

Україна експортує деревину та вироби з неї до 124 країн.

Основні країни-експортери української деревини та виробів з неї представлено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Динаміка обсягів експорту деревини та виробів з України у розрізі
основних країн-торговельних партнерів у 2013-2017 рр., тис. дол. США**

Країни	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення, 2017/2013	
						абсо- лютне	від- носне, %
Польща	68878	156329	170466	185454	209760	140882	305
Туреччина	108005	120724	145941	133092	117583	9578	109
Німеччина	34332	49458	27071	28927	46720	12388	136
Румунія	63911	88941	104711	82711	44794	-19117	70
Угорщина	27682	36457	39682	44196	43552	15870	157
Австрія	19055	22399	17971	27340	36379	17324	191
Італія	54726	29895	25447	32360	29993	-24733	55
Китай	79280	85726	39185	36550	28955	-50325	37
Корея	855	3754	4943	9074	23015	22160	2692
Литва	17461	22300	19812	23107	19555	2094	112
Росія	85969	56527	35098	21007	15721	-70248	18
Молдова	14591	15789	12401	12850	14090	-501	97
Швеція	5099	10281	8792	10434	12453	7354	244
Іспанія	4291	5570	5991	11166	12093	7802	282
Нідерланди	7224	9309	9750	9125	11202	3978	155
Чехія	10604	11237	12220	12402	10874	270	103
Бельгія	5797	4060	5921	6963	8391	2594	145
Ізраїль	3793	6268	7343	7358	7129	3336	188
Велика Британія	6283	7666	4996	6761	7114	831	113
ОАЕ	2931	4621	5147	6046	6776	3845	231
Данія	2708	1392	1880	2908	6588	3880	243
США	965	1252	3183	3526	5964	4999	618
Словаччина	9151	11153	4781	3284	5771	-3380	63
Естонія	2535	2328	2948	5231	5321	2786	210
В'єтнам	751	2592	3490	4193	5102	4351	679
Сербія	3398	3483	3616	3930	4958	1560	146
Франція	2553	4540	3361	3944	4809	2256	188
Білорусь	32504	19074	2963	3104	4783	-27721	15
Азербайджан	7985	10083	4400	3558	4183	-3802	52
Єгипет	914	1024	1365	1370	3534	2620	387
Тайвань	37	49	154	122	3208	3171	8670
Індія	609	765	739	1050	3183	2573	522
Казахстан	58566	23283	15518	6247	2863	-55703	5
Інші	400291	435222	357320	381290	437881	37590	109
Усього	1143735	1263551	1108606	1130680	1204297	60562	105

Джерело: розраховано автором за [54, 55].

Протягом 2013-2017 рр. збільшився експорт майже до всіх країн-імпортерів української деревини та виробів з неї. Так експорт до Польщі збільшився на 140882 тис. дол. США (у 3,1 раза), до Кореї – на 22160 тис. дол. США (у 26,9 раза), Австрії – на 17324 тис. дол. США (у 1,9 раза), Угорщини – на 15870 тис. дол. США (у 1,6 раза), Німеччини – на 12388 тис. дол. США (на 36%), Туреччини – на 9578 тис. дол. США (на 9%). Разом з цим зменшилися експортні поставки до таких країн, як Росія – на 70248 тис. дол. США (у 5,5 раза), Казахстан – на 5573 тис. дол. США (у 20,5 раза), Китай – на 50325 тис. дол. США (у 2,7 раза), Білорусь – на 27721 тис. дол. США (у 6,8 раза), Італія – на 24773 тис. дол. США (у 1,8 раза).

Найбільшими споживачами української деревини та виробів з неї у 2013 р. були Туреччина, Росія, Китай, Польща, Румунія, Казахстан, Італія, Німеччина та Білорусь. Разом ці країни забезпечували більше 50% експорту України цієї продукції (рис. 2.3).

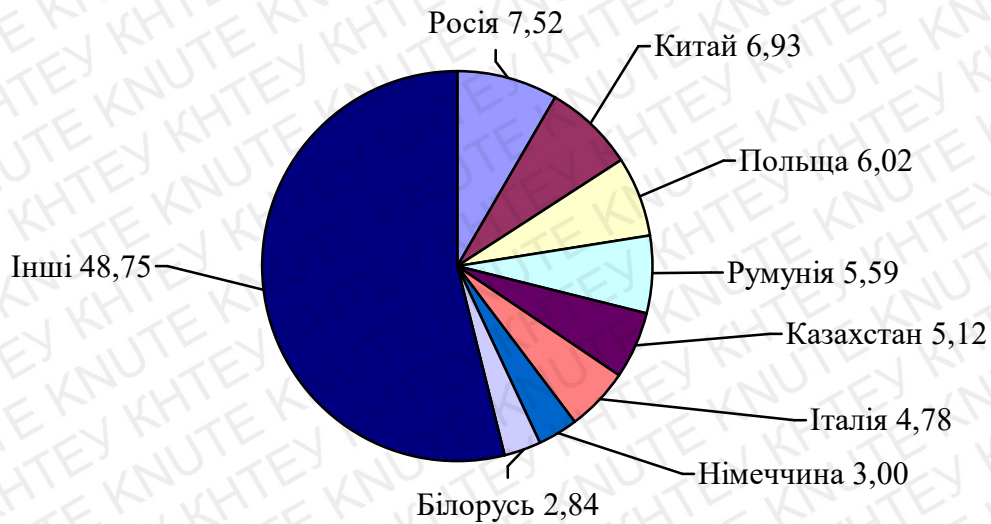

Рис. 2.3. Структура експорту України деревини та виробів з неї у розрізі основних країн-торговельних партнерів у 2013 р., %

Джерело: розраховано автором за [54, 55].

У 2017 р. порівняно з 2013 р. у географічній структурі експорту України відбулися зміни. Найбільші поставки української деревини та виробів з неї здійснювалися до таких країн, як Польща, Туреччина,

Німеччина, Румунія, Угорщина, Австрія, Італія, Китай, Корея, Литва. Частка цих країн у загальному експорті деревини та виробів з неї у 2017 р. склала майже 50% (рис. 2.4).

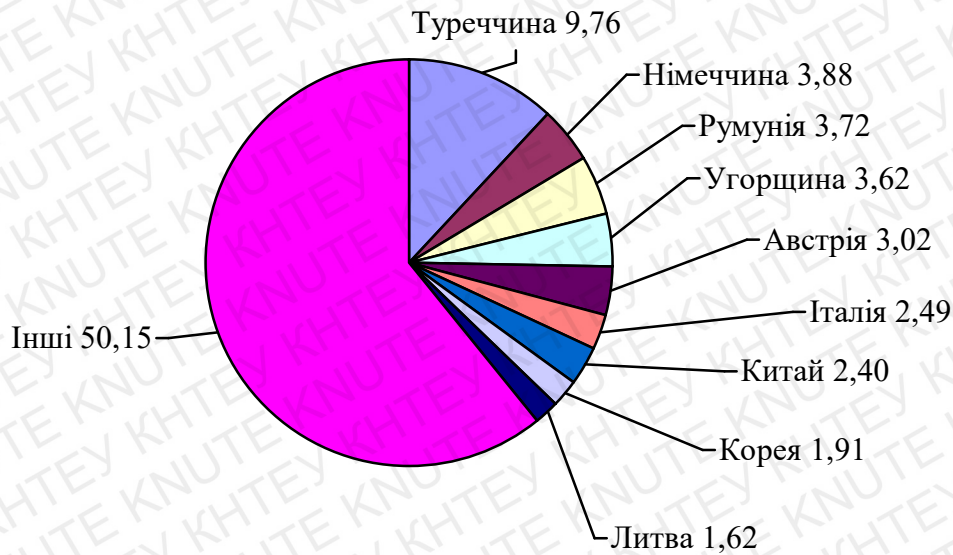

Рис. 2.4. Структура експорту України деревини та виробів з неї у розрізі основних країн-торговельних партнерів у 2017 р., %

Джерело: розраховано автором за [54, 55].

Отже, світовий ринок лісопродукції знаходиться в стадії трансформації, викликаної технічним і технологічним прогресом. Виробництво цілого ряду традиційних видів лісопродукції скорочується, що говорить про те, що життєвий цикл цих продуктів знаходиться в фазі «зрілості». Обсяги виробництва і споживання нових видів лісопродукції, навпаки, демонструють зростання. Ці світові тенденції критично важливо враховувати при складанні програм розвитку українського лісопромислового комплексу, а також при реалізації інвестиційних проектів.

Сьогодні на ринках європейських країн істотно підвищився рівень пропозиції: провідні виробники нарощують обсяги експорту, що призводить до загострення конкуренції на зовнішніх ринках. Серйозним імпортером лісоматеріалів як і раніше залишається США. Що стосується імпортерів Близького Сходу і Північної Африки, то ці ринки дуже нестабільні, разом з тим на них активно конкурують європейські виробники.

2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»

ДП «Кролевецький агролісгосп» було створено у серпні 2000 року. Підприємство здійснює такі види діяльності: лісозаготівля; надання допоміжних послуг у лісовому господарстві; лісівництво та діяльність у лісовому господарстві; вирощування інших багаторічних культур; збирання дикорослих недеревних продуктів; лісопилльне та стругальне виробництво; виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з кори, соломки та рослинних матеріалів для плетіння; виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів; діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту; неспеціалізована оптова торгівля; лісогосподарська та лісопереробна діяльність; зовнішньоекономічна діяльність [50].

Продукція, яку виробляє підприємство: лісоматеріали, дошка обрізна, пиломатеріали необрізи комлеві, заготовки пиляні.

Проаналізуємо фінансові результати діяльності досліджуваного підприємства (табл. 2.5).

Протягом досліджуваного періоду чистий дохід від реалізації продукції ДП «Кролевецький агролісгосп» збільшився на 5435 тис. грн (на 38%). У той же час собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) збільшилася на 4302 тис. грн (на 50%). У результаті валовий прибуток підприємства зріс на 1133 тис. грн (на 20%). Витрати підприємства склали адміністративні витрати, які збільшилися на 897 тис. грн (у 1,6 раза) та витрати на збут, які зменшилися на 228 тис. грн (на 6%). Фінансовий результат від операційної діяльності протягом 2013-2017 рр. збільшився на 310 тис. грн (у 1,7 раза). У результаті діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» чистий фінансовий результат у вигляді прибутку зріс на 247 тис. грн (у 11,7 разів).

Таблиця 2.5

Динаміка фінансових результатів діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» за 2013-2017 рр., тис. грн

Стаття	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення, 2017/2013	
						абсолютне	відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	14313	15237	19232	16919	19748	5435	138
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	8627	9208	9493	9521	12929	4302	150
Валовий: прибуток	5686	6029	9739	7398	6819	1133	120
Інші операційні доходи	143	99	455	705	200	57	140
Адміністративні витрати	1427	1600	2041	2192	2324	897	163
Витрати на збут	3992	3361	4097	3809	3764	-228	94
Інші операційні витрати	391	759	2221	434	602	211	154
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	19	408	1835	1668	329	310	1732
Інші доходи	132	–	27	–	–	-132	–
Фінансові витрати	–	41	–	–	–	0	–
Інші витрати	42	–	13	–	–	-42	–
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	109	367	1849	1668	329	220	302
Витрати (дохід) з податку на прибуток	86	227	333	300	59	-27	69
Чистий фінансовий результат: прибуток	23	140	1516	1368	270	247	1174

Джерело: розраховано автором за даними додатку А.

Розглянемо динаміку активів підприємства (табл. 2.6). Необоротні активи ДП «Кролевецький агролісгосп» протягом 2013-2017 рр. збільшилися на 836 тис. грн (у 1,6 раза). Збільшення відбулося за рахунок зростання вартості основних засобів на 779 тис. грн (у 1,9 раза) та нематеріальних активів – на 349 тис. грн (у 11,2 раза). Вартість інших необоротних активів зменшилася на 313 тис. грн.

Таблиця 2.6

**Динаміка активів ДП «Кролевецький агролісгосп»
за 2013-2017 рр., тис. грн**

Стаття	На	На	На	На	На	Відхилення, 2017/2013	
	31.12. 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	абсо- лютне	від- носне, %
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	34	63	91	229	383	349	1126
первісна вартість	34	63	91	240	426	392	1253
накопичена амортизація	–	–	–	11	43	43	–
Незавершені капітальні інвестиції	130	130	190	431	151	21	116
Основні засоби	921	1239	1008	1421	1700	779	185
первісна вартість	2160	2617	2599	3259	3766	1606	174
знос	1239	1378	1591	1838	2066	827	167
Інші необоротні активи	313	–	–	–	–	-313	–
Усього за розділом I	1 398	1432	1289	2081	2234	836	160
II. Оборотні активи							
Запаси	1 108	1158	1304	1671	2509	1401	226
Виробничі запаси	217	465	661	681	628	411	289
Незавершене виробництво	542	355	443	742	1015	473	187
Готова продукція	349	338	200	248	866	517	248
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	111	284	41	410	532	421	479
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	6	–	96	146	72	66	1200
з бюджетом	–	–	117	–	–	–	–
Інша поточна дебіторська заборгованість	4	1	99	65	25	21	625
Гроші та їх еквіваленти	–	378	1021	646	55	55	–
Готівка	–	1	–	4	3	3	–
Рахунки в банках	–	377	1021	–	52	52	–
Витрати майбутніх періодів	3	9	4	15	16	13	533
Усього за розділом II	1232	1830	2682	2953	3209	1977	260
Баланс	2630	3262	3971	5034	5443	2813	207

Джерело: розраховано автором за даними додатку Б.

Оборотні активи підприємства збільшилися на 1977 тис. грн (у 2,6 раза). Найбільше зросла вартість запасів – на 1401 тис. грн (у 2,3 раза), готової продукції – на 517 тис. грн (у 2,9 раза), незавершеного виробництва – на 473 тис. грн (у 1,9 раза), виробничих запасів – на 411 тис. грн (у 2,9 раза). Також збільшилася вартість дебіторської заборгованості за розрахунками за виданими авансами – на 66 тис. грн (у 12 разів), іншої поточної дебіторської заборгованості – на 21 тис. грн (у 6,2 раза), витрат майбутніх періодів – на 13 тис. грн (у 5,3 раза). Незначно збільшилася вартість грошей та їх еквівалентів – на 55 тис. грн, рахунків в банках – на 52 тис. грн, готівки – на 3 тис. грн.

Розглянемо динаміку пасивів ДП «Кролевецький агролісгосп» протягом 2013-2017 рр. (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка пасивів ДП «Кролевецький агролісгосп»

за 2013-2017 рр., тис. грн

Стаття	На	На	На	На	На	Відхилення, 2017/2013	
	31.12. 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	абсо- лютне	від- носне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	61	61	61	61	61	0	100
Додатковий капітал	594	594	594	594	594	0	100
Нерозподілений прибуток	25	84	1451	2447	2196	2171	8784
Усього за розділом I	680	739	2106	3102	2851	2171	419
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові забезпечення	–	474	774	206	–	0	–
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	–	–	484	206	–	0	–
Цільове фінансування	–	–	41	41	–	0	–
Усього за розділом II	–	474	815	247	–	0	–
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	185	–	–	–	–	-185	–
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	528	489	122	67	583	55	110
розрахунками з бюджетом	99	583	318	592	870	771	879
у тому числі з податку на прибуток	–	–	102	248	47	47	–

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8
розрахунками зі страхування	99	91	53	28	7	-92	7
розрахунками з оплати праці	190	151	112	130	167	-23	88
одержаними авансами	844	730	431	815	953	109	113
Інші поточні зобов'язання	5	5	14	53	12	7	240
Усього за розділом III	1950	2049	1050	1685	2592	642	133
Баланс	2630	3262	3971	5034	5443	2813	207

Джерело: розраховано автором за даними додатку Б.

Позитивною тенденцією діяльності підприємства є збільшення власного капіталу на 2171 тис. грн (у 4,2 раза) за рахунок нерозподіленого прибутку. При цьому сума зареєстрованого (пайового) капіталу та додаткового капіталу протягом досліджуваного періоду залишалася без змін – на рівні 61 тис. грн та 594 тис. грн відповідно.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення підприємство мало лише у 2014-2016 рр. У складі поточних зобов'язань та забезпечень збільшилися вартість поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 771 тис. грн (у 8,8 раза), за товари, роботи, послуги – на 55 тис. грн (на 10%), за одержаними авансами – на 109 тис. грн (на 13%), та зменшилася сума поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування – на 92 тис. грн (на 93%), розрахунками з оплати праці – на 23 тис. грн (на 12%). Інші поточні зобов'язання збільшилися на 7 тис. грн (у 2,4 раза).

Для більш детального аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства розрахуємо систему показників: ліквідності, ділової активності, платоспроможності та рентабельності.

У табл. 2.8 наведено результати розрахунків показників ліквідності ДП «Кролевецький агролісгосп».

Коефіцієнт загальної ліквідності збільшився протягом 2013-2017 рр. на 0,61 пунктів та становив 1,24, що свідчить про здатність компанії погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок тільки оборотних активів.

Таблиця 2.8

**Динаміка показників ліквідності ДП «Кролевецький агролісгосп»
за 2013-2017 рр.**

Показники	На 31.12. 2013	На 31.12. 2014	На 31.12. 2015	На 31.12. 2016	На 31.12. 2017	Відхилення, 2017/2013
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,63	0,89	2,55	1,75	1,24	0,61
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,06	0,33	1,31	0,76	0,27	0,21
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,18	0,97	0,38	0,02	0,02
Чистий оборотний капітал, тис. грн	-718,00	-219,00	1632,00	1268,00	617,00	1335,00

Джерело: розраховано автором за даними додатку А.

Коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився на 0,21 пункти та становив у 2017 р. 0,27, що вказує на неспроможність підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання за рахунок продажу ліквідних активів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності свідчить, що протягом 2014-2016 рр. підприємство мало можливість погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок грошових коштів, коштів на розрахунковий рахунок і короткострокових фінансових вкладень, проте у 2017 р. воно не мало такої можливості у зв'язку зі зменшенням значення цього показника. Зростання суми чистого оборотного капіталу вказує на збільшення потенційного резерву коштів компанії.

Динаміку показників ділової активності ДП «Кролевецький агролісгосп» наведено у табл. 2.9.

Коефіцієнти оборотності активів та оборотності дебіторської заборгованості свідчать про скорочення швидкості оборотних активів та скорочення швидкості погашення дебіторської й кредиторської заборгованостей, що є негативною тенденцією. Так, строк погашення дебіторської заборгованості протягом 2013-2017 рр. збільшився з 3 до 11 днів, кредиторської – зменшився з 41 до 38 днів. Проте порівняно з 2015-2016 рр. строк погашення кредиторської заборгованості у 2017 р. збільшився на 9 днів (з 29 до 38 днів).

Таблиця 2.9

Динаміка показників ділової активності ДП «Кролевецький агролісгосп» за 2013-2017 рр.

Показники	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення, 2017/2013
Коефіцієнт оборотності активів	5,41	5,17	5,32	3,76	3,77	-1,64
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	94,16	75,06	60,29	34,74	31,60	-62,56
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,58	7,99	12,41	12,37	9,23	0,65
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	3,82	4,80	5,97	10,36	11,39	7,57
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	41,95	45,06	29,00	29,10	38,98	-2,97
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	7,71	8,13	7,71	6,40	6,19	-1,52
Коефіцієнт оборотності основних засобів	6,87	6,38	7,37	5,78	5,62	-1,25
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	19,47	21,48	13,52	6,50	6,63	-12,84

Джерело: розраховано автором за даними додатків А, Б.

Коефіцієнти оборотності матеріальних запасів та власного капіталу зменшилися, що свідчить про уповільнення поновлення запасів сировини, матеріалів і готової продукції, а також зменшення ефективності використання основних засобів підприємством.

У табл. 2.10 наведено результати розрахунків показників платоспроможності досліджуваного підприємства.

Коефіцієнт платоспроможності свідчить про здатність компанії покривати свої зобов'язання поточними активами. Коефіцієнт фінансування вказує на те, що протягом 2013-2014 рр. діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп» фінансувалася за рахунок залучених коштів, проте починаючи з 2015 р. фінансування діяльності здійснюється переважно за кошти підприємства. Аналогічну тенденцію демонструють й коефіцієнти забезпеченості власними оборотними засобами та маневреності власного капіталу: у 2013-2014 рр. підприємство не було достатньо забезпечене

власними оборотними засобами, необхідними для її фінансової стійкості, проте у 2015-2017 рр. фінансова стійкість покращилася.

Таблиця 2.10

Динаміка показників платоспроможності ДП «Кролевецький агролісгосп» за 2013-2017 рр.

Показники	На 31.12. 2013	На 31.12. 2014	На 31.12. 2015	На 31.12. 2016	На 31.12. 2017	Відхилення, 2017/2013
Коефіцієнт платоспроможності	0,26	0,23	0,53	0,62	0,52	0,26
Коефіцієнт фінансування	2,87	3,41	0,89	0,62	0,91	-1,96
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-0,58	-0,12	0,61	0,43	0,19	0,77
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,06	-0,30	0,77	0,41	0,22	1,28

Джерело: розраховано автором за даними додатку А.

У табл. 2.11 наведено результати розрахунків показників рентабельності досліджуваного підприємства.

Таблиця 2.11

Динаміка показників рентабельності ДП «Кролевецький агролісгосп» за 2013-2017 рр.

Показники	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення, 2017/2013
Коефіцієнт рентабельності активів	0,01	0,05	0,42	0,30	0,05	0,04
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,03	0,20	1,07	0,53	0,09	0,06
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,00	0,01	0,08	0,08	0,01	0,01
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,02	0,08	0,23	0,09	0,04	0,02

Джерело: розраховано автором за даними додатків А, Б.

Коефіцієнти рентабельності активів та власного капіталу збільшилися, що вказує на здатність керівництва компанії ефективно використовувати її активи для отримання прибутку, ефективно використовувати капітал. Проте коефіцієнти рентабельності діяльності та рентабельності продукції показують, що величина прибутку на одиницю вартості капіталу незначна. Отже, підприємство має покращувати свої показники і позиції на ринку.

2.3. Оцінка ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»

Необхідно зазначити, що ДП «Кролевецький агролісгосп» за особливостями своєї діяльності відноситься до підприємств первинної обробки деревини, в якості якої виступають лісоматеріали. Зарубіжними клієнтами ДП «Кролевецький агролісгосп» є підприємства із вторинної обробки деревини, які випускають меблі, столярно-будівельні вироби, дерев'яну тару, тощо.

З огляду на це, проведений аналіз дозволив класифікувати ситуаційні чинники міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» на дві основні категорії: внутрішні та зовнішні. Зовнішні чинники охоплюють окремі аспекти зовнішнього середовища, зокрема ділове оточення та законодавче забезпечення. Для підприємств первинної деревообробки, яким є ДП «Кролевецький агролісгосп», такою ланкою є постачальники, оскільки сам виробничий процес (виготовлення пиломатеріалів, шпону, фанери, плитних матеріалів тощо) передбачає значну залежність від сировини – лісоматеріалів та обладнання. Зовнішні фактори чинять подвійний вплив: на внутрішні фактори та на принципи управління міжнародною комерційною діяльністю ДП «Кролевецький агролісгосп». Так, наприклад, зміни конкурентної стратегії компанії з ділового оточення підприємства впливають на зміни стратегії самого підприємства. Зміни, зокрема, на законодавчому рівні також чинять вплив на принципи організації міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп».

Основним внутрішнім чинником для ДП «Кролевецький агролісгосп» є управління запасами. Тобто, особливу увагу слід приділяти збору, аналізу та передачі інформації стосовно цієї сфери управління міжнародною комерційною діяльністю.

Міжнародна комерційна діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп» здійснюється шляхом реалізації міжнародної комерційної операції, що

базується на застосуванні певного алгоритму дій та здійснюється у декілька етапів, які складаються з послідовних стадій їх підготовки. Кожна зі стадій має конкретне цільове призначення і оформлюється відповідними супроводжуючими документами. Всі разом вони складають єдиний технологічний процес здійснення міжнародної комерційної операції.

Найпершою і найголовнішою задачею, яка постає перед ДП «Кролевецький агролісгосп» при виході на міжнародний ринок є дослідження кон'юнктури ринку, на якому підприємство планує здійснювати міжнародну комерційну діяльність. Першочергове значення при цьому має виявлення потреб у товарі, рівня купівельної спроможності, вимог покупців до товару, факторів поведінки покупців, а також перспективи зміни потреб у товарі (рис. 2.5).

При аналізі попиту ДП «Кролевецький агролісгосп» виходить з того, що покупець сам визначає відповідність пропонованого йому товару своїм реальним потребам, тому ретельно вивчає вимоги споживача до товарів. При аналізі пропозиції товару ДП «Кролевецький агролісгосп» досліджує кон'юнктуру ринку, зміни його запасів, вивчає стан та тенденції розвитку відповідного світового товарного ринку, діяльність підприємств-конкурентів.

Перш ніж приймати управлінські рішення, які були б ефективними, фахівці ДП «Кролевецький агролісгосп» також вивчають умови праці на конкретному ринку. Тобто разом із вивченням діяльності покупців підприємство особливу увагу приділяє аналізу комерційної практики, що склалася на ринку, умовам руху товарів та каналам розподілу товару, правовим питанням, торгово-політичним умовам, тощо.

На етапі планування міжнародної комерційної операції ДП «Кролевецький агролісгосп» визначає необхідні обсяги поставок та графік їх здійснення, здійснює попередній розрахунок ефективності експортних операцій з метою вибору найкращого варіанту з-поміж наявних альтернатив.

Рис. 2.5. Основні етапи організації міжнародної комерційної діяльності ДП

«Королівський агролісгосп»

Джерело: складено автором.

На заключному етапі реалізації міжнародної комерційної операції відбувається оцінка її ефективності. Результати оцінки є підставою для

перегляду стратегії міжнародної комерційно діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» у наступних періодах. На основі результатів оцінки ефективності кожної експортної операції на підприємстві розробляються заходи щодо підвищення результативності міжнародної комерційної діяльності.

Експорт лісоматеріалів з України регулюється Законом України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією й експортом лісоматеріалів» [46].

Крім стандартного пакету документів, необхідних для експорту лісоматеріалів з України, ДП «Кролевецький агролісгосп» також необхідно отримати фітосанітарний сертифікат встановленого міжнародного зразка, що вказує на відсутність шкідливих карантинних організмів у лісоматеріалах, призначених для експорту та сертифікат походження лісоматеріалів і виготовлених з них пиломатеріалів.

Фітосанітарний сертифікат видається Державною фітосанітарною службою відповідно до Закону України «Про карантин рослин».

Сертифікат походження лісоматеріалів і виготовлених з них пиломатеріалів надає право ДП «Кролевецький агролісгосп» на експорт певної партії лісоматеріалів. Видається на кожну партію лісоматеріалів, оформлену по одному товаросупровідному документу, і є чинним протягом 60 днів з моменту його видачі. Сертифікат не може передаватися іншим суб'єктам підприємницької діяльності для подальшої реалізації лісоматеріалів на внутрішньому ринку України.

ДП «Кролевецький агролісгосп» експортує продукцію до близького та далекого зарубіжжя. Підприємство укладає експортні контракти у євро з країнами Європейського Союзу та у доларах США – з іншими країнами.

Динаміку експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» за географічною структурою наведено у табл. 2.12.

Як видно з таблиці, у 2013-2017 рр. партнерами досліджуваного підприємства в експорті продукції було вісім країн.

Таблиця 2.12

**Динаміка обсягів експорту ДП «Кролевецький агролісгосп»
у 2013-2017 рр. за країнами світу**

Країни	Валюта	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення, 2017/2013	
							абсолютне	відносне, %
Нідерланди	тис. євро	58,49	62,77	40,42	10,82	18,96	-39,53	32,42
	тис. грн	620,70	986,55	979,37	306,16	562,20	-58,50	90,58
Польща	тис. євро	3,99	1,18	–	–	–	-3,99	–
	тис. грн	42,39	18,50	–	–	–	-42,39	–
Італія	тис. євро	27,35	2,38	–	–	–	-27,35	–
	тис. грн	290,25	37,39	–	–	–	-290,25	–
Німеччина	тис. євро	21,91	9,16	21,01	27,48	67,41	45,50	307,67
	тис. грн	232,48	143,91	509,09	777,55	1953,38	1720,90	840,24
Румунія	тис. євро	–	–	8,41	–	–	–	–
	тис. грн	–	–	203,80	–	–	–	–
Туреччина	тис. дол. США	245,62	186,32	138,19	51,34	6,81	-238,81	2,77
	тис. грн	1963,21	2214,79	3018,62	1311,88	183,29	-1779,92	9,34
Молдова	тис. євро	–	–	–	–	6,72	6,72	–
	тис. дол. США	71,11	55,89	46,53	4,64	79,39	8,28	111,64
	тис. грн	568,35	664,31	1016,48	118,60	2314,99	1746,64	407,32
Китай	тис. дол. США	416,69	277,39	133,06	143,85	6,52	-410,17	1,56
	тис. грн	3330,60	3297,31	2906,55	3675,48	179,34	-3151,26	5,38
Всього	тис. євро	111,74	75,49	69,84	38,30	93,09	-18,65	83,31
	тис. дол. США	733,42	519,60	317,78	199,83	92,72	-640,70	12,64
	тис. грн	7047,98	7362,76	8633,91	6189,67	5193,20	-1854,78	73,68

Джерело: розраховано автором за даними додатку В.

Протягом 2013-2017 рр. експорт продукції зменшився майже до всіх країн. Так вагоме зменшення експорту зафіксовано до Туреччини – 1779,92 тис. грн (у 10,7 раза), Китаю – на 3151,26 тис. грн (у 18,7 раза). Дещо менше скоротився експорт до Нідерландів – на 58,5 тис. грн. До Італії та Румунії останніми роками експорт не здійснювався. Натомість збільшився експорт до

Німеччина – на 1720,90 тис. грн (у 8,4 раза) та Молдови – на 1746,64 тис. грн (у 4,1 раза). У цілому простежується тенденція до скорочення обсягів експорту підприємством, яке протягом 2013-2017 рр. становило 26,32%.

У географічній структурі експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» відбулися суттєві зміни (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

**Географічна структура експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» у
2013-2017 рр., %**

Країни	2013	2014	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення, 2017/2013
Нідерланди	8,81	13,40	11,34	4,95	10,83	2,02
Польща	0,60	0,25	–	–	–	-0,60
Італія	4,12	0,51	–	–	–	-4,12
Німеччина	3,30	1,95	5,90	12,56	37,61	34,31
Румунія	–	–	2,37	–	–	0,00
Туреччина	27,85	30,08	34,96	21,19	3,53	-24,32
Молдова	8,06	9,03	11,77	1,92	44,58	36,52
Китай	47,26	44,78	33,66	59,38	3,45	-43,81
Всього	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	–

Джерело: розраховано автором за даними додатку В.

Частка Німеччини у загальному експорті підприємства протягом досліджуваного періоду збільшилася з 3,30% до 37,61%, Молдови – з 8,06% до 44,58%. Проте зменшилася частка Китаю – з 47,26% до 3,45% та Туреччини – з 27,85% до 3,53%, експорт до Італії та Польщі протягом останніх трьох років не здійснювався взагалі.

Розглянемо динаміку обсягів експорту підприємства за товарною структурою (табл. 2.14). У товарній структурі протягом 2013-2017 рр. збільшилися обсяги пиломатеріалів – на 2796,98 тис. грн (у 6,9 раза) та заготовок пиляних – на 1926,05 тис. грн. Експорт здійснювався лише за двома видами продукції у 2017 р., це пов'язано з мораторієм на експорт необробленої лісосировини.

Таблиця 2.14

**Динаміка обсягів експорту ДП «Кролевецький агролісгосп»
у 2013-2017 рр. за товарною структурою**

Товари	Валюта контракту	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення, 2017/2013	
							абсолютне	відносне, %
Палети	тис. євро	39,86	–	–	–	–	-39,86	–
	тис. дол. США	27,55	–	–	–	–	-27,55	–
	тис. грн	643,21	–	–	–	–	-643,21	–
Чорнова меблева заготовка	тис. євро	38,58	–	–	–	–	-38,58	–
	тис. грн	409,42	–	–	–	–	-409,42	–
Дрова колоті	тис. євро	21,91	16,85	10,35	–	–	-21,91	–
	тис. грн	232,51	264,81	250,77	–	–	-232,51	–
Пиломатеріал	тис. євро	11,39	–	–	–	26,70	15,31	234,42
	тис. дол. США	43,70	–	–	–	92,72	49,02	212,17
	тис. грн	470,17	–	–	–	3267,15	2796,98	694,89
Фансировина береза, вільха	тис. дол. США	45,76	–	44,39	–	–	-45,76	–
	тис. грн	365,76	–	969,69	–	–	-365,76	–
Деревина дров'яна для технологічних потреб	тис. дол. США	42,15	–	20,31	–	–	-42,15	–
	тис. грн	336,90	–	443,67	–	–	-336,90	–
Заготовки пиляні	тис. євро	–	58,64	59,49	38,30	66,39	66,39	–
	тис. грн	–	921,55	1441,32	1083,68	1926,05	1926,05	–
Пиловник	тис. дол. США	528,50	445,75	253,08	199,83	–	-528,50	–
	тис. грн	4224,36	5298,45	5528,46	5105,99	–	-4224,36	–
Фансировина береза	тис. дол. США	45,76	43,76	–	–	–	-45,76	–
	тис. грн	365,65	520,16	–	–	–	-365,65	–
Дошка обрізна	тис. дол. США	–	30,10	–	–	–	–	–
	тис. грн	–	357,79	–	–	–	–	–
Всього	тис. євро	111,74	75,49	69,84	38,30	93,09	-18,65	83,31
	тис. дол. США	733,42	519,60	317,78	199,83	92,72	-640,70	12,64
	тис. грн	7047,98	7362,76	8633,91	6189,67	5193,20	-1854,78	73,68

Джерело: розраховано автором за даними додатку В.

У товарній структурі експорту підприємства збільшилася частка пиломатеріалів на 56,24 пункти та заготовок пиляних – на 37,09 пункти. Питома вага інших видів продукції зменшилася (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Питома вага товарів в структурі експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» у 2013-2017 рр., %

Товари	2013	2014	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення, 2017/2013
Палети	9,12	–	–	–	–	-9,12
Чорнова меблева заготовка	5,81	–	–	–	–	-5,81
Дрова колоті	3,30	3,60	2,91	–	–	-3,30
Пиломатеріал	6,67	–	–	–	62,91	56,24
Фансировина береза, вільха	5,19	–	11,23	–	–	-5,19
Деревина дров'яна для технологічних потреб	4,78	–	5,14	–	–	-4,78
Заготовки пиляні	–	12,52	16,69	17,51	37,09	37,09
Пиловник	59,94	71,96	64,03	82,49	–	-59,94
Фансировина береза	5,19	7,06	–	–	–	-5,19
Дошка обрізна	–	4,86	–	–	–	0,00
Всього	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	–

Джерело: розраховано автором за даними додатку В.

За результатами проведеного аналізу міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп», можна констатувати, що через зростання пропозиції на європейських ринках, а також мораторій на експорт з України лісоматеріалу необробленого підприємство втратило частину ринку збуту (європейські країни) та суттєво скоротився асортимент продукції.

Одним з найважливіших етапів аналізу міжнародної комерційної діяльності підприємства є оцінка її ефективності. У табл. 2.16 наведено результати розрахунків показників ефективності ДП «Кролевецький агролісгосп» за кожною країною-контрагентом. Отже, експорт протягом досліджуваного періоду був ефективним до всіх країн, з якими співпрацювало підприємство. Найбільше значення показника ефективності експорту у 2017 р. спостерігається з Туреччиною (1,27), Молдовою (1,24) та Нідерландами (1,21).

Таблиця 2.16

**Динаміка показників ефективності експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» у 2013-2017 рр.
у розрізі географічної структури**

Країни	2013	2014	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення					Відносне відхилення, %				
						2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2013	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2013
Економічний ефект експорту, тис. грн.															
Нідерланди	126,75	200,31	208,71	56,77	99,19	73,56	8,40	-151,94	42,42	-27,56	158,04	104,19	27,20	174,72	78,26
Польща	9,94	4,23	–	–	–	-5,71	-4,23	–	–	-9,94	42,56	–	–	–	–
Італія	48,99	5,98	–	–	–	-43,01	-5,98	–	–	-48,99	12,21	–	–	–	–
Німеччина	34,00	19,63	68,46	97,55	229,31	-14,37	48,83	29,09	131,76	195,31	57,74	348,75	142,49	235,07	674,44
Румунія	–	–	29,58	–	–	–	29,58	-29,58	–	–	–	–	–	–	–
Туреччина	401,54	461,58	558,82	259,38	39,50	60,04	97,24	-299,44	-219,88	-362,04	114,95	121,07	46,42	15,23	9,84
Молдова	87,83	105,23	178,01	22,26	452,56	17,40	72,78	-155,75	430,30	364,73	119,81	169,16	12,50	2033,06	515,27
Китай	422,15	377,47	378,47	463,55	20,29	-44,68	1,00	85,08	-443,26	-401,86	89,42	100,26	122,48	4,38	4,81
Коефіцієнт ефективності експорту															
Нідерланди	1,26	1,25	1,27	1,23	1,21	-0,01	0,02	-0,04	-0,02	-0,05	99,21	101,60	96,85	98,37	96,03
Польща	1,31	1,30	–	–	–	-0,01	-1,30	–	–	-1,31	99,24	–	–	–	–
Італія	1,20	1,19	–	–	–	-0,01	-1,19	0,00	0,00	-1,20	99,17	–	–	–	–
Німеччина	1,17	1,16	1,16	1,14	1,13	-0,01	0,00	-0,02	-0,01	-0,04	99,15	100,00	98,28	99,12	96,58
Румунія	–	–	1,17	–	–	–	1,17	-1,17	–	–	–	–	–	–	–
Туреччина	1,26	1,26	1,23	1,25	1,27	–	-0,03	0,02	0,02	0,01	100,00	97,62	101,63	101,60	100,79
Молдова	1,18	1,19	1,21	1,23	1,24	0,01	0,02	0,02	0,01	0,06	100,85	101,68	101,65	100,81	105,08
Китай	1,15	1,13	1,15	1,14	1,13	-0,02	0,02	-0,01	-0,01	-0,02	98,26	101,77	99,13	99,12	98,26

Джерело: розраховано автором за даними додатку Г.

Найбільший ефект у 2017 р. підприємство отримало від поставок продукції до Німеччини (229,30 тис. грн) та Молдови (452,56 тис. грн). Проте спостерігається зменшення показника ефективності, а також ефекту експорту майже за всіма країнами.

Розрахуємо показники сукупного економічного ефекту ДП «Кролевецький агролісгосп» від продажу деревини за кордон за цінами внутрішнього ринку та експортними цінами (табл. 3.5).

Таблиця 2.17

Розрахунок сукупного економічного ефекту від продажу деревини за кордон, тис. дол. США

Назва товару / Країна	Дохід		Різниця
	за цінами внутрішнього ринку	за експортними цінами	
Пиломатеріал хв/п			
Молдова	61,24	79,39	18,15
Туреччина	9,30	16,81	7,51
Заготовки пиляні хв/п			
Німеччина	31,59	56,69	25,10
Молдова	17,88	30,64	12,76
Пиломатеріал хв/п сухостій			
Китай	8,03	16,52	8,49
Пиломатеріал мл/п			
Німеччина	8,52	14,86	6,34
Нідерланди	20,77	31,61	10,84
Заготовки пиляні м/п			
Німеччина	12,73	24,98	12,25
Молдова	7,76	14,02	6,26

Джерело: розраховано автором.

Загальна ефективність експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» протягом досліджуваного періоду майже не змінилася (табл. 2.18).

У 2017 р. коефіцієнт ефективності експорту становив 1,19. Таке ж значення показника спостерігалось у 2013 р. та 2017 р. Найбільше значення ефективності зафіксовано у 2015 р. (1,20), найменше – у 2016 р. (1,17). Найбільший економічний ефект ДП «Кролевецький агролісгосп» отримало у 2015 р. (1422,05 тис. грн), найменший – у 2017 р. (840,84 тис. грн).

Таблиця 2.18

Динаміка показників ефективності експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» у 2013-2017 рр.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення, 2017/2013
Виручка від реалізації експортної продукції, тис. грн.	7047,98	7362,76	8633,91	6189,67	5193,20	-1854,78
Виробнича собівартість продукції, тис. грн.	3942,02	4114,13	4837,48	3642,50	2907,05	-1034,97
Накладні витрати, тис. грн.	1974,75	2074,20	2374,38	1647,65	1445,32	-529,43
Економічний ефект експорту, тис. грн.	1131,20	1174,42	1422,05	899,52	840,84	-290,36
Коефіцієнт ефективності експорту, тис. грн.	1,19	1,19	1,20	1,17	1,19	0,00

Джерело: розраховано автором за даними додатку Г.

Економічний ефект експорту у 2017 р. зменшився порівняно з 2013 р. на 290,36 тис. грн. Таким чином, підприємству необхідно шукати резерви для підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності.

Висновки до розділу 2

Міжнародна торгівля лісоматеріалами розвивається досить динамічно. Для світового ринку деревини та виробів з неї характерна велика кількість постачальників і досить високий рівень пропозиції. Світовими лідерами експорту цієї продукції є Канада, США, Німеччина, Росія та Польща, які разом забезпечують більше 45% світового експорту деревини та виробів з неї. Ключовим імпортером деревини в світі є Китай. Попит на круглий ліс в Китаї в сучасних умовах є головним фактором, що визначає розвиток світової торгівлі лісоматеріалами. У сучасних умовах світовий ринок деревини та виробів з неї розвивається під впливом таких довгострокових кон'юнктурних факторів: помірне зростання споживання лісоматеріалів в

світі; зниження попиту на лісоматеріали в Китаї в результаті уповільнення темпів економічного зростання; невисокий рівень попиту на необроблену деревину і пиломатеріали в Японії; високий ступінь нестабільності ринків пиломатеріалів в країнах – імпортерах Близького Сходу та Північної Африки; істотний вплив валютних чинників на розвиток ринкової кон'юнктури.

ДП «Кролевецький агролісгосп» за особливостями своєї діяльності відноситься до підприємств первинної обробки деревини, в якості якої виступають лісоматеріали. Зарубіжними клієнтами ДП «Кролевецький агролісгосп» є підприємства із вторинної обробки деревини, які випускають меблі, столярно-будівельні вироби, дерев'яну тару, тощо. ДП «Кролевецький агролісгосп» було створено у серпні 2000 року. Протягом 2013-2017 рр. підприємство здійснювало діяльність результативно і щороку отримувало прибуток. Проте у 2017 р. сума прибутку порівняно з 2015-2016 рр. суттєво зменшилася. Детальний аналіз фінансово-господарської діяльності показав, що підприємство здатне погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок тільки оборотних активів та неспроможне погасити свої короткострокові зобов'язання за рахунок продажу ліквідних активів. Також аналіз засвідчив уповільнення поновлення запасів сировини, матеріалів і готової продукції, зменшення ефективності використання основних засобів підприємством, низький рівень рентабельності діяльності та рентабельності продукції.

Протягом досліджуваного періоду підприємство експортувало свою продукцію до Нідерландів, Польщі, Італії, Німеччини, Румунії, Туреччини, Молдови, Китаю. Але у 2016-2017 рр. до таких європейських країн, як Польща, Італія та Румунія експорт не здійснювався. Найбільшими торговельними партнерами підприємства є Німеччина та Молдова. Протягом досліджуваного періоду асортимент продукції підприємства налічував десять видів продукції. Проте у 2017 р. підприємство експортувало лише два види.

За результатами проведеного аналізу зовнішньоекономічної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп», можна констатувати, що через зростання пропозиції на європейських ринках, а також мораторій на експорт з України лісоматеріалу необробленого підприємство втратило частину ринку збуту (європейські країни) та суттєво скоротився асортимент продукції. Експорт протягом досліджуваного періоду був ефективним до всіх країн, з якими співпрацювало підприємство. Найбільше значення показника ефективності експорту у 2017 р. спостерігається з Туреччиною, Молдовою та Нідерландами. Найбільший економічний ефект у 2017 р. підприємство отримало від поставок продукції до Німеччини та Молдови. Загальна ефективність експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» у 2013-2017 рр. майже не змінилася – значення показника ефективності на рівні 2013 р.

РОЗДІЛ 3

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «КРОЛЕВЕЦЬКИЙ АГРОЛІСГОСП»

3.1. Визначення напрямів підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера

Продукція деревообробної промисловості охоплює більш ніж 300 назв товарної продукції, яка поставляється на внутрішній і зовнішній ринки, що супроводжується тісною взаємодією з цілою низкою галузей, які є як споживачами, так і постачальниками для неї. До таких галузей можна зарахувати машинобудування, хімічну та легку промисловість, транспорт, зв'язок, будівництво тощо.

Розвиток ринку деревини здійснює вагомий вплив на розвиток економіки та зміни у політичному середовищі багатьох країн. Зокрема, для України інтеграція в глобальний торговельний простір поставила перед національними виробниками нові більш жорсткі конкурентні умови.

Враховуючи тенденції розвитку світового ринку продукції з деревини, а саме поживлення в галузі, пов'язане зі зростаючими потребами суміжних галузей – будівництва, енергетики, хімічної та легкої промисловості, актуальним вдається пошук шляхів підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера деревини.

Основними проблемами, що негативно впливають на результати міжнародної комерційної діяльності деревообробних підприємств-експортерів досі залишаються: проблеми сировинного забезпечення, а саме його нестабільність та непрозорість; старіння основних фондів, рівень зношеності яких постійно зростає; незадовільний стан банківської кредитної політики, що не спрямована на розвиток підприємств, оскільки кредитні ставки залишаються надто високими і непривабливими для підприємств.

Враховуючи існуючі виклики для розвитку деревообробної промисловості можна зазначити, що подальше зростання галузі можливе за умови використання вітчизняної деревної сировини, локалізації та трансферу сучасних технологій, що сприятиме збільшенню доданої вартості виробленої українськими деревообробниками продукції.

Першочерговим завданням є створення умов для підтримки вітчизняного експорту продукції з деревини з глибоким ступенем переробки та стимулювання розвитку внутрішнього ринку в напрямі імпортозаміщення, створюючи додатковий національний дохід та забезпечуючи нові робочі місця.

До того ж, стрімкий розвиток біоенергетики та зростаючий попит на нові види палива з відходів деревообробної промисловості, зокрема тверде біопаливо – пелети (паливні гранули), обумовлює подальші тенденції до диверсифікації ринку. Комплексна переробка деревини з виробництвом твердого біопалива, а також виробництвом теплової та електричної енергії – перспективний напрям розвитку галузі, що дозволить вирішити проблеми утилізації та виробляти високоефективне екологічно чисте паливо. Ця продукція актуальна, відповідає попиту на екологічно чисті, натуральні вироби та попит на неї на зовнішніх ринках зростатиме за рахунок європейських споживачів.

На рис. 3.1 наведено напрями удосконалення міжнародної комерційної діяльності підприємств деревообробної промисловості України .

Першочерговим завданням вітчизняних підприємств-експортерів деревообробної промисловості є перехід на розвиток інноваційного експортного потенціалу, відповідно до програм державної зовнішньоторговельної та промислової політики. Напрямами реалізації цього завдання має стати створення умов для розвитку виробництва продукції більш глибокої переробки; розвиток науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок.

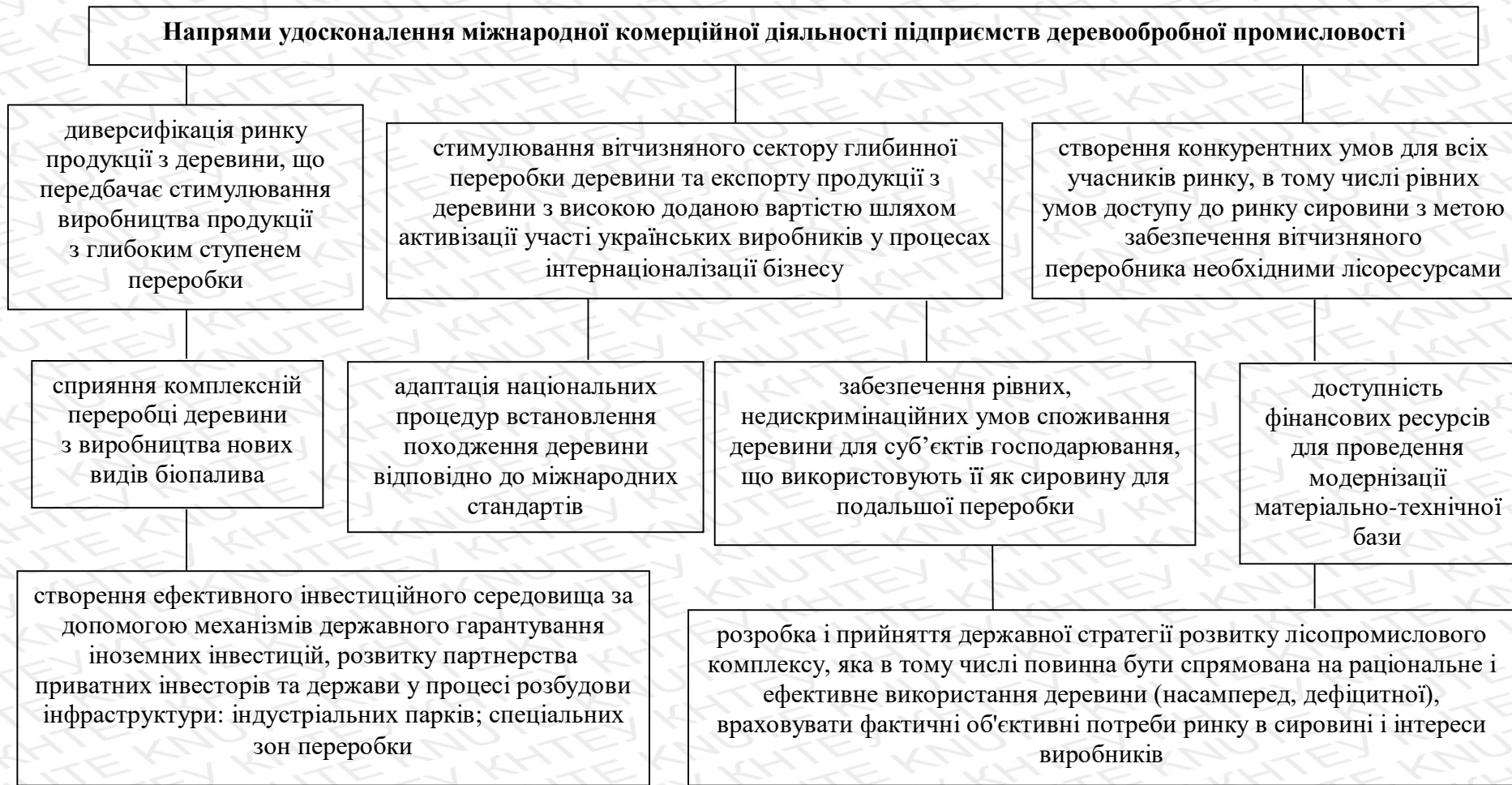

Рис. 3.1. Напрями удосконалення міжнародної комерційної діяльності підприємств деревообробної промисловості

України

Джерело: розроблено автором.

Пріоритетними заходами на державному рівні можна визначити такі: удосконалення правової бази та створення ефективно працюючого інституту довгострокової оренди об'єктів лісового фонду; формування державного фонду для надання пільгових кредитів на використання новітніх технологій у глибокій переробці сировини; надання гарантій держави щодо повернення кредитів запозичених для інноваційних цілей у суб'єктів міжнародного ринку; реформування науково-дослідницьких установ; використання науково-дослідницькими установами засобів урядових та неурядових організацій; залучення до участі в проектах на міждержавному рівні та у міжнародних.

Отже, за результатами проведеного аналізу можна стверджувати, що ринок продукції деревообробної промисловості України на сьогодні перебуває на стадії піднесення і має всі перспективи для подальшого успішного розвитку. Подолання існуючих сьогодні бар'єрів на шляху розвитку ринку продукції деревообробної промисловості шляхом формування сприятливого регуляторного середовища в Україні та ефективної комунікації між владою, наукою та бізнесом є принциповим чинником його зростання.

А це посилює стратегічне значення ринку продукції з деревини, його експортоорієнтованість, вагомий вплив на створення нових робочих місць, наповнення бюджету, залучення регіонів до різноманітної економічної діяльності, зростання конкурентоспроможності підприємств, регіонів та країни в цілому.

Це дасть можливість державі робити ставки на виробництво конкретної продукції, необхідної на внутрішньому і світовому ринках. А також забезпечить стабільний дохід від цієї діяльності для підприємств і позитивний соціально-економічний ефект для держави в цілому.

Для підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності перед підприємствами-експортерами постає необхідність здійснення вибору ефективних управлінських рішень, що стосуються, зокрема, системи

управління підприємством, оптимізації логістичних витрат, удосконалення системи моніторингу, автоматизації процесів управління й інших складових експортної діяльності підприємства. Комплексний характер цих процесів, значні ризики ведення бізнесу за кордоном порівняно з внутрішнім ринком, породжують потребу у створенні комплексного підходу до оптимізації експортної діяльності підприємств.

Аналіз чинників впливу на експортну діяльність підприємств дозволив виокремити основні процеси, на які варто спрямувати основні зусилля в сфері моніторингу.

1. Управління експортною діяльністю на підприємстві. Цей блок передбачає моніторинг процесу прийняття рішень стосовно експортної діяльності, включаючи планування, визначення методів здійснення діяльності, встановлення відповідальності різних відділів та координації їх діяльності в рамках здійснення експортної діяльності підприємства.

2. Управління ресурсами, які пов'язані з основною виробничою та з експортною діяльністю підприємства. Моніторинг управління ресурсами включає моніторинг за раціональним використанням наявних ресурсів: капітальних, технічних, технологічних, трудових, маркетингових, інформаційних, задіяних безпосередньо у експортній діяльності підприємства.

3. Оцінка експортної діяльності підприємства. Включає системну оцінку та оцінку процесу експортної діяльності. Системна оцінка експортної діяльності включає моніторинг та оцінку ефективності експортної діяльності за допомогою методів внутрішнього контролю. Результати такого моніторингу можуть бути стимулом для прийняття підприємством певних заходів, спрямованих на удосконалення експортної діяльності. Оцінка процесу експортної діяльності являє собою моніторинг та оцінку на таких стадіях експортної діяльності підприємства:

- вивчення закордонного ринку збуту;
- підготовка виробництва продукції на експорт;

- виробництво експортованої продукції;
- реалізація експортованої продукції;
- післяпродажне обслуговування.

Все вищезазначене разом з аналізом й оцінкою чинників впливу на експортну діяльність підприємства дозволило розробити комплексний механізм підвищення ефективності експортної діяльності підприємства (рис.3.2).

З метою забезпечення функціональної автономії експортної діяльності, механізм включає такі підсистеми як управлінський облік та контроль, моніторинг експортної діяльності підприємства, управління замовленнями, запасами та закупівельними операціями.

Метою головної складової механізму підвищення ефективності експортної діяльності підприємства – планування та контролю експортної діяльності, є забезпечення виконання контрактних зобов'язань відповідно до термінів і вимог до якості експортної продукції на основі планування та контролю за ефективним використанням ресурсів, необхідних для здійснення експортної діяльності.

При плануванні та контролі експортної діяльності задіяні такі процеси: визначення функціональних критеріїв – критеріїв виконання виробничої програми підприємства та визначення критеріїв першочерговості; визначення періодів та варіантів планування експортного виробництва; планування потреби у матеріальних ресурсах; розробка графіків та правил розподілення робіт; оцінка стану виробничих приміщень; порядок врегулювання позаштатних ситуацій.

Метою управління закупівельними операціями є отримання в потрібній кількості та до визначеної дати необхідних для виробництва експортованої продукції сировини та матеріалів, при цьому – за найнижчою з можливих цін і належного рівня якості.

Рис. 3.2. Комплексний механізм підвищення ефективності експортної діяльності підприємств деревообробної промисловості

Джерело: складено автором.

Ця підсистема охоплює відносини з постачальниками; визначення потреб у сировині та матеріалах.

Управлінський облік та контроль містить такі процеси: визначення структури даних за видами продукції, яка містить інформацію щодо специфікації на матеріали, маршрутно-технологічної карти та пов'язаного обладнання; розробка інженерно-технічної документації та технологічної маршрутизації; облік виробничих об'єктів; облік сировини.

Підсистема управління запасами має на меті забезпечення оптимального рівня запасів, що дозволить зменшити витрати на зберігання готової продукції, напівфабрикатів, незавершеного виробництва, запасних частин; а також забезпечити безперервність виробничого процесу.

Метою підсистеми управління замовленнями є збільшення споживчого попиту. Вона включає процеси адміністрування замовлень зарубіжних споживачів; післяпродажне обслуговування.

Підсистема моніторингу експортної діяльності має на меті створення системи оцінки ефективності експортної діяльності підприємства на основі спостережень за процесами управління фінансово-господарською експортною діяльністю підприємства, визначення розмірів відхилень фактичних результатів від запланованих і виявлення причин цих відхилень з метою коригування діяльності задля підвищення її ефективності. У цій підсистемі задіяні процеси системної оцінки та оцінки процесу експортної діяльності підприємства.

Згідно експертних оцінок, найбільш значущими факторами, що впливають на експортну діяльність підприємств, є організаційні. Другими за значущістю – маркетингові чинники. Тому доцільно приділити увагу вдосконаленню саме цих аспектів експортної діяльності підприємства, оскільки відповідні заходи найбільше впливатимуть на збільшення його експортного потенціалу.

3.2. Розробка комплексу заходів щодо підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»

Для того, щоб ліси сьогодні та у майбутньому надавали різноманітну продукцію і виконували важливі соціальні, економічні та екологічні функції, необхідно забезпечити в них стале (невиснажливе) господарювання. Одним з дієвих шляхів забезпечення сталого ведення лісового господарства є сертифікація лісів, під час якої незалежна третя сторона перевіряє, чи господарювання у лісі є екологічно безпечним, соціально корисним і економічно доцільним. Сертифікація лісгосподарської діяльності та поставок деревини – це відносно новий процес, спрямований на забезпечення високого рівня ведення лісового господарства згідно узгоджених на міжнародному рівні стандартів.

Сертифікація лісів є специфічним інструментом екологічного маркетингу лісгосподарських підприємств. Екологічний маркетинг, який націлений на задоволення екологічно орієнтованих потреб споживачів, формування і стимулювання попиту на екологічні блага (товари і послуги), передбачає використання класичного комплексу інструментів «маркетинг-мікс 4Р». Лісгосподарські підприємства останнім часом усе частіше застосовують сертифікацію лісів як специфічний інструмент екологічного маркетингу, який доповнює і підсилює дієвість інших елементів комплексу маркетингу, зокрема, товарного, цінового, комунікативного субміксів.

Домінуючими у світі схемами сертифікації лісів є система Лісової наглядової ради (FSC) та Програма схвалення систем сертифікації лісів (PEFC). Сертифікація здійснюється на основі критеріїв, принципів, норм, які розробляються, схвалюються, уточнюються відповідною системою сертифікації (додаток Д).

На сьогодні найпопулярнішою та признаною на українському і європейських ринках є сертифікація за схемою FSC. Схема FSC є найбільш затребуваною, про що свідчать дані, що за даною схемою управляють лісами

майже 49% найбільших лісопромислових компаній в світі і 72% всіх виданих в світі сертифікатів ланцюжка поставок відносяться до схеми FSC [62].

Щорічно FSC проводить широкомасштабні маркетингові дослідження, включаючи опитування власників сертифікатів. Результати опитування свідчать про зростаючий попит на FSC сертифікацію, про високий ступінь лояльності до FSC, про розуміння власниками сертифікатів екологічної і соціальної важливості сертифікації.

Існують такі види FSC сертифікатів [69]:

FM – Сертифікація системи ведення лісового господарства. Система ведення лісового господарства має відповідати міжнародним вимогам (принципи і критерії FSC). Реалізація лісової продукції не передбачається.

FM/CoC – Сертифікація системи ведення лісового господарства. Система ведення лісового господарства має відповідати міжнародним вимогам (принципи і критерії FSC). Передбачається постачання лісової продукції на міжнародний ринок.

CoC – Сертифікація ланцюга постачання. Переробники та інші суб'єкти господарської діяльності відповідають вимогам стандарту FSC-STD-40-004 V 3-0.

CW/FM – Сертифікація контрольованої деревини в системі ведення лісового господарства. Для лісогосподарських підприємств, система управління яких відповідає вимогам стандарту FSC-STD-30-010 V 2-0.

CW – Сертифікація контрольованої деревини. Для переробних компаній, які бажають виключити неприйнятну для FSC деревину з системи закупівель.

Пропонуємо ДП «Кролевецький агролісгосп» отримати сертифікат FM/CoC.

Сертифікацію в системі FSC здійснюють акредитовані FSC органи сертифікації. Органи сертифікації є незалежними організаціями, які акредитували свої програми сертифікації в FSC. Єврокомісією акредитовано в Україні 4 моніторингових організації, які надають операторам послуги в

сфері відстежування походження деревини. Три моніторингові організації («НЕПКон», «Бюро Веритас», «Контрол Юнион») одночасно є акредитованими FSC органами по сертифікації і надають свої послуги лісоекспортерам.

Серед зазначених компаній, за результатами відгуків та експертної оцінки нами було обрано «НЕПКон».

Розглянемо як відбудуватиметься процес сертифікації (рис. 3.3).

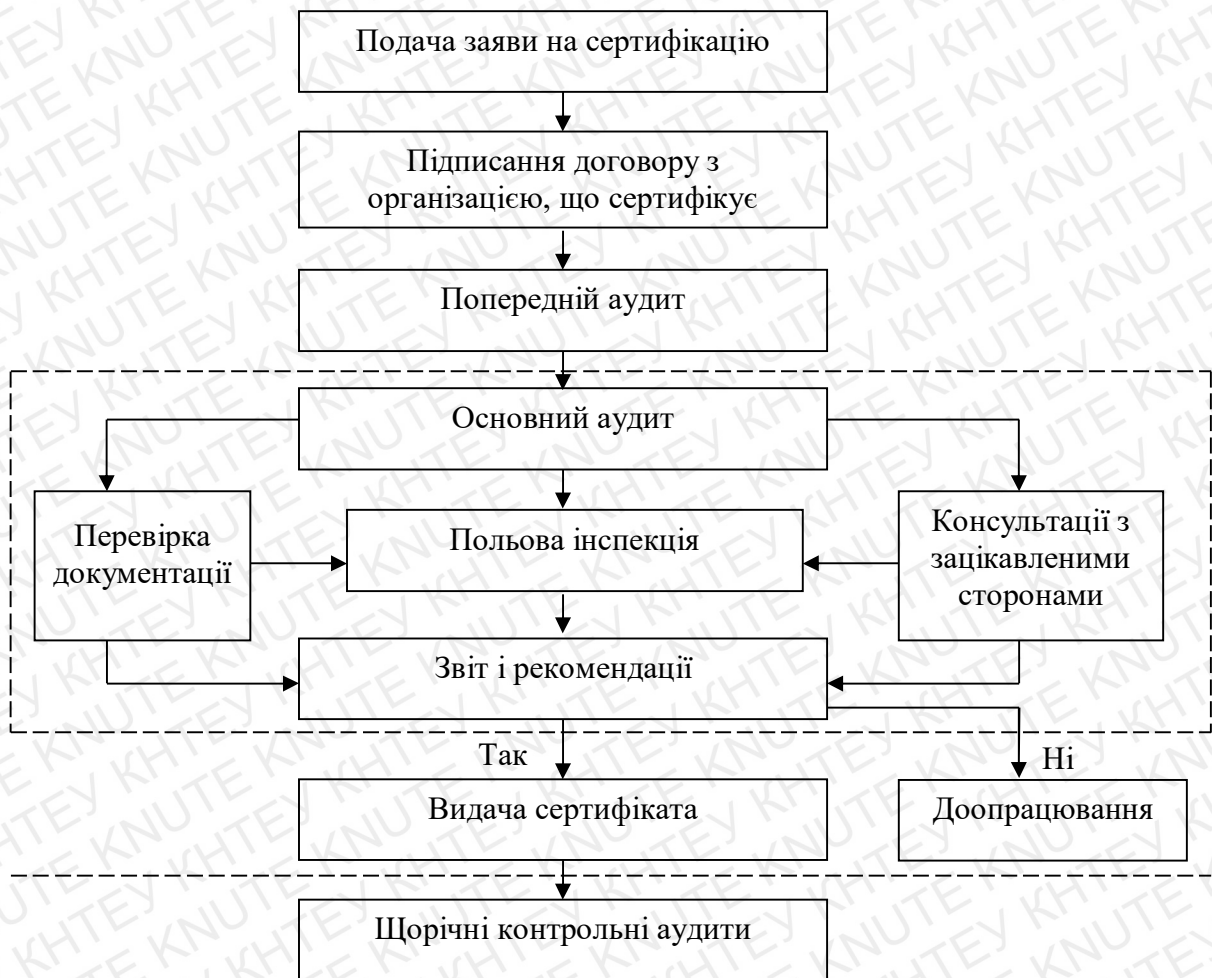

Рис. 3.3. Прогнозна схема процесу сертифікації ДП «Кролевецький агролісгосп»

Джерело: складено автором.

ДП «Кролевецький агролісгосп» має подати оформлений відповідним чином запит до «НЕПКон» на проведення лісової сертифікації. Після

розгляду запиту, «НЕПКон» та ДП «Кролевецький агролісгосп» укладають договір про надання послуг з питань лісової сертифікації.

На початковому етапі сертифікаційних робіт, як правило, здійснюється попередня оцінка відповідності системи ведення лісового господарства та готовності до проведення сертифікаційних процедур. За підсумками попередньої оцінки готується звіт із пропозиціями продовжити сертифікаційні процедури або перенести їх на пізніший термін із метою усунення виявлених невідповідностей.

Ключовим етапом проведення сертифікаційних процедур є основна оцінка. Вона проводиться з метою встановлення рівня відповідності ведення лісового господарства вимогам стандарту FSC. До початку основної оцінки (до приїзду аудиторів) підприємство може надати ведучому аудитору найважливіші документи для ознайомлення з особливостями управлінських процесів та планування заходів.

Під час основної оцінки група аудиторів-експертів здійснює консультації з широким колом зацікавлених сторін з метою, у випадку необхідності, адаптації відповідних вимог (стандартів) до соціальних, економічних та екологічних умов ведення лісового господарства та оцінки врахування їхніх інтересів в процесі господарської діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп».

За підсумками основної оцінки група аудиторів-експертів готує офіційний звіт, на підставі якого компанія «НЕПКон» приймає рішення про видачу чи відхилення запиту на отримання сертифікату. У випадку відмови, у звіті наводиться обґрунтування відмови та дається перелік виявлених невідповідностей. Перед остаточним затвердженням звіту, його проект надсилається керівництву ДП «Кролевецький агролісгосп» для ознайомлення і коментарів. Після отримання зворотної відповіді акредитований орган із сертифікації розглядає коментарі, коригує звіт чи / та надає письмове обґрунтування причин при відмові вносити зміни і надсилає їх разом з кінцевим варіантом звіту підприємству.

Орган сертифікації відповідає за прийняття рішень щодо видачі сертифікату відповідності після додаткового аудиту або на підставі взятих ДП «Кролевецький агролісгосп» зобов'язань про усунення виявлених невідповідностей протягом обумовленого часу, але не пізніше терміну наглядного аудиту.

До тієї частини невідповідностей, які знаходяться в компетенції підприємства, приймаються управлінські, організаційні та інші заходи, з метою їхнього усунення. Ті зауваження, виконання яких відносяться до компетенції інших суб'єктів лісових відносин, вирішуються за погодженням сторін. Перелік невідповідностей, усунення яких може вступати в протиріччя з діючим законодавством передаються на розгляд центрального органу влади з питань лісової сертифікації та робочої групи з питань лісової сертифікації.

Термін дії сертифіката FSC – п'ять років за умови позитивних результатів щорічних контрольних аудитів. У разі виявлення серйозних порушень сертифікат може бути припинено або анульовано. Отримавши сертифікат, ДП «Кролевецький агролісгосп» зобов'язане неухильно дотримуватися вимог FSC і постійно покращувати свою діяльність. По завершенні п'ятирічного періоду ДП «Кролевецький агролісгосп» повинне повторно пройти основний аудит, якщо воно, як і раніше, хоче мати сертифікат FSC.

Розрахуємо витрати на сертифікацію продукції досліджуваного підприємства. До витрат включаються: приведення діяльності підприємства у відповідність до стандартів FSC, послуги органу сертифікації, послуги консультантів, проведення регулярних наглядних аудитів, навчання співробітників ДП «Кролевецький агролісгосп» на тренінгах Національного представництва FSC в Україні (табл. 3.1).

Отже, у перший рік витрати на запровадження сертифікації ведення лісового господарства і торгівлі лісовою продукцією за системою FSC для ДП «Кролевецький агролісгосп» складатиме 728000 грн. Наступні два роки витрати підприємство несе витрати на проведення регулярних наглядних

аудитів і навчання співробітників на тренінгах Національного представництва FSC в Україні.

Таблиця 3.1

Витрати на запровадження сертифікації ведення лісового господарства і торгівлі лісовою продукцією за системою FSC для ДП «Кролевецький агролісгосп» у 2019-2021 рр.

Стаття витрат	Сума витрат, грн.		
	2019	2020	2021
Приведення діяльності підприємства у відповідність до стандартів FSC	580000	–	–
Послуги органу сертифікації	65000	–	–
Послуги консультантів	28000	–	–
Проведення регулярних наглядових аудитів	33000	33000	33000
Навчання співробітників на тренінгах Національного представництва FSC в Україні	22000	16000	16000
Всього	728000	49000	49000

Джерело: розраховано автором за [53; 60].

Сертифікація ДП «Кролевецький агролісгосп» повинна проводитись поетапно, оскільки менеджмент підприємства є застарілим. Розуміння проблем в управлінні ДП «Кролевецький агролісгосп» дозволить упереджено підходити до планових замовлень на заготівлю деревини. Обсяг заготівель деревної продукції повинен визначатись із врахуванням соціальних, екологічних та економічних вимог, а не тільки виконанням плану. Керівництво ДП «Кролевецький агролісгосп» має виходити із результатів діяльності підприємства тобто мінімальних затрат. Повинні враховуватись не тільки доходи від продажу деревини, а й затрат на відтворення лісових земель і вкладених трудових ресурсів. Використання нових технологій не означає впровадження техніки, яка вимагає шалених капіталовкладень. Це означає, перш за все, уміння отримувати високоякісну деревну продукцію, не завдаючи шкоди лісовому середовищу.

Сертифікація лісів є важливим інструментом екологічного маркетингу лісгосподарських підприємств-експортерів, який надає їм значних

конкурентних переваг на екологічно чутливих міжнародних ринках деревини.

Ще одним заходом, що пропонується впровадити у діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп», є автоматизація процесу управління зовнішньоекономічною діяльністю. Підприємство у своїй діяльності використовує програмне забезпечення, що дозволяє планувати та контролювати фінансові потоки – програмний продукт FinExpert, який дозволяє автоматично формувати всі необхідні види звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Проте на підприємстві відсутнє програмне забезпечення щодо управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Компанії, які працюють на міжнародних ринках, можуть утримати свої конкурентні позиції або створити власну стійку нішу тільки за умов знання своєї цільової аудиторії, постійного всестороннього аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища з використанням різних методів дослідження. Саме якісне інформаційне забезпечення дозволяє підприємствам суттєво знизити ризик невдач у прийнятті рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Менеджер зовнішньоекономічної діяльності отримує великі масиви даних, які необхідно перевіряти, систематизувати, фільтрувати, зберігати та використовувати. Постає проблема формування інформаційної системи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності на основі сучасних інформаційних технологій. На нашу думку, саме автоматизація процесу відтворення інформації та знань дозволить ДП «Кролевецький агролісгосп» підвищити ефективність роботи менеджера зовнішньоекономічної діяльності, що, в свою чергу, буде сприяти стійкому розвитку компанії в умовах жорсткої конкуренції за рахунок встановлення нових та утримання вже існуючих зовнішніх зв'язків.

Серед існуючих на вітчизняному ринку програмних продуктів нами було обрано програмний комплекс «ЗЕД», розроблений компанією «СТМ». Програми, що входять до комплексу «ЗЕД», дозволять ДП «Кролевецький

агролісгосп» автоматизувати роботу з документами. Наприклад, для заповнення декларацій використовується модуль ЗЕД-Декларант, а для спрощення документообігу на складі тимчасового зберігання - програма ЗЕД-Склад. Актуальну інформацію, пов'язану з митним оформленням, можна оперативно знайти в спеціалізованому довіднику ЗЕД-Інфо.

Розрахуємо витрати на впровадження програмного забезпечення «ЗЕД» у діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Витрати на впровадження програмного забезпечення «ЗЕД»
у діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп»**

Зміст заходу	Вартість, грн.
Придбання ліцензії на використання програмного забезпечення	134000
Підключення до локальної мережі	6000
Постачання пакетів оновлення програмного забезпечення	Включено до вартості ліцензії
Навчання персоналу	8000
Усього, 2019 р.	148000
Постачання пакетів оновлення програмного забезпечення, 2020 р.	3700
Постачання пакетів оновлення програмного забезпечення, 2021 р.	3700
Усього, 2019-2021 рр.	155400

Джерело: розраховано автором за [68].

На нашу думку, впровадження програмного забезпечення «ЗЕД» у діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп» сприятиме реалізації принципу збалансованості загальної системи управління зовнішньоекономічною діяльністю компанії, що позначається у трьох аспектах:

- 1) збалансованість конфігурації елементів системи управління;
- 2) збалансованість системи управління в цілому із внутрішнім середовищем;
- 3) збалансованість системи управління в цілому із зовнішнім середовищем.

3.3. Прогнозна оцінка ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп»

Протягом останніх років в Україні спостерігалась негативна динаміка збільшення обсягів вирубки та експорту необробленої деревини, що надзвичайно загостило проблеми вітчизняної лісової галузі та деревообробної промисловості, реакцією на які стало запровадження 10-річного мораторію на експорт з України необробленої деревини. Необхідно зазначити, що державна політика щодо обмеження експорту деревини як з екологічних, так й економічних мотивів є загальносвітовою визнаною та поширеною практикою – заборона або суттєві обмеження на експорт лісу-кругляка діють у понад 30-х країнах світу [64].

Важливо відзначити, що запровадження в Україні мораторію на експорт лісу-кругляку повною мірою узгоджується з системою Угод СОТ та зобов'язаннями в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема запровадження цього заходу врегульовується положеннями пункту (g) статті XX «Загальні винятки» ГАТТ, що передбачає можливість запровадження країнами-членами СОТ обмежувальних заходів з метою збереження природних ресурсів. До того ж мораторій є тимчасовим (10 років) і недискримінаційним заходом, тобто застосовується щодо експорту до всіх без винятку країн світу.

За даними Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки нами здійснено прогнозні розрахунки наслідків введення в Україні мораторію на експорт необроблених лісоматеріалів. Результати розрахунків показали, що введення в Україні мораторію на експорт необроблених лісоматеріалів у поєднанні з одночасним вжиттям заходів щодо розвитку вітчизняної деревообробної і меблевої промисловості призведе до:

- скорочення промислової вирубки лісів в Україні на 44,3%;
- здешевлення вітчизняної лісо-сировини на внутрішньому ринку на 8%;
- зростання обсягів виробництва української продукції деревообробної і меблевої промисловості на 9,8%, а експорту – на 14,4%;
- зростання обсягів податкових надходжень до Державного і місцевого бюджетів на 10 млн дол. США;
- збільшення ВВП України на 100,7 млн дол. США;
- забезпечить створення близько 10 тис. робочих місць в деревообробній, меблевій та суміжних галузях вітчизняної промисловості;
- ефективного перерозподілу доходів в економіці України на користь деревообробної і меблевої промисловості обсягом 45,3 млн дол. США.

Водночас відсутність обмежувальних заходів на експорт необроблених лісоматеріалів забезпечить такі показники:

- зростання експорту необроблених лісоматеріалів на 15%;
- зростання обсягів вирубки лісів на 6,6%;
- зростання внутрішніх цін на лісоматеріали на 3,5%;
- скорочення обсягів виробництва української продукції деревообробної і меблевої на 4,6%;
- скорочення обсягів експорту готової продукції на 8,7%;
- скорочення обсягів податкових надходжень до Державного і місцевого бюджетів на 3,3 млн дол. США.;
- скорочення ВВП України на 34,3 млн дол. США;
- зростання зайнятості некваліфікованої робочої сили в лісозаготівельній галузі і скорочення зайнятості кваліфікованих працівників у деревообробній і меблевій промисловості;
- погіршення умов зовнішньої торгівлі, що призведе до перерозподілу доходів не на користь економіки України (сукупні втрати – 12,9 млн. дол.).

Таким чином можна констатувати, що запровадження тимчасового мораторію на експорт лісу-кругляку є ефективним, актуальним, юридично та економічно обґрунтованим заходом державної політики, спрямованим на вирішення економічних питань загальнодержавного значення.

Сертифікат FSC є «перепусткою» ДП «Кролевецький агролісгосп» на міжнародні екологічно чутливі ринки, запорукою успішного розвитку бізнесу і дає можливість розвиватися, зміцнювати авторитет, нарощувати потенціал і збільшувати прибуток.

Сертифікат FSC демонструє прихильність виробника до відповідального ставлення до природи та дотримання високих міжнародних вимог щодо ведення лісового господарства, а також надасть змогу ДП «Кролевецький агролісгосп»:

- осилювати конкурентоспроможність продукції та підприємств;
- підвищити рівень задоволеності споживачів;
- забезпечити доступ до екологічно чутливих ринків;
- підвищити довіру й авторитет серед партнерів, замовників, кредиторів та інвесторів;
- збільшити капіталізацію;
- поліпшити імідж і репутацію підприємства, в тому числі для співробітників утримувача сертифіката FSC;
- покращувати якість управління і прозорість діяльності на підприємстві.

Розуміння доцільності сертифікації лісів дозволить ДП «Кролевецький агролісгосп» виходити на нові міжнародні ринки деревини, а не продавати її через посередницькі фірми. Це дасть змогу ДП «Кролевецький агролісгосп» отримувати необхідні кошти, бути самостійним в управлінні та виконувати принципи сталого ведення лісового господарства.

Автоматизація управління підвищує потенціал підприємства, дозволяє досягти як економічного, так і нематеріального ефекту, пов'язаного зі збільшенням стратегічної переваги, як-то, підвищення прозорості обліку та інвестиційної привабливості, зниження бар'єрів для виходу на міжнародний ринок. Частина цих критеріїв будуть якісними, а частина – кількісними.

За даними статистики, на прикладі західних компаній, автоматизація процесу управління має такий ефект:

- зниження транспортно-заготівельних витрат - 60%;
- скорочення виробничого циклу по рекомендованим виробам - 50%;
- зниження затримок з відвантаженням готової продукції - 45%;
- зниження виробничого браку - 35%;
- зменшення витрат на адміністративно-управлінський апарат - 30%;
- скорочення виробничого циклу з базовими виробами - 30%;
- зменшення складських площ - 25%;
- збільшення оборотності коштів в розрахунках - 30%;
- збільшення оборотності товарно-матеріальних запасів - 65%;
- збільшення кількості поставок точно в строк - 80%.

Ефективність та ймовірність вдалого здійснення зовнішньоекономічної діяльності залежить від багатьох факторів. Тому виникає необхідність прогнозування та планування здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Прогнозування майбутніх тенденцій розвитку підприємства відноситься до завершальних етапів дослідження господарської діяльності підприємства. Процес прогнозування передбачає зміни попиту та інших параметрів діяльності підприємства в майбутньому на основі вивчення причинно-наслідкових зв'язків, тенденцій і закономірностей. Прогноз являє собою систему збалансованих показників, які враховують економічні, соціальні, демографічні, організаційні, політичні, екологічні та інші фактори, що мають вплив на стан та розвиток підприємства.

Найбільш використовуваним методом прогнозування діяльності підприємства є метод екстраполяції, який застосовується при стабільній системі, сталості явищ, коли динаміка процесів та показників у перспективі визначається тенденціями їх зміни в минулому періоді. Тож у такому випадку прогноз виявляється проекцією минулого в майбутнє.

Здійснено прогнозування результативності діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп», у тому числі його зовнішньоекономічної діяльності.

У табл. 3.3 наведено прогнозні показники ефективності експорту досліджуваного підприємства за умов незмінної ситуації.

Таблиця 3.3

Прогнозні показники ефективності експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» за умов незмінної ситуації на 2019-2021 рр..

Показник	Факт	Очікуваний	Прогноз		
	2017	2018	2019	2020	2021
Виручка від реалізації експортної продукції, тис. грн.	5193,20	5297,06	5350,03	5473,09	5593,49
Виробнича собівартість продукції, тис. грн.	2907,05	2950,66	2991,96	3036,84	3082,40
Накладні витрати, тис. грн.	1445,32	1463,82	1482,56	1501,53	1520,90
Економічний ефект експорту, тис. грн.	840,84	882,58	875,51	934,72	990,19
Коефіцієнт ефективності експорту, тис. грн.	1,19	1,20	1,20	1,21	1,22

Джерело: розраховано автором.

Так, згідно з результатами розрахунків, якщо ДП «Кролевецький агролісгосп» не вживатиме ніяких заходів щодо підвищення ефективності своєї діяльності, значення коефіцієнту ефективності експорту збільшиться з 1,19 у 2017 р. до 1,22 – у 2021 р. (на 3%). Економічний ефект експорту у цьому ж періоді збільшиться на 149,35 тис. грн.

Якщо ж ДП «Кролевецький агролісгосп» впровадить запропоновані нами заходи у свою діяльність, значення коефіцієнту ефективності експорту

збільшиться з 1,19 у 2017 р. до 1,26 – у 2021 р. (на 7%). Економічний ефект експорту у цьому ж періоді збільшиться на 336,05 тис. грн (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Прогнозні показники ефективності експорту ДП
«Кролевецький агролісгосп» за умов впровадження запропонованих
заходів на 2019-2021 рр..**

Показник	Факт	Очікуваний	Прогноз		
	2017	2018	2019	2020	2021
Виручка від реалізації експортної продукції, тис. грн.	5193,20	5297,06	5392,41	5559,57	5776,39
Виробнича собівартість продукції, тис. грн.	2907,05	2950,66	2986,95	3033,25	3078,75
Накладні витрати, тис. грн.	1445,32	1463,82	1482,26	1501,39	1520,75
Економічний ефект експорту, тис. грн.	840,84	882,58	923,20	1024,93	1176,89
Коефіцієнт ефективності експорту, тис. грн.	1,19	1,20	1,21	1,23	1,26

Джерело: розраховано автором.

Розрахуємо прогнозні показники фінансових результатів діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Динаміка прогнозних показників фінансових результатів діяльності
ДП «Кролевецький агролісгосп» за умов незмінної ситуації
на 2019-2021 рр., тис. грн**

Стаття	Факт	Очікуваний	Прогноз			Абсолютне відхилення, 2021/2017
	2017	2018	2019	2020	2021	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	19748	19945	20145	20346	20550	802
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	12929	13058	13189	13321	13454	525
Валовий прибуток	6819	6887	6956	7026	7096	277
Інші операційні доходи	200	202	204	206	208	8
Адміністративні витрати	2324	2347	2371	2394	2418	94
Витрати на збут	3764	3802	3840	3878	3917	153

Продовження табл. 3.5

Стаття	Факт	Очікуваний	Прогноз			Абсолютне відхилення, 2021/2017
	2017	2018	2019	2020	2021	
Інші операційні витрати	602	608	614	620	626	24
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	329	332	336	339	342	13
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	329	332	336	339	342	13
Витрати (дохід) з податку на прибуток	59	60	60	61	61	2
Чистий фінансовий результат: прибуток	270	273	275	278	281	11

Джерело: розраховано автором.

Якщо ДП «Кролевецький агролісгосп» не вживатиме ніяких заходів щодо підвищення ефективності своєї діяльності, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 р. збільшиться на 802 тис. грн порівняно з 2017 р., чистий прибуток – на 11 тис. грн.

Розрахуємо прогнозні показники фінансових результатів діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» за умов впровадження запропонованих заходів (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Динаміка прогнозних показників фінансових результатів діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» за умов впровадження запропонованих заходів на 2019-2021 рр., тис. грн

Стаття	Факт	Очікуваний	Прогноз			Абсолютне відхилення, 2021/2017
	2017	2018	2019	2020	2021	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	19748	19945	20644	21366	22114	2366
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	12929	13058	13515	13988	14478	1549
Валовий прибуток	6819	6887	7128	7378	7636	817

Продовження табл. 3.6

Стаття	Факт	Очікуваний	Прогноз			Абсолютне відхилення, 2021/2017
	2017	2018	2019	2020	2021	
Інші операційні доходи	200	202	209	216	224	24
Адміністративні витрати	2324	2347	2429	2514	2602	278
Витрати на збут	3764	3802	3935	4072	4215	451
Інші операційні витрати	602	608	629	651	674	72
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	329	332	344	356	368	39
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	329	332	344	356	368	39
Витрати (дохід) з податку на прибуток	59	60	62	64	66	7
Чистий фінансовий результат: прибуток	270	273	282	292	302	32

Джерело: розраховано автором.

Якщо ж ДП «Кролевецький агролісгосп» впровадить запропоновані нами заходи у свою діяльність, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 р. збільшиться на 2366 тис. грн порівняно з 2017 р., чистий прибуток – на 32 тис. грн.

Отже, проведені розрахунки довели доцільність впровадження запропонованих заходів у діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп».

Висновки до розділу 3

Розвиток ринку деревини здійснює вагомий вплив на розвиток економіки та зміни у політичному середовищі багатьох країн. Зокрема, для України інтеграція в глобальний торговельний простір поставила перед національними виробниками нові більш жорсткі конкурентні умови. Першочерговим завданням є створення умов для підтримки вітчизняного

експорту продукції з деревини з глибоким ступенем переробки та стимулювання розвитку внутрішнього ринку в напрямі імпортозаміщення, створюючи додатковий національний дохід та забезпечуючи нові робочі місця. Подолання існуючих сьогодні бар'єрів на шляху розвитку ринку продукції деревообробної промисловості шляхом формування сприятливого регуляторного середовища в Україні та ефективної комунікації між владою, наукою та бізнесом є принциповим чинником його зростання. А це посилює стратегічне значення ринку продукції з деревини, його експортоорієнтованість, вагомий вплив на створення нових робочих місць, наповнення бюджету, залучення регіонів до різноманітної економічної діяльності, зростання конкурентоспроможності підприємств, регіонів та країни в цілому. Для підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності перед підприємствами-експортерами постає необхідність здійснення вибору ефективних управлінських рішень, що стосуються, зокрема, системи управління підприємством, оптимізації логістичних витрат, удосконалення системи моніторингу, автоматизації процесів управління й інших складових експортної діяльності підприємства.

Для підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» нами було запропоновано такі заходи, як сертифікація лісового господарства підприємства на засадах екологічного маркетингу, а також інформатизація процесів управління зовнішньоекономічною діяльністю. На сьогодні найпопулярнішою та признаною на українському і європейських ринках є сертифікація за схемою FSC. Нами запропоновано ДП «Кролевецький агролісгосп» отримати сертифікат FM/CoC (сертифікація системи ведення лісового господарства). Серед зазначених компаній, за результатами відгуків та експертної оцінки нами було обрано «НЕПКон». Нами було розраховано витрати на сертифікацію, до яких включаються: приведення діяльності підприємства у відповідність до стандартів FSC, послуги органу сертифікації, послуги консультантів, проведення регулярних наглядових аудитів, навчання

співробітників ДП «Кролевецький агролісгосп» на тренінгах Національного представництва FSC в Україні. У перший рік витрати на запровадження сертифікації за системою FSC для ДП «Кролевецький агролісгосп» складатиме 728000 грн. Наступні два роки витрати підприємство несе витрати на проведення регулярних наглядових аудитів і навчання співробітників на тренінгах Національного представництва FSC в Україні (49000 щорічно). За результатами аналізу встановлено, що на ДП «Кролевецький агролісгосп» відсутнє програмне забезпечення щодо управління зовнішньоекономічною діяльністю. Серед існуючих на вітчизняному ринку програмних продуктів нами було обрано програмний комплекс «ЗЕД», розроблений компанією «СТМ». Програми, що входять до комплексу «ЗЕД», дозволять ДП «Кролевецький агролісгосп» автоматизувати роботу з документами. Витрати на впровадження цього заходу складатимуть 148000 грн у перший рік, та по 3700 грн наступні два роки. На нашу думку, саме автоматизація процесу відтворення інформації та знань дозволить ДП «Кролевецький агролісгосп» підвищити ефективність роботи менеджера зовнішньоекономічної діяльності, що, в свою чергу, буде сприяти стійкому розвитку компанії в умовах жорсткої конкуренції за рахунок встановлення нових та утримання вже існуючих зовнішніх зв'язків.

Проведені розрахунки прогнозних показників зовнішньоекономічної діяльності та фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства довели доцільність впровадження запропонованих заходів у діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп».

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами дослідження сутності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера встановлено, що більшість науковців ототожнюють це поняття з експортом. На основі проведеного аналізу підходів до розуміння сутності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера було виділено цілі, що змушують підприємства виходити на зовнішні ринки, ключові передумови, необхідні для здійснення такої діяльності та наслідки для країни та експортерів, що виникають внаслідок експорту.

За результатами аналізу та систематизації існуючих підходів до класифікації факторів впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера, їх було поділено на внутрішні (ендогенні) та зовнішні (екзогенні). Внутрішні фактори – це фактори, пов'язані з діяльністю підприємства, передбачають внутрішнє формування підприємства, можуть впливати як позитивно, так і негативно на розвиток міжнародної комерційної діяльності. Зовнішні фактори – виникають у зовнішньому середовищі відносно підприємства та впливають на розвиток міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера ззовні. Перелік найважливіших факторів залежить від галузевої приналежності підприємства, так само, як і від обраного ринку експорту. Комплексна класифікація факторів впливу на ефективність міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера дає можливість моделювати господарську діяльність підприємства, здійснювати пошук резервів та шляхів підвищення ефективності його діяльності.

Аналіз методичних підходів до оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності підприємства-експортера дозволив дійти висновку про існування двох основних підходів. Перший ґрунтується на використанні економіко-математичних методів, другий – на визначенні впливу факторів методом експертних оцінок. Обидва підходи заслуговують на увагу, тому

залежно від доступності інформації можливо використовувати один з підходів або ж використовувати їх комплексно. Набір показників, що застосовується в розглянутих методичних підходах, доцільно застосовувати для всебічної оцінки ефективності міжнародної комерційної діяльності окремого підприємства-експортера.

Міжнародна торгівля лісоматеріалами розвивається досить динамічно. Для світового ринку деревини та виробів з неї характерна велика кількість постачальників і досить високий рівень пропозиції. Світовими лідерами експорту цієї продукції є Канада, США, Німеччина, Росія та Польща, які разом забезпечують більше 45% світового експорту деревини та виробів з неї. Ключовим імпортером деревини в світі є Китай. Попит на круглий ліс в Китаї в сучасних умовах є головним фактором, що визначає розвиток світової торгівлі лісоматеріалами. У сучасних умовах світовий ринок деревини та виробів з неї розвивається під впливом таких довгострокових кон'юнктурних факторів: помірне зростання споживання лісоматеріалів в світі; зниження попиту на лісоматеріали в Китаї в результаті уповільнення темпів економічного зростання; невисокий рівень попиту на необроблену деревину і пиломатеріали в Японії; високий ступінь нестабільності ринків пиломатеріалів в країнах – імпортерах Близького Сходу та Північної Африки; істотний вплив валютних чинників на розвиток ринкової кон'юнктури.

Світовий ринок лісопродукції знаходиться в стадії трансформації, викликаної технічним і технологічним прогресом. Виробництво цілого ряду традиційних видів лісопродукції скорочується, що говорить про те, що життєвий цикл цих продуктів знаходиться в фазі «зрілості». Обсяги виробництва і споживання нових видів лісопродукції, навпаки, демонструють зростання. Ці світові тенденції критично важливо враховувати при складанні програм розвитку українського лісопромислового комплексу, а також при реалізації інвестиційних проектів. Сьогодні на ринках європейських країн істотно виріс рівень пропозиції: провідні виробники нарощують обсяги експорту, що призводить до загострення конкуренції на зовнішніх ринках.

Серйозним імпортером лісоматеріалів як і раніше залишається США. Що стосується імпортерів Близького Сходу і Північної Африки, то ці ринки дуже нестабільні, разом з тим на них активно конкурують європейські виробники.

ДП «Кролевецький агролісгосп» за особливостями своєї діяльності відноситься до підприємств первинної обробки деревини, в якості якої виступають лісоматеріали. Зарубіжними клієнтами ДП «Кролевецький агролісгосп» є підприємства із вторинної обробки деревини, які випускають меблі, столярно-будівельні вироби, дерев'яну тару, тощо. ДП «Кролевецький агролісгосп» було створено у серпні 2000 року. Протягом 2013-2017 рр. підприємство здійснювало діяльність результативно і щороку отримувало прибуток. Проте у 2017 р. сума прибутку порівняно з 2015-2016 рр. суттєво зменшилася. Детальний аналіз фінансово-господарської діяльності показав, що підприємство здатне погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок тільки оборотних активів та неспроможне погасити свої короткострокові зобов'язання за рахунок продажу ліквідних активів. Також аналіз засвідчив уповільнення поновлення запасів сировини, матеріалів і готової продукції, зменшення ефективності використання основних засобів підприємством, низький рівень рентабельності діяльності та рентабельності продукції.

Протягом досліджуваного періоду підприємство експортувало свою продукцію до Нідерландів, Польщі, Італії, Німеччини, Румунії, Туреччини, Молдови, Китаю. Але у 2016-2017 рр. до таких європейських країн, як Польща, Італія та Румунія експорт не здійснювався. Найбільшими торговельними партнерами підприємства є Німеччина та Молдова. Протягом досліджуваного періоду асортимент продукції підприємства налічував десять видів продукції. Проте у 2017 р. підприємство експортувало лише два види.

За результатами проведеного аналізу зовнішньоекономічної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп», можна констатувати, що через зростання пропозиції на європейських ринках, а також мораторій на експорт з України лісоматеріалу необробленого підприємство втратило частину ринку збуту (європейські країни) та суттєво скоротився асортимент продукції. Експорт

протягом досліджуваного періоду був ефективним до всіх країн, з якими співпрацювало підприємство. Найбільше значення показника ефективності експорту у 2017 р. спостерігається з Туреччиною, Молдовою та Нідерландами. Найбільший економічний ефект у 2017 р. підприємство отримало від поставок продукції до Німеччини та Молдови. Загальна ефективність експорту ДП «Кролевецький агролісгосп» у 2013-2017 рр. майже не змінилася – значення показника ефективності на рівні 2013 р.

Розвиток ринку деревини здійснює вагомий вплив на розвиток економіки та зміни у політичному середовищі багатьох країн. Зокрема, для України інтеграція в глобальний торговельний простір поставила перед національними виробниками нові більш жорсткі конкурентні умови. Першочерговим завданням є створення умов для підтримки вітчизняного експорту продукції з деревини з глибоким ступенем переробки та стимулювання розвитку внутрішнього ринку в напрямі імпортозаміщення, створюючи додатковий національний дохід та забезпечуючи нові робочі місця. Подолання існуючих сьогодні бар'єрів на шляху розвитку ринку продукції деревообробної промисловості шляхом формування сприятливого регуляторного середовища в Україні та ефективної комунікації між владою, наукою та бізнесом є принциповим чинником його зростання. А це посилює стратегічне значення ринку продукції з деревини, його експортоорієнтованість, вагомий вплив на створення нових робочих місць, наповнення бюджету, залучення регіонів до різноманітної економічної діяльності, зростання конкурентоспроможності підприємств, регіонів та країни в цілому. Для підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності перед підприємствами-експортерами постає необхідність здійснення вибору ефективних управлінських рішень, що стосуються, зокрема, системи управління підприємством, оптимізації логістичних витрат, удосконалення системи моніторингу, автоматизації процесів управління й інших складових експортної діяльності підприємства.

Для підвищення ефективності міжнародної комерційної діяльності ДП «Кролевецький агролісгосп» нами було запропоновано такі заходи, як сертифікація лісового господарства підприємства на засадах екологічного маркетингу, а також інформатизація процесів управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Сертифікація лісів є важливим інструментом екологічного маркетингу лісгосподарських підприємств-експортерів, який надає їм значних конкурентних переваг на екологічно чутливих міжнародних ринках деревини. На сьогодні найпопулярнішою та признаною на українському і європейських ринках є сертифікація за схемою FSC. Нами запропоновано ДП «Кролевецький агролісгосп» отримати сертифікат FM/CoC (сертифікація системи ведення лісового господарства). Серед зазначених компаній, за результатами відгуків та експертної оцінки нами було обрано «НЕПКон». Нами було розраховано витрати на сертифікацію, до яких включаються: приведення діяльності підприємства у відповідність до стандартів FSC, послуги органу сертифікації, послуги консультантів, проведення регулярних наглядових аудитів, навчання співробітників ДП «Кролевецький агролісгосп» на тренінгах Національного представництва FSC в Україні. У перший рік витрати на запровадження сертифікації за системою FSC для ДП «Кролевецький агролісгосп» складатиме 728000 грн. Наступні два роки підприємство несе витрати на проведення регулярних наглядових аудитів і навчання співробітників на тренінгах Національного представництва FSC в Україні (49000 щорічно). На нашу думку, сертифікат FSC є «перепусткою» ДП «Кролевецький агролісгосп» на міжнародні екологічно чутливі ринки, запорукою успішного розвитку бізнесу, дасть можливість розвиватися, зміцнювати авторитет, нарощувати потенціал і збільшувати прибуток.

За результатами аналізу встановлено, що у своїй діяльності підприємство використовує програмне забезпечення, що дозволяє планувати та контролювати фінансові потоки – програмний продукт FinExpert, який дозволяє автоматично формувати всі необхідні види звітності відповідно до

вимог міжнародних стандартів. Проте на підприємстві відсутнє програмне забезпечення щодо управління зовнішньоекономічною діяльністю. Серед існуючих на вітчизняному ринку програмних продуктів нами було обрано програмний комплекс «ЗЕД», розроблений компанією «СТМ». Програми, що входять до комплексу «ЗЕД», дозволять ДП «Кролевецький агролісгосп» автоматизувати роботу з документами. Витрати на впровадження цього заходу складатимуть 148000 грн у перший рік, та по 3700 грн наступні два роки. На нашу думку, саме автоматизація процесу відтворення інформації та знань дозволить ДП «Кролевецький агролісгосп» підвищити ефективність роботи менеджера зовнішньоекономічної діяльності, що, в свою чергу, буде сприяти стійкому розвитку компанії в умовах жорсткої конкуренції за рахунок встановлення нових та утримання вже існуючих зовнішніх зв'язків.

Проведені розрахунки прогнозних показників зовнішньоекономічної діяльності та фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства довели доцільність впровадження запропонованих заходів у діяльність ДП «Кролевецький агролісгосп».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондарева Т.І. Оцінка ефективності експортної діяльності підприємства/ Т.І.Бондарева, А.І. Осадчук // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2011. – №3(15). – С.91–104.
2. Економічна географія. Словник термінів. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://vocable.ru/dictionary/767/word/yeksport>
3. Афанасьєв К.М. Економіко-математичне моделювання експортного потенціалу підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук. 08.03.02./ Київс.держ.екон.ун-тет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economy-lib.com/ekonomiko-matematicheskoe-modelirovanie-eksportnogopotentsiala-predpriyatiya>
4. Левицька І.В. Удосконалення організації експортних операцій / І.В. Левицька, О.Ю. Свіргун // XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION (19-21 квітня 2018 року). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/ken-levitska-iv-svirgun-oyu-udoskonalennya-organizatsiyi-eksportnih-operatsiy/>
5. Череп А.В. Організаційно-економічний механізм експортної діяльності підприємства / А.В. Череп, О.Л. Ортинська // Національне господарство України: теорія та практика управління. – 2008. – С. 232-236.
6. Мельник О.Г. Діагностика факторів впливу на експортну діяльність підприємства / О.Г. Мельник, М.Я. Нагірна // Інноваційна економіка. – 2013. – №5. – С. 63-66.
7. Кузьмін О.Є. Організація експортної діяльності підприємства/ О.Є. Кузьмін, А.В. Демчук // Сучасні проблеми економіки і менеджменту : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 10–12 листопада 2011 року, присвяченої 45-річчю Інституту економіки і менеджменту та 20-річчю Інституту післядипломної освіти

- Національного університету "Львівська політехніка" / Національний університет "Львівська політехніка". – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 173–174.
8. Hessels J. Entrepreneurship, Export Orientation, and Economic Growth / J.Hessels, A. van Stel // *Small Business Economics*. – 2011. - №37(2). – p.255-268.
 9. Sousa C. Export Performance Measurement: An Evaluation of the Empirical Research in the Literature / C.Sousa // *Academy of Marketing Science Review*. – 2004. - №9. – 23 p.
 10. Волошина К. П. Оцінка експортного потенціалу підприємства. // *Управління розвитком*. – 2013. – No12 (152). – С. 9–11.
 11. Acs Z. Entrepreneurship, Economic Development and Institutions / Z.Acs, S.Desai, J.Hessels // *Small Business Economics*. – 2008. - №31(3). – p.219-234.
 12. De Loecker J. Do Exports Generate Higher Productivity? Evidence from Slovenia / J. De Loecker // *Journal of International Economics*. – 2007. - №73. – p.69-98.
 13. De Loecker J. Detecting Learning by Exporting / J. De Loecker // *American Economic Journal: Microeconomics*. – 2013. - №5(3). – p.1-21.
 14. Greenaway D. Industry Differences in the Effect of Export Market Entry: Learning by Exporting? / D.Greenaway, R.Kneller // *Review of World Economics*. – 2007. - №143(3). – p.416-432.
 15. Ito K. Sources of Learning-by-Exporting Effects: Does Exporting Promote Innovation? / K.Ito // *Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA)*. – 2012. – 51 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eria.org/ERIA-DP-2012-06.pdf>
 16. Fernandes A. Learning-by-doing, learning-by-exporting, and productivity : evidence from Colombia / A.M. Fernandes, A.E. Isgut // *The World Bank Policy Research Working Paper Series*. – 2005. – 59 p.

17. Bernard A. Exporting and Productivity / A.Bernard, J.Jensen // National Bureau of Economic Research. Working Paper Series. – 1999. – 39 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w7135>
18. Bernard A. Firms in International Trade / A.Bernard, J.Jensen, S.Redding, P.Schott // National Bureau of Economic Research. Working Paper Series. – 2007. – 30 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w13054>
19. Андришин В.П. Розвиток експортної діяльності деревообробних підприємств : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 - Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / В. П. Андришин ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. - Івано-Франківськ, 2016. - 277 с.
20. Тригуб С.О. Розвиток та ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в сучасних умовах господарювання / С.О.Тригуб // Наука й економіка. – 2012. – №4(28), Т.2. – С.329–333.
21. Жмайлова, О.Г. До питання оцінки ефективності експортно-імпортних операцій [Текст] / О.Г. Жмайлова, І.О. Кобзар // Materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Naukowa myśl informacyjnej powieki - 2014». - Przemysł : Nauka i studia - Vol. 1. - С. 65 -70.
22. Фатенок-Ткачук А.О. Аналізування факторів впливу на розвиток зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств / А.О. Фатенок-Ткачук // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – № 17.
23. Косянчук Т.Ф. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства за сучасних умов / Т. Ф. Косянчук, С. В. Кучма // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 3(3). - С. 113-116.
24. Андришин В.П. Фактори ефективності експортної діяльності підприємства / В.П. Андришин // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки», випуск 5. – 2014. – С. 11–14.

25. Скриньковський Р.М. Діагностика експортного потенціалу підприємства/ Р.М.Скриньковський; О.В. Клювак; О.С. Процевят, // Проблеми економіки. – 2016. – № 4. – С. 163-170.
26. Пермінова С. О. Підвищення конкурентоспроможності підприємств в контексті їх стратегічного розвитку / С. О. Пермінова, О. М. Савицька, Я. В. Омельченко // Ефективна економіка. – 2018. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/42.pdf
27. Шарко В. В. Конкурентоспроможність підприємства: методи оцінки, стратегії підвищення / В. В. Шарко // Науковий вісник Мукачівського державного університету, 2015, Серія Економіка. Випуск 2(4). Частина 2. – С. 120-125. – Режим доступу : <http://www.msu.edu.ua/visn/wp-content/uploads/2015/12/2-4-2-2015-22.pdf>.
28. Черчик Л. Основні проблеми зовнішньоекономічної діяльності підприємств України / Л. Черчик // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – № 2. – С. 20-26.
29. Чернобай Л.І. Чинники формування витрат на зовнішньоекономічну діяльність: загальна характеристика та класифікація / Л.І. Чернобай, Н.О. Вацик // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2011. – № 720. – С. 315-327.
30. Чайкова О.І. Фінансова оцінка сили впливу факторів внутрішнього середовища на експортну стратегію підприємства /О.І.Чайкова // Збірник наукових праць "Вестник НТУ "ХПИ" : Актуальні проблеми управління. – 2012. – №45. – С.181–185.
31. Котиш Є.М. Система чинників, що формують експортний потенціал України / Є.М. Котиш, А.Є. Уварова // Комунальне господарство міст. Серія «Економічні науки». – 2013. – №108. – С.255–261.

32. Пермінова С. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю як фактор успіху сучасного підприємства [Електронний ресурс] / С. О. Пермінова, Є. В. Романко // Науковий журнал «Молодий вчений» №2(29) лютий 2016. – Режим доступу : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/2/18.pdf>.
33. Селезньова К.В. Обґрунтування факторів впливу на розвиток експортного потенціалу машинобудівного підприємства / К.В. Селезньова // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. – №45(1018). – С.102–115.
34. Нікітіна О. І. Фактори розвитку експортного потенціалу промислового підприємства / О. І. Нікітіна // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. – 2013. – № 5. – С. 151–156.
35. Мельник О.Г. Діагностика факторів впливу на експортну діяльність підприємства / О.Г. Мельник, М.Я. Нагірна // Інноваційна економіка. – 2013. – №5. – С. 63-66.
36. Андришин В. П. Експортна діяльність підприємств в сучасних умовах господарювання / В. П. Андришин // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. [«Економічні механізми стимулювання соціально-економічного розвитку»], (Ужгород, 5-6 липня 2013 р.) – Ужгород: УжНУ, 2013. - ч.1 – с.84-86.
37. Методи експертних оцінок: теорія, методологія, напрямки використання: монографія / Б. Є. Грабовецький. — Вінниця: ВНТУ, 2010. — 171 с.
38. Пилипенко С.М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства / С.М. Пилипенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – №10. – С. 452-456.
39. Андришин В.П. Методичний підхід до оцінки ефективності експортної діяльності деревообробних підприємств / В.П. Андришин // Вдосконалення механізмів активізації економічних процесів та формування конкурентоспроможності національної економіки, регіону, підприємства в умовах глобалізації. Міжнар. наук.-практ. конф., 20–24 квітня 2015 р.: тези доп. – Ужгород. – С.28–29.

40. Офіційний сайт Кролевецького агролісгоспу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.krolalg.com.ua>
41. Корнійчук А. А. Проблеми і перспективи розвитку комерційної діяльності торговельних підприємств [Електронний ресурс] / А. А. Корнійчук // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2018. - № 1. - С. 71-75. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2018_1_13
42. Черкашина М. В. Стратегічне управління процесом забезпечення ефективності комерційної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / М. В. Черкашина // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2018. - № 62. - С. 355-361. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2018_62_48
43. Бабух І. Б. Теоретичні підходи до аналізу комерційної діяльності та управління нею [Електронний ресурс] / І. Б. Бабух // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2016. - Вип. 10(1). - С. 23-26. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_10\(1\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_10(1)_6)
44. Юринець З. В. Комерційна діяльність підприємств роздрібної торгівлі [Електронний ресурс] / З. В. Юринець // Науковий вісник НЛТУ України. - 2015. - Вип. 25.7. - С. 130-135. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2015_25
45. Гусаковська Т. О. Аналіз комерційної діяльності торговельного підприємства [Електронний ресурс] / Т. О. Гусаковська, Ю. О. Ключко, Н. Г. Сікетіна // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 1(2). - С. 106-111. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2015_1\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2015_1(2)_16)
46. Малахівська Г. В. Економічна сутність та види комерційної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Г. В. Малахівська // Формування ринкових відносин в Україні. - 2016. - № 4. - С. 60-65. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_4_18

47. Васюта В. Б. Аналіз ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / В. Б. Васюта, В. В. Васюта // Економіка: реалії часу. - 2014. - № 5. - С. 76-82. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrch_2014_5_15
48. Уткіна Ю. М. Чинники забезпечення економічної ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Ю. М. Уткіна, Р. Г. Веретельник // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2015. - Вип. 50. - С. 273-277. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2015_50_30
49. Лисак Г. Г. Управління комерційною діяльністю підприємства оптової торгівлі на основі ціннісних пріоритетів [Електронний ресурс] / Г. Г. Лисак // Бізнес Інформ. - 2015. - № 5. - С. 146-151. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_5_23
50. Белей О. І. Система процесного управління комерційною діяльністю торговельних підприємств [Електронний ресурс] / О. І. Белей, С. Е. Белей // Молодий вчений. - 2015. - № 2(1). - С. 75-78. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_2\(1\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_2(1)_18)
51. Forest Products Annual Market Review 2016-2017. Food and Agriculture Organization of United Nations Organization. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/timber/publications/FPAMR2017.pdf>
52. База даних ООН «UN Comtrade». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://comtrade.un.org>
53. Wood Resource International. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://woodprices.com>
54. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
55. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/>

56. Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією й експортом лісоматеріалів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2860-15>
57. Похильченко О.А. Аналіз можливостей та загроз розвитку деревообробної промисловості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vlp.com.ua/node/3929>
58. Кушніренко О.М. Удосконалення ринку продукції деревообробної промисловості України. Економіка та управління національним господарством. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/12_2017_ukr/12.pdf
59. Рушак М. Ю. Визначення напрямів підвищення ефективності експортної діяльності підприємства на основі результатів її оцінки / М. Ю. Рушак, В. П. Андришин // Економічний простір. – 2015. – № 93. – С. 47-58. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2015_93_7
60. Букша І.Ф Лісова сертифікація як практичний інструмент запровадження принципів сталого ведення лісового господарства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.probos.nl/images/pdf/artikelen/UkrainianOct2007.pdf>
61. Офіційний сайт Лісової опікунської ради (Forest Stewardship Council, FSC). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.fsc.org>
62. Гайда Ю.І. Сертифікація лісів як інструмент екологічного маркетингу лісогосподарських підприємств. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3711>
63. Аналітичний звіт «Оцінка впливу законодавства ЄС з питань торгівлі деревини та лісової сертифікації на лісове господарство в Україні». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekosphera.org/wp-content/uploads/2018/02/Raport_ForestCertification_FLEG-II_2014.pdf

64. Галасюк В.В. Особливості державної політики щодо забезпечення сировиною підприємств деревообробної промисловості України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://knau.kharkov.ua/visn_econom_201703_254.html
65. Офіційний сайт Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dndiime.org.ua>
66. Вічевич А.М. Екологічний маркетинг: навч. посіб. / А. М. Вічевич, Т. В. Вайданич, І. І. Дідович та ін. — Л.: УкрДЛТУ, 2002. — 248 с.
67. Мозгова Г.В. Формування інформаційної системи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності на базі сучасних інформаційних технологій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/318.pdf
68. Офіційний сайт компанії «СТМ». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ctm.ua>
69. Посібник з отримання сертифіката FSC. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.fsc.org/preview.fsc.a-177.pdf>
70. Офіційний сайт компанії НЕПКон. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nercon.org>

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство ДП "Кролевецький агролісгосп" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
		2 0 1 3	1 2	3 1
		23825683		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рік 2013 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	14 313	12 687
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестраховання	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(8 627)	(8 369)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	5 686	4 318
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	143	124
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 427)	(1 140)
Витрати на збут	2150	(3 992)	(3 086)
Інші операційні витрати	2180	(391)	(7)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	19	209
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	297
Інші доходи	2240	132	-
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(385)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(42)	(43)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	109	78
збиток	2295	(-)	(-)

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	367	109
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(227)	(86)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	140	23
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	140	23

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	9 859	9 494
Витрати на оплату праці	2505	3 060	3 112
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 241	1 154
Амортизація	2515	142	150
Інші операційні витрати	2520	489	718
Разом	2550	14 791	14 628

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

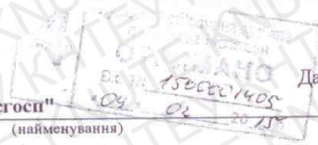
Головний бухгалтер

ГРУПА ІВАН МИКОЛАЙОВИЧ

Гриценко Наталя Миколаївна

Підприємство ДП "Кролевецький агролісгосп"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2015	01	01
23825683		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2014 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15 237	14 313
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 208)	(8 627)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Баловий:			
прибуток	2090	6 029	5 686
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	99	143
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(1 600)	(1 427)
Витрати на збут	2150	(3 361)	(3 992)
інші операційні витрати	2180	(759)	(391)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	408	19
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	132
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(41)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(42)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	367	109
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(227)	(86)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	140	23
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	140	23

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	9 859	9 494
Витрати на оплату праці	2505	3 060	3 112
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 241	1 154
Амортизація	2515	142	150
Інші операційні витрати	2520	489	718
Разом	2550	14 791	14 628

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ГРУПА ІВАН МИКОЛАЙОВИЧ

Гриценко Наталя Миколаївна

Підприємство "Кролевецьке домірне агролісогосподарське підприємство
"Кролевецький агролісогосп"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2016	01	01
23825683		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2015 р.

1600001493

Форми №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19232	15237
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9493)	(9208)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий: прибуток	2090	9739	6029
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	455	99
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	-	-
дохід від використання коштів, авансованих від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(2041)	(1600)
Витрати на збут	2150	(4097)	(3361)
Інші операційні витрати	2180	(2221)	(759)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2182	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1835	408
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	27	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(41)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(13)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1849	367
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(333)	(227)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1516	140
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частина іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1516	140

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3968	9959
Витрати на оплату праці	2505	4189	3060
Відрахування на соціальні заходи	2510	1538	1141
Амортизація	2515	260	142
Інші операційні витрати	2520	7080	489
Разом	2550	17035	14791

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Група Іван Миколайович

Головний бухгалтер

Грищенко Наталія Миколаївна

Підприємство **Кролевецьке дочірнє агролісогосподарське підприємство
"Кролевецький агролісгосп"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2017	01	01
23825683		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2016 Р-

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

1. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код ридика	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16 919	19 232
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховувачів у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 521)	(9 493)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	7 398	9 739
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховувачів в інших страхових резервах	2112	-	-
	2120	705	455
Інші операційні доходи	2121	-	-
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	-	-
дохід від використання коштів, атальованих від оподаткування	2130	(2 192)	(2 041)
Адміністративні витрати	2150	(3 809)	(4 097)
Витрати на збут	2180	(434)	(2 221)
Інші операційні витрати	2181	-	-
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2182	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 668	1 835
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	27
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(13)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 668	1 849
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(300)	(333)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 368	1 516
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка чистого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 368	1 516

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 694	3 968
Витрати на оплату праці	2505	4 836	4 189
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 063	1 538
Амортизація	2515	269	260
Інші операційні витрати	2520	6 228	7 080
Разом	2550	16 090	17 035

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Груша Іван Миколайович

Головний бухгалтер

Гриценко Наталія Миколаївна

Підприємство Кролевецьке дочірнє агролісогосподарське підприємство
"Кролевецький агролісогосп"
 (пайменування)

Дата (рік, місяць, число)
 за СДРПОУ

КОДИ		
2018	01	01
23825683		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
 за Рік 2017 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19 748	16 919
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписан, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(12 929)	(9 521)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	6 819	7 398
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	200	705
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(2 324)	(2 192)
Витрати на збут	2150	(3 764)	(3 809)
Інші операційні витрати	2180	(602)	(434)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2182	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	329	1 668
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	329	1 668
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(59)	(300)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	270	1 368
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	270	1 368

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 285	3 694
Витрати на оплату праці	2505	6 704	4 836
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 457	1 063
Амортизація	2515	284	269
Інші операційні витрати	2520	6 479	6 228
Разом	2550	20 209	16 090

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Груша Іван Миколайович

Гринченко Каталія Миколаївна

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку І "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ				
2	0	1	3	1
2382	5683			
59226	10100			
160				
02.10				

Підприємство ДП "Кролевецький агролісгосп"

Територія СУМСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання Дочірнє підприємство

Вид економічної діяльності Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві

Середня кількість працівників 107

Адреса, телефон вулиця Промислова, буд. 5, СУМСЬКА обл., 41300

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "✓" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2013 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	34	34
внесена вартість	1001	34	34
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	127	130
Основні засоби	1010	896	921
внесена вартість	1011	2 008	2 160
знос	1012	1 112	1 239
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
внесена вартість	1016	-	-
знос	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
внесена вартість	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
необоротні активи	1090	268	313
загально за розділом I	1095	1 325	1 398
II. Оборотні активи			
Засади	1100	1 131	1 108
Виробничі запаси	1101	209	217
Незавершене виробництво	1102	509	542
Готова продукція	1103	413	349
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити переуступання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	161	111
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	21	6
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
з нарахованих доходів	1140	-	-
за минулими розрахунками	1145	-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1	4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	17	-
Готівка	1166	-	-
Расунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	4	3
Частина переуступки у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних вигод	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах:	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 335	1 232
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 660	2 630

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	61	-
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	61
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	610	594
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	117	-
Неоплачений капітал	1425	2	25
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	790	680
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	299	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Привілейний фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	299	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видачі	1605	-	185
Поточні кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	608	528
розрахунками з бюджетом	1620	186	99
у тому числі з податку на прибуток:			
розрахунками зі страхування	1621	-	-
розрахунками з оплати праці	1625	114	99
за одержаними авансами	1630	315	190
за розрахунками з учасниками	1635	325	844
із внутрішніх розрахунків	1640	-	-
за страховою діяльністю	1645	-	-
Поточні забезпечення	1650	-	-
Доходи майбутніх періодів	1660	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1670	-	-
Усього за розділом III	1695	23	5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	1 571	1 950
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 660	2 630

Керівник

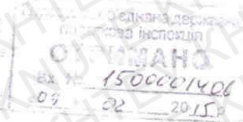
Головний бухгалтер

Витрачається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ГРУША ІВАН МИКОЛАЙОВИЧ

ІЛЛЯШЕНКО НАДІЯ ДМИТРІВНА

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Дата (рік, місяць, число)
за СДРГОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ		
2015	01	01
23825683		
5922610100		
160		
02.10		

Підприємство ДП "Кролевецький агролісгосп"
Територія СУМСЬКА
Організаційно-правова форма господарювання Дочірнє підприємство
Вид економічної діяльності Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві
Середня кількість працівників 92
Адреса, телефон вулиця Промислова, буд. 5, м. КРОЛЕВЕЦЬ, КРОЛЕВЕЦЬКИЙ РАЙОН, СУМСЬКА обл., 41300 51334

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V
-

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2014 р. Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В		Код рядка	На початок звітного періоду 3	На кінець звітного періоду 4
I. Необоротні активи		1000	34	63
Нематеріальні активи		1001	34	63
первісна вартість		1002	-	-
накопичена амортизація		1005	130	130
Нешені капітальні інвестиції		1010	1 234	2 617
Особливі засоби		1011	2 473	1 378
первісна вартість		1012	1 239	-
знош		1015	-	-
Інвестиційна нерухомість		1016	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості		1017	-	-
Знос інвестиційної нерухомості		1020	-	-
Довгострокові біологічні активи		1021	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів		1022	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів				
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		1030	-	-
інші фінансові інвестиції		1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість		1040	-	-
Відстрочені податкові активи		1045	-	-
Гудвіл		1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати		1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах		1065	-	-
Інші необоротні активи		1090	-	-
Усього за розділом I		1095	1 398	1 432
II. Оборотні активи		1100	1 108	1 158
Засоби		1101	217	465
Виробничі запаси		1102	542	355
Незавершене виробництво		1103	349	338
Готова продукція		1104	-	-
Товари		1110	-	-
Поточні біологічні активи		1115	-	-
Депозити перестраховування		1120	-	-
Векселі одержані		1125	111	284
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги				
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		1130	6	-
за виданими авансами		1135	-	-
з бюджетом		1136	-	-
у тому числі з податку на прибуток		1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів		1145	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків		1155	4	1
Інша поточна дебіторська заборгованість		1160	-	378
Поточні фінансові інвестиції		1165	-	1
Гроші та їх еквіваленти		1166	-	377
Готівка		1167	-	9
Рахунки в банках		1170	3	-
Витрати майбутніх періодів		1180	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах		1181	-	-
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань		1182	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат				

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 232	1 830
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 630	3 262

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	61	61
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дощішках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	594	594
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	25	165
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	680	820
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	474
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв залежних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інші іншій контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1595	-	474
Усього за розділом II	1600	185	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1605	-	-
Векселі видані	1610	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:	1615	-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1615	528	489
товари, роботи, послуги	1620	99	502
розрахунками з бюджетом	1621	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1625	99	91
розрахунками зі страхування	1630	190	151
розрахунками з оплати праці	1635	844	730
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1650	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1660	-	-
Поточні забезпечення	1665	-	-
Доходи майбутніх періодів	1670	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1690	5	5
Інші поточні зобов'язання	1695	1 950	1 968
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1800	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1900	2 630	3 262
Баланс			

Керівник

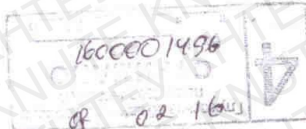
Головний бухгалтер

ГРУША ІВАН МИКОЛАЙВИЧ

Грищенко Наталя Миколаївна

Виділяється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Звітний звіт про фінансову звітність"

Підприємство: Кролевецьке довірче господарське підприємство "Кролевецький лісгосп"
 Територія: ГУМСБКА
 Організаційно-правова форма господарювання: Довірче підприємство
 Вид економічної діяльності: Лісгоспництво та інша діяльність у лісовому господарстві
 Середні кількості працівників: 92
 Адреса, телефон: вулиця Промислова, буд. 5, м. Кролевець, Кролевецький район, Сумська обл., 41300
 Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого виводяться в гривнях з копійками)
 Складено (роботи поширені "X" у відповідних колонках):
 за національними (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОДГУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

КОДИ		
2016	01	01
23825685		
5922610100		
160		
02.10		

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 на 31 грудня 2015 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

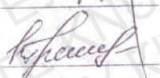
А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	63	91
первісна вартість	1001	63	91
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	130	190
Основні засоби	1010	1239	1008
первісна вартість	1011	2617	2599
знош	1012	1378	1591
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знош інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
як об'єкти управління за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відсоткові податкові активи	1043	-	-
Уділь	1050	-	-
Відсоткові акцизні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у нецільових спеціальних резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1432	1289
П. Оборотні активи			
Зарп	1100	1158	1304
аробітн витрат	1101	465	661
Незавершене виробництво	1102	355	443
Готовна продукція	1103	358	200
Товари	1104	-	-
Початок біологічних активів	1110	-	-
Дебітні перебірки	1115	-	-
Пасиви	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	284	41
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за об'єктами інвентарю	1130	-	96
з бюджетом	1135	-	117
з тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із випіршних розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1	99
Початок фінансові інвестиції	1160	-	-
Утрощі та еквіваленти	1165	378	1021
Грошк	1166	1	-
Рахунок в банках	1167	377	1021
Витрати звітного періоду	1170	9	4
Частина резервів у спеціальних резервах	1180	-	-
з тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах звітннвоб резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервів	1184	-	-
Інші обороти акцій	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1830	2682
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3262	3971

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	61	61
Високи до пільг резервовані частки позачкасталу	1401	-	-
Капітал у довірях	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	594	594
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	84	1451
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	739	2106
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податки зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	474	774
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	474	484
Цільове фінансування	1525	-	41
Відстрочені доходи	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
Учасницькі резерви довгострокових зобов'язань	1531	-	-
Резерв збитків або резерв на зменшенні вартості	1532	-	-
Резерв на зменшення вартості	1533	-	-
Інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Дивидендний дохід	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	474	815
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі в видачі	1605	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
Товари, роботи, послуги	1615	489	122
розрахунок з банків	1620	583	318
з зарплатних фондів на прибуток	1621	-	102
розрахунок з страховань	1625	91	53
розрахунок з соціальних пенсій	1630	151	112
розрахунок з учасників	1635	730	431
Поточна кредиторська зборгованість за одержаними авансами	1640	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за розрахунками з учасниками	1645	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за внутрішніми розрахунками	1650	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за страховими діяльностями	1660	-	-
Поточні забезпечення	1665	-	-
Доходи майбутніх періодів	1670	-	-
Відстрочені податки доходи від перебігових витрат	1690	5	14
Інші поточні зобов'язання	1695	-	-
Усього за розділом III	1700	2049	1050
IV. Зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та з групами вибуття	1800	-	-
V. Чиста вартість акцій недержавного пенсійного фонду	1900	-	-
Баланс	1900	3262	3971

Керівник

Головний бухгалтер

Група Іван Миколайович

Грищенко Наталія Миколаївна

Відпавилова О.Є. (підпис) - керівник, встановлюючи порядок підготовки звітності, несе відповідальність за достовірність та повноту інформації, наданої у звітності, та за її відповідність дійсності.

Додаток 1
до Лінійного положення (стандарту)
бухгалтерської обліку 1 "Звітний звіт про фінансову звітність"

Підприємство	Кролевецьке дочірнє за ролюю основируется підприємство "Кролевецький агролісгосп"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія	СУМСЬКА	за ЄДРПОУ	2017	01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Дочірнє підприємство	за КОАТУУ	23825683	
Вид економічної діяльності	Лісництво та інша діяльність у лісовому господарстві	за КОПФГ	5922610100	
Середня кількість працівників	97	за КВЕД	160	
Адреса, телефон	вулиця Промислова, буд. 5, м. Кролевець, Кролевецький район, Сумська обл., 41300		02.10	
Одиниця виміру	тис. грн. без десятичного знака (окрімі розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), трітій показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "x" у відповідній клітинці):	за положеннями (стандартами) бухгалтерської обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності				V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2016 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рилка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	91	229
первісна вартість	1001	91	240
накопичена амортизація	1002	-	11
Незавершені капітальні інвестиції	1005	190	431
Особливі активи	1010	1 008	1 421
зростаюча вартість	1011	2 599	3 259
збиток	1012	1 591	1 838
Інвестиційні нерухомості	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Збиток інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які об'єктовані за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відтерчені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відтерчені активи за витрати	1060	-	-
Залишок кошти у неутралізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 289	2 081
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	1 304	1 671
зобов'язання	1101	661	681
закінчене виробництво	1102	443	742
Готовна продукція	1103	200	248
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебітанти перерахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	41	410
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	96	146
з бюджетом	1135	117	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	99	65
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 021	646
Готівка	1166	-	4
Рахунки в банках	1167	1 021	-
Витрати майбутніх періодів	1170	4	15
Застава перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах об'єктів або резервах цінних паперів	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	2 682	2 953
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 971	5 034

Пасив	Код розділу	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (імовний) капітал	1400	61	61
Внески до не зареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітали у довіряках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	594	594
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 451	2 447
Процентовий капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	2 106	3 102
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	774	206
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	484	206
Цільове фінансування	1525	41	41
Балансові допомози	1526	-	-
Страхувальні резерви	1530	-	-
У тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв не зароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні кошти	1535	-	-
Приватний фонд	1540	-	-
Резерви виплату дивиденду	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	815	247
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі вихідні	1605	-	-
Поточні кредитні зобов'язання за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	122	67
розрахунками з бюджетом	1620	318	592
у тому числі: надатку на прибуток	1621	102	248
розрахунками зі страхування	1625	53	28
розрахунками з оплати праці	1630	112	130
Поточні кредитні зобов'язання за одержаними авансами	1635	431	815
Поточні кредитні зобов'язання за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточні кредитні зобов'язання за внутрішніми розрахунками	1645	-	-
Поточні кредитні зобов'язання за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доводи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені кошти доходу від перестрахування	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	14	53
Усього за розділом III	1695	1 050	1 685
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700	-	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду			
1800	-	-	-
Баланс	1900	3 971	5 034

Керівник

Головний бухгалтер

Груша Іван Миколайович

Грищенко Наталія Миколаївна

1. Визначитися в порядку, встановленому центральним органом статистики України, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Дата (рік, місяць, число) 2018 | 01 | 01

І Підприємство Кролевецьке дочірнє підприємство "Кролевецький лісгосп" за ЄДРПОУ 23825683

Територія СУМСЬКА за КОАТУУ 5922610100

Організаційно-правова форма господарювання Дочірнє підприємство за КОПФГ 160

Вид економічної діяльності Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві за КВЕД 02.10

Середня кількість працівників 116 51334

Адреса, телефон вулиця Промислова, буд. 5, м. Кролевець, Кролевецький район, Сумська обл., 41300

Одиниця виміру: тис. грн. без десятикового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), процентні показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за національними (стандартами) бухгалтерського обліку V
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2017** р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка 2	На початок звітного періоду 3	На кінець звітного періоду 4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	229	383
первісна вартість	1001	240	426
накопичена амортизація	1002	11	43
Незавершені капітальні інвестиції	1005	431	151
товарні запаси	1010	1 421	1 700
первісна вартість	1011	3 259	3 766
знос	1012	1 838	2 066
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: лібо обліковуватися за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
Інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 081	2 234
II. Оборотні активи			
Гроші	1100	1 671	2 509
Забірничі запаси	1101	681	628
Незавершене виробництво	1102	742	1 015
Готова продукція	1103	248	866
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Неквалі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	410	532
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	146	72
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	65	25
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	646	55
Готівка	1166	4	3
Васулки в банках	1167	-	52
Витрати майбутніх періодів	1170	15	16
Частка перестрахованих у страхових резервах у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1180	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1181	-	-
резервах незароблених премій	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервів	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	2 953	3 209
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 034	5 443

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Інвестований (пайовий) капітал	1400	61	61
Внески до неаресованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довіряках	1402	-	-
Додатковий капітал	1410	594	594
Емсійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Перезначлений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 447	2 196
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Значимий капітал	1450	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	3 102	2 851
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	206	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	206	-
Цільове фінансування	1525	41	-
Гарантійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви у тому числі:	1530	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Тризвий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джекпота	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	247	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1611	67	583
позички, роботи, послуги	1612	592	870
розрахунками з бюджетом	1620	248	47
у тому числі з податку на прибуток	1621	28	7
розрахунками зі страхування	1622	130	167
розрахунками з інших органів	1630	815	953
Поточна кредиторська заборгованість за о державними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Датині забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені кошти доходу від нерезидентів	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	53	12
Усього за розділом III	1695	1 685	2 592
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів державного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	5 034	5 443

Керівник

Головний бухгалтер

Груша Іван Миколайович

Грищенко Наталя Миколаївна

1. Висновок дано в порядку встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

**Агрегований звіт про витрати на експорт по ДП "Кролевецький
агролісгосп" у 2013-2017 рр., тис. грн**

Нідерланди	2013	2014	2015	2016	2017
Виручка від реалізації експортної продукції	620,70	986,55	979,37	306,16	562,20
Виробнича собівартість продукції	385,72	604,19	589,02	190,26	349,37
Накладні витрати	108,23	182,05	181,63	59,13	113,64
Німеччина					
Виручка від реалізації експортної продукції	232,48	143,91	509,09	777,55	1953,38
Виробнича собівартість продукції	142,37	88,13	311,77	476,17	1196,25
Накладні витрати	56,11	36,15	128,86	203,83	527,82
Китай					
Виручка від реалізації експортної продукції	3330,60	3297,31	2906,55	3675,48	179,34
Виробнича собівартість продукції	2075,40	2062,14	1826,66	2285,19	112,41
Накладні витрати	833,05	857,70	701,42	926,74	46,65
Молдова					
Виручка від реалізації експортної продукції	568,35	664,31	1016,48	118,60	2314,99
Виробнича собівартість продукції	286,58	333,12	511,75	58,37	1160,78
Накладні витрати	193,94	225,96	326,72	37,97	701,65
Румунія					
Виручка від реалізації експортної продукції			203,80		
Виробнича собівартість продукції			108,72		
Накладні витрати			65,51		
Туреччина					
Виручка від реалізації експортної продукції	1963,21	2214,79	3018,62	1311,88	183,29
Виробнича собівартість продукції	891,75	999,87	1489,56	632,51	88,24
Накладні витрати	669,92	753,34	970,24	419,99	55,55
Польща					
Виручка від реалізації експортної продукції	42,39	18,50			
Виробнича собівартість продукції	17,98	7,98			
Накладні витрати	14,46	6,29			
Італія					
Виручка від реалізації експортної продукції	290,25	37,39			
Виробнича собівартість продукції	142,22	18,69			
Накладні витрати	99,04	12,72			

Принципи і критерії FSC та PEFC

FSC		PEFC	
Принцип 1	Відповідність законодавству	Критерій 1	Підтримка та збільшення лісових ресурсів і їх внеску в глобальний цикл вуглецю
Принцип 2	Права працівників і умови праці		
Принцип 3	Права корінного населення	Критерій 2	Підтримка стійкості та життєвості лісових екосистем
Принцип 4	Зв'язок із місцевими громадами		
Принцип 5	Вигоди від лісів	Критерій 3	Підтримка продуктивних функцій лісу (деревної і недеревної продукції)
Принцип 6	Збереження навколишнього середовища	Критерій 4	Підтримка, збереження і збільшення біорізноманіття в лісових екосистемах
Принцип 7	План ведення лісового господарства		
Принцип 8	Моніторинг і оцінка	Критерій 5	Підтримка і посилення захисних функцій в лісовому менеджменті (особливо ґрунту і водних ресурсів)
Принцип 9	Ліси великого природоохоронного значення	Критерій 6	Підтримка інших соціально-економічних функцій і умов
Принцип 10	Проведення лісгосподарських заходів	Критерій 7	Відповідність вимогам законодавства

Джерело: складено автором за [51].

